

w numerze m.in.:

- Zagrożenie ubóstwem energetycznym
- Model ekonometryczny – analiza kosztów operacyjnych w sektorze dystrybucji energii
- Przedsiębiorstwa sieciowe i spory dotyczące posadowienia urządzeń przesyłowych
- Koncepcja funkcjonowania sieci dystrybucyjnych

01/2012

NR 1 (79) 30 marca 2012 ISSN 1506-090X



Urząd Regulacji
Energetyki

Spis treści

- 3/** Zagrożenie ubóstwem energetycznym. Próba ustalenia zjawiska (na podstawie danych GUS)
- 9/** Model ekonometryczny – narzędzie oceny efektywności operatorów systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych (skrót)
- 24/** Obowiązywanie świadectw kwalifikacyjnych w świetle ustawy – Prawo energetyczne
- 28/** Status przedsiębiorstw sieciowych w prawie energetycznym na tle sporów dotyczących posadowienia urządzeń przesyłowych
- 41/** Koncepcja funkcjonowania sieci dystrybucyjnych, opartych na lokalnych obszarach bilansowania, czynnikiem wspierającym rozwój generacji rozproszonej i poprawę efektywności energetycznej
- 47/** Bieżąca współpraca międzynarodowa URE
- 50/** Informacje Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki
- 52/** Tabele informacyjne – taryfy dla ciepła, koncesje

Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki

Szanowni Państwo!

Niejednokrotnie na łamach Biuletynu URE podejmowana była próba odpowiedzi na pytanie, kim jest odbiorca wrażliwy społecznie, jak uwolnienie cen energii elektrycznej wpłynie na zaspokojenie potrzeb na energię takiego odbiorcy. Prezes URE bardzo aktywnie włączył się w analizę kondycji niezamożnych gospodarstw domowych, m.in. poprzez trzykrotne badania ankietowe kierowane do zarządów spółek energetycznych, a także badania przeprowadzone wspólnie z Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych. W bieżącym wydaniu Biuletynu publikujemy artykuł P. Kurowskiego dotyczący poziomu wydatków na energię elektryczną, gaz i ciepło w polskich gospodarstwach domowych w różnych przekrojach (np. ze względu na źródło utrzymania głowy gospodarstwa, liczbę osób, klasę miejscowości, powierzchnię zajmowanego lokalu), a także identyfikujący cechy (i skalę) gospodarstw domowych zagrożonych ubóstwem energetycznym.

Kolejnym ciekawym materiałem jest praca J. Osiewalskiego i R. Wróbel-Rotter prezentująca założenia i wyniki analizy kosztów operacyjnych w sektorze dystrybucji energii w Polsce. Autorzy przybliżyli m.in. bayesowski graniczny model kosztu zmiennego dla tego sektora, zaprezentowali stochastyczny model graniczny i wskaźnik efektywności kosztowej, a także kategorie modelowe kosztów, bayesowskie graniczne modele kosztu dla danych panelowych i wyniki badań empirycznych.

30 października 2011 r. weszła w życie ustawa z 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła zmiany w brzmieniu art. 54 Prawa energetycznego w zakresie obowiązku okresowej weryfikacji i czasu obowiązywania już wydanych przez komisje kwalifikacyjne świadectw kwalifikacyjnych. Z uwagi na fakt, że przedsię-

biorstwa energetyczne zgłaszają w ostatnim okresie szereg wątpliwości związanych z interpretacją i stosowaniem tego artykułu, publikujemy materiał D. Trzeciaka przybliżający szczegółowo problematykę w tym zakresie.

„Zapewnienie ciągłości, adekwatności w stosunku do potrzeb oraz niezawodności dostaw paliw i energii ma kardynalne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania wszelkich państw i gospodarek oraz poziomu życia i satysfakcji społeczeństw. Powszechny dostęp do tzw. mediów zaliczany jest do potrzeb podstawowych. Aby sprostać oczekiwaniom wszyscy zainteresowani muszą mieć jednak świadomość, że pożądanego stanu bezpieczeństwa nie osiągnie się bez odpowiednio rozwiniętej infrastruktury technicznej, gdyż dostarczenie paliw i energii wymaga zazwyczaj ich transportu za pomocą urządzeń przesyłowych i to posadowionych na gruntach różnych podmiotów.” R. Walaszczyk w swoim artykule przedstawia ważny temat szczególnego statusu przedsiębiorstw sieciowych wynikającego z ustawy – Prawo energetyczne, w kontekście sporów dotyczących posadowienia urządzeń przesyłowych.

Państwa uwadze polecamy także materiał przygotowany przez R. Czyżewskiego i M. Wrocławskiego, przybliżający koncepcję funkcjonowania sieci dystrybucyjnych opartych na lokalnych obszarach bilansowania, która może być czynnikiem wspierającym rozwój generacji rozproszonej i poprawę efektywności energetycznej. Autorzy przedstawiają m.in. ograniczenia obecnej funkcjonującego modelu sieci elektroenergetycznych, koncepcję lokalnych obszarów bilansowania opartych na wirtualnych elektrowniach i sieciach inteligentnych, korzyści z wdrożenia tego modelu oraz uwarunkowania wdrożenia koncepcji do polskiego systemu.

Redakcja

Zagrożenie ubóstwem energetycznym. Próba ustalenia zjawiska (na podstawie danych GUS)¹⁾

dr Piotr Kurowski

W badaniach nad kondycją niezamożnych gospodarstw domowych brakuje systematycznych analiz uwzględniających trudności w korzystaniu z energii. Działania Urzędu Regulacji Energetyki (URE) w ostatnich latach wniosły nowe spojrzenie na ten problem, m.in. poprzez badania ankietowe skierowane do zarządów spółek energetycznych. Wyniki ankiet wskazują, że gdzieś ma miejsce współpraca między podmiotami energetycznymi a Ośrodkami Pomocy Społecznej. Prawdą jest jednak także, że wiele pozostaje jeszcze do zrobienia.

Ponad trzy lata temu, przy okazji planowanego wówczas uwalniania cen energii elektrycznej, w badaniach IPISS i URE próbowano odpowiedzieć na pytanie, jaka jest skala odbiorców najbardziej wrażliwych na takie zmiany. Starano się także ustalić, jaką część gospodarstw mogą spotkać trudności w zaspokojeniu potrzeb na energię elektryczną w wyniku deregulacji cen (por. Kurowski 2008). Niniejsza praca ma charak-

ter bardziej ogólny. Za przedmiot analizy wzięto pod uwagę nie tylko wydatki na energię elektryczną, ale wszystkie możliwe wydatki gospodarstwa na ogrzanie domu, oświetlenie mieszkania, pozyskanie ciepłej wody, gotowanie, korzystanie z urządzeń itd.

W pierwszej części artykułu przedstawiono poziom wydatków na energię w polskich gospodarstwach domowych w różnych przekrojach. Określenie skali ubogich energetycznie oraz ich profilu to szczególnie interesujący aspekt, który przybliżono w drugiej części opracowania.

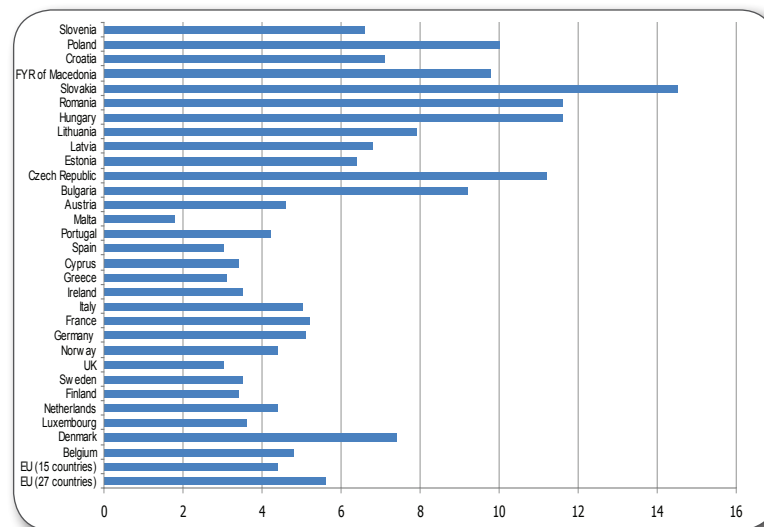
Przedstawiane w tej pracy wyniki badań udało się osiągnąć w oparciu do przeliczenia na budżetach gospodarstw domowych, jakie prowadzi GUS. Badanie zamówiono w czerwcu 2010 r., gdy możliwe było sięgnięcie po przeliczenia na zbiorze budżetów gospodarstw domowych z 2008 r.

Poziom wydatków gospodarstw domowych na nośniki energii

Dane o ogólnych wydatkach na nośniki energii są dostępne

w ogólnej statystyce publicznej, polskiej i międzynarodowej. W krajach naszego regionu wydatki te stanowią dużo większe obciążenie dla budżetów gospodarstw domowych niż w przypadku krajów starej Unii (rys. 1). W 2005 r. wydatki na energię stanowiły ok. 10–11% wydatków polskich rodzin i był to wynik jeden z wyższych. Największe obciążenie tymi wydatkami występowało w gospodarstwach na Słowacji (14,5%), na Węgrzech i w Rumunii (11,6%) oraz w Czechach (11,2%). Ale nawet w krajach naszego regionu są kraje, dla których udział ten jest mniejszy (kraje bałtyckie).

Rysunek 1. Udział wydatków na energię w budżetach gospodarstw w krajach UE (w 2005 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

¹⁾ Opracowanie powstało we współpracy z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, na podstawie danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny.

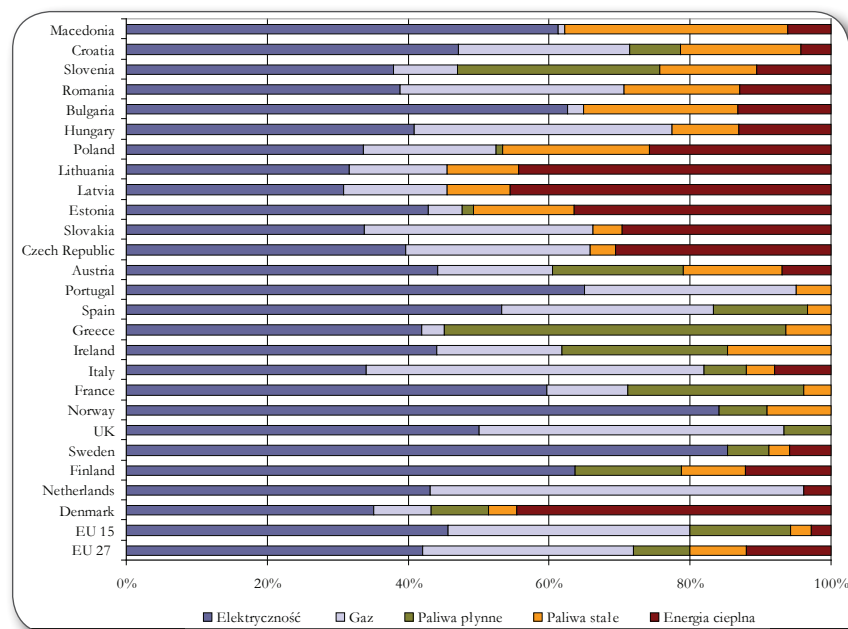
Za tak ogólnym obrazem kryje się wiele czynników: dotyczy to z jednej strony poziomu wydatków, który w gospodarstwach krajów zachodnich jest dużo wyższy, a z drugiej efektywności sektora energetycznego. W krajach, gdzie udział wydatków gospodarstw domowych na energię jest wyższy, istnieje pilniejsza potrzeba podnoszenia efektywności sektora energetycznego oraz efektywności korzystania gospodarstw z energii. Zobowiązania wynikające z wprowadzania nowych technologii w tej branży do 2020 r. przyniosą z pewnością kolejne podwyżki cen energii. W krajach, w których udział wydatków na energię w budżetach gospodarstw domowych jest już obecnie relatywnie wyższy, wskutek tych zmian może powstać większa grupa „ubogich energetycznie”.

Różnice między krajami „starej” i „nowej” Unii występują nie tylko w poziomie wydatków, jakie ponoszą rodziny na energię, ale także w ich strukturze (rys. 2). W krajach naszego regionu dużo

wyższy udział w kosztach energetycznych gospodarstw domowych zajmują koszty energii cieplnej oraz paliw stałych (węgla).

Według polskiej statystyki publicznej, w 2008 r. wydatki miesięczne na energię wynosiły przeciętnie 96,36 zł na osobę. Stanowiły one 10,7% wydatków ogólnych gospodarstw, a 9,2% ich dochodu. Udziały tych kosztów w wydatkach i dochodach gospodarstw w 2009 r. dość wyraźnie wzrosły (tab. 1). W ostatnich badanych dwóch latach

Rysunek 2. Struktura wydatków gospodarstw domowych na energię w krajach UE (2005 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

(2008–2009) wzrost tych wydatków kosztował statystycznego Polaka więcej niż 10 zł w porównaniu do roku poprzedniego.

Tabela 1. Wydatki gospodarstw domowych na nośniki energii (na 1 osobę, miesięcznie)

	Rok				
	2005	2006	2007	2008	2009
Wydatki na nośniki energii	75,83	86,11	84,61	96,36	107,64
Wydatki gospodarstw ogółem	690,30	744,81	809,95	904,27	956,68
Wydatki na energię / Wydatki ogółem [%]	11,0	11,6	10,4	10,7	11,2
Dochód rozporządzalny	761,46	834,68	928,87	1045,52	1114,49
Wydatki na energię / Dochód ogółem [%]	10,0	10,3	9,1	9,2	9,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Wśród gospodarstw domowych o różnych rodzajach dochodów wyróżniają się wysokie wydatki na energię u emerytów i rencistów (odpowiednio 138,53 zł i 115,08 zł). W tych grupach wydatki na nośniki energii stanowią znacznie więcej w strukturze wydatków ogółem (tab. 2 str. 5).

Pod względem poziomu osiąganych dochodów, udział wydatków na nośniki energii w budżetach rodzin nie jest wprawdzie bardzo zróżnicowany; zdecydowanie widoczne są różnice w poziomie wydatków. W I grupie decylowej (o najniższych dochodach) koszty te są o 49% niższe od przeciętnych w kraju, co wskazuje na poważne ograniczenia w korzystaniu z energii przez tę grupę.

Tabela 2. Zróżnicowanie wydatków gospodarstw domowych na nośniki energii (miesięcznie, na osobę, 2008 r.)

Wyszczególnienie	Wydatki na nośniki energii [zł]	[% wydatków konsumpcyjnych]
Ogółem	96,36	10,7
<i>Źródło utrzymania głowy gospodarstwa:</i>		
Gosp. pracowników	84,02	9,5
- w tym na stan. robotniczych	73,79	10,6
Gospodarstwa rolników	68,64	9,9
Pracujący na wł. rachunek	107,75	9,0
Emeryci	138,53	14,1
Renciści	115,08	14,9
<i>Wybrane grupy decylowe w rozkładzie dochodów:</i>		
I	47,43	11,0
II	55,44	11,7
IX	131,38	9,9
X	161,94	8,0
<i>Liczba osób w gospodarstwie:</i>		
1	193,07	13,5
2	139,69	11,5
3	97,57	9,8
4	76,94	9,5
5	66,07	10,1
6 i więcej	49,71	9,9
<i>Wybrane typy rodzin biologicznych:</i>		
Małżeństwo bez dzieci	144,50	11,4
Małżeństwo z 1 dzieckiem	92,99	8,7
Małżeństwo z 2 dziećmi	73,31	8,9
Małżeństwo z 3 i więcej dziećmi	53,83	9,4
Samotny rodzic z dziećmi	86,48	10,1
Inne	100,81	11,7

Wyszczególnienie	Wydatki na nośniki energii [zł]	[% wydatków konsumpcyjnych]
<i>Klasy miejscowości:</i>		
Wieś ogółem	86,06	11,7
Miasta ogółem	102,78	10,2
- do 20 tys. mieszkańców	100,38	11,7
- 20 – 100 tys. mieszkańców	100,92	11,3
- 100 – 200 tys. mieszkańców	100,25	10,2
- 200 – 500 tys. mieszkańców	99,43	9,6
- powyżej 500 tys. mieszkańców	112,72	8,3
<i>Powierzchnia zajmowanego lokalu:</i>		
do 39 m ²	91,31	9,8
40 – 54 m ²	96,29	10,5
55 – 69 m ²	97,67	10,5
70 – 99 m ²	93,68	11,1
100 m ² i więcej	99,92	11,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Gdy przyjrzymy się liczebności gospodarstw, największe wydatki na energię *per capita* ponoszą – co zrozumiałe – osoby samotnie gospodarujące: są one ponad dwukrotnie wyższe od przeciętnej, i stanowią największy udział w ich wydatkach ogólnych (13,5%). Podobnie ma się rzecz z gospodarstwami 2-osobowymi. W przekroju typów rodzin biologicznych najwyższe wydatki na energię na osobę ponoszą małżeństwa bez dzieci. Z kolei w rodzinach z dziećmi, wraz ze wzrostem ich liczebności wielkość ta maleje.

Udział wydatków na energię w ogólnych wydatkach gospodarstw był wyższy w mniejszych miejscowościach, zwłaszcza na wsi i w miastach do

20 tys. mieszkańców. Wieś polską w 2008 r. cechował najniższy poziom wydatków na energię, co wiąże się z inną gospodarką ogrzewania mieszkań (zwykle opał zamiast centralnego ogrzewania) oraz z gorzej rozwiniętą siecią (np. gazu) na tych terenach. Z kolei wydatki w miejskich gospodarstwach domowych były – poza największymi aglomeracjami – praktycznie takie same, ale ich udział bardziej obciąża rodzinne budżety w mniejszych miastach.

W przekroju powierzchni zajmowanego lokalu nie zauważa się nietypowych trendów. Ogólnie mówiąc, wraz z rosnącą powierzchnią mieszkania wydatki nominalne na osobę rosną (poza przypadkiem mieszkań od 70 do 99 m²). Podobnie dzieje się z udziałem wydatków na nośniki energii: wraz z większą powierzchnią lokalu, koszty energii w całkowitym budżecie gospodarstwa także rosną.

Należy pamiętać, że na przedstawiony powyżej obraz w dużej mierze ma stopień dostępności do usług związanych z nośnikami energii. Dostęp do centralnego ogrzewania obejmował w 2008 r. 84,7% ogółu mieszkań w miastach, a 64,4% mieszkań na wsi. Sytuacja jest jednak bardzo zróżnicowana terytorialnie: z miast najlepiej wyposażone w centralne ogrzewanie były zasoby w województwie mazowieckim i podlaskim (90,3% i 90,1%), najgorzej wyposażone są miejskie zasoby w regionie śląskim (79,6%). Na terenach wiejskich najlepszą sieć centralnego ogrzewania posiada województwo śląskie (78,1%) i opolskie (70,3%), a najgorzej województwo podlaskie (49,4%) i lubelskie (53,8%) (por. GUS 2009 a). Struktura sieci ciepłej w przestrzennym układzie jest najbardziej za-

gęszczona w województwach: śląskim, pomorskim i kujawsko-pomorskim (por. GUS 2009b).

Najbardziej rozwinięta sieć gazowa w układzie przestrzennym występuje na terenach województw małopolskiego, śląskiego i podkarpackiego, przy dominującej pozycji miast. W 2008 r. w gaz z sieci wyposażone było 73,6% ogółu mieszkań w miastach, a tylko 18,8% mieszkań na wsiach. Spośród terenów wiejskich najgorzej były wyposażone w gaz z sieci województwa: kujawsko-pomorskie (2,3%), opolskie (2,5%) i podlaskie (2,9%) (por. GUS 2009 a).

Na terenach, gdzie brakuje sieci ciepłej czy gazowej, gospodarstwa domowe organizują ogrzanie mieszkań w inne sposoby. Trudno ocenić, czy alternatywa ta wiąże się z mniejszymi nakładami (np. poprzez tani opał z lasu czy własnych zasobów) oraz czy w gospodarstwach tych występuje większe ryzyko ubóstwa energetycznego.

Skala ubóstwa energetycznego

Zadanie przedstawienia spójnej, a jednocześnie łatwej do zastosowania w badaniu definicji *ubóstwa energetycznego* nie jest łatwe. Na potrzeby niniejszego opracowania zdecydowano się skorzystać z definicji *ubóstwa energetycznego* (ang. *fuel poverty*), jaką wypracowano w Wielkiej Brytanii. Za gospodarstwo domowe, które jest w sytuacji ubóstwa energetycznego uznaje się takie, które na utrzymanie dostatecznego poziomu ogrzewania musi przeznaczyć więcej niż 10% swojego docho-

du (por. Figaszewska 2009, The Fuel Poverty Strategy 2008).

Zaczynając w Polsce tego typu badania nad ubóstwem energetycznym, z racji ograniczonej dostępności narzędzi, konieczne było poczynienie dalszych upraszczających założeń. W Wielkiej Brytanii sprawa określenia „dostatecznego poziomu” ogrzewania skłoniła badaczy do modelowania tych wydatków. W tym studium nie było to możliwe – w prezentowanych badaniach operowano na rzeczywistych, a nie na modelowanych wydatkach. W dodatku analizujemy nie tylko wydatki na ogrzewanie, ale na wszystkie nośniki energii. Zadajemy pytanie, ile polskich gospodarstw domowych ponosiło rzeczywiste wydatki na nośniki energii, których wartość przekraczała 10% ich dochodów²⁾. Nawet jeśli nie wszystkie gospodarstwa gospodarują wydatkami na energię w sposób optymalny, przyjrzyjmy się, jak duża jest to grupa oraz jaki jest jej profil. Wspomniane ograniczenia badawcze skłaniają do stwierdzenia, że uzyskane wyniki mogą stanowić obraz zagrożenia ubóstwem energetycznym, a nie bezpośrednią jego ilustrację.

Przyglądając się prezentowanym wynikom pamiętajmy, że nie widzimy skali zaległości w regulowaniu rachunków za energię. W tym badaniu budżetów gospodarstw domowych GUS nie przygląda się zaległościom w opłatach i ich przyczynom. Z danych *Diagnozy Społecznej* na temat

²⁾ Przy przeliczeniach uwzględniono skale ekwiwalentności stosowane w krajach OECD.

warunków życia Polaków wiadomo, że w 2007 r. 5,2% gospodarstw zalegało z opłatami za gaz i energię elektryczną, podczas gdy w 2009 r. było to 3,7% takich gospodarstw (Rada Monitoringu Społecznego 2007, 65 i 2009, 86).

Z badania zagrożenia ubóstwa energetycznego wyłączono te, które w 2008 r. nie poniosły żadnych wydatków na nośniki energii. Według specjalistów GUS, grupa ta stanowiła 6,4% badanych gospodarstw. W zbiorze tym istnieje zapewne część rodzin, które w miesiącu, na który przypadło badanie, nie wydatkowały środków za energię w jakiegokolwiek z form. Można jednak zasadnie przypuszczać, że w grupie tej znajdują się także rodziny, w których z przyczyn ograniczeń finansowych rosną zaległości.

Tabela 3. Liczba gospodarstw domowych, których wydatki na energię przekraczają 10% ich dochodów w 2008 r., w różnych przekrojach

Wyszczególnienie	Udział w przekroju grup [%]	Struktura [%]
Ogółem w Polsce	40,3	100,0
<i>W przekroju źródeł utrzymania:</i>		
Gosp. pracowników	32,1	39,4
- w tym na stan. nierobotniczych	27,1	15,1
- w tym na stan. robotniczych	36,4	24,3
Gospodarstwa rolników	30,4	30,4
Pracujący na wł. rachunek	32,6	5,3
Emeryci	52,2	36,3
Renciści	56,9	11,0

Wyszczególnienie	Udział w przekroju grup [%]	Struktura [%]
<i>W przekroju klas miejscowości:</i>		
Wieś ogółem	37,5	30,5
Miasta ogółem	41,7	69,5
- do 20 tys. mieszkańców	45,4	14,2
- 20 – 100 tys. mieszkańców	46,2	23,6
- 100 – 200 tys. mieszkańców	40,7	8,7
- 200 – 500 tys. mieszkańców	38,8	10,4
- pow. 500 tys. mieszkańców	34,8	12,6
<i>W przekroju powierzchni zajmowanego lokalu:</i>		
do 39 m ²	40,8	17,7
40 – 54 m ²	43,5	30,0
55 – 69 m ²	41,2	20,1
70 – 99 m ²	38,1	15,5
100 m ² i więcej	36,0	16,7
<i>Z uwagi na liczbę osób w gospodarstwie:</i>		
1	54,7	33,7
2	41,4	23,9
3	34,0	16,8
4	32,4	14,5
5	33,1	6,7
6 i więcej	30,8	4,5
<i>Z uwagi na typy rodzin biologicznych:</i>		
Małżeństwo bez dzieci	39,8	17,1
Małżeństwo z 1 dzieckiem	31,0	8,4
Małżeństwo z 2 dziećmi	31,7	8,7
Małżeństwo z 3 i więcej dziećmi	35,2	4,2
Samotny rodzic z dziećmi	50,0	2,7
Inne	44,2	58,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W 2008 r. w Polsce 40,3% gospodarstw domowych (czyli 5 371 tys. gospodarstw) wydawało więcej niż 10% swoich dochodów na energię³⁾. Jaki jest jednak profil tej grupy ryzyka?

Pod względem porównania grup społeczno-ekonomicznych (z uwagi na rodzaj osiąganego dochodu przez głowę gospodarstwa) wyróżniają się emeryci i renciści. W tych grupach „niezamożni energetycznie” stanowią ponad połowę: odpowiednio 52,2% emerytów oraz 56,9% rencistów. Gdy jednak przyglądamy się strukturze ryzyka ubóstwa energetycznego w przekroju tych grup, pierwszą najliczniejszą grupą są emeryci (36,3%), następnie rolnicy (30,4%) i pracownicy na stanowiskach robotniczych (24,3%).

Spośród mieszkańców różnych miejscowości, najczęściej gospodarstw zagrożonych ubóstwem energetycznym pochodzi z miast od 20 do 100 tys. mieszkańców (aż 46%). Grupa ta stanowi prawie jedną czwartą ogółu ubogich pod względem potrzeb energetycznych, obok mieszkańców wsi, którzy są najliczniejszą grupą (30,5%).

Ubodzy pod względem zaopatrzenia w energię zamieszkują najczęściej mieszkania małe, ale nie te kompletnie najmniejsze. Blisko jedna trzecia ubogich zamieszkuje w mieszkaniach o powierzchni od 40 do 54 m², tam także wskaźniki ubóstwa energetycznego są wyższe od tych dla kraju (43,5%). Kolejna liczna grupa, jedna piąta

³⁾ Niestety, nie było możliwe zbadanie na zbiorach GUS, ile jest gospodarstw domowych znajdujących się pod tzw. *absolutną linią ubóstwa energetycznego* (gdy wydatki gospodarstw na energię sięgają powyżej 20% ich dochodów).

ubogich pod względem energetycznym mieszka w zasobach o powierzchni od 55 do 69 m².

Pod względem liczby osób w gospodarstwach, ubóstwo energetyczne koncentruje się w rodzinach 1- i 2-osobowych – łączny udział tych gospodarstw w społeczności ubogich energetycznie stanowi 57,6%. Pamiętajmy, że pod uwagę bierzemy liczbę gospodarstw domowych – trzeba oczywiście pamiętać o rodzinach liczniejszych, bo mimo iż ich udział jest skromniejszy, ubóstwo dotyka tam z kolei większej liczby osób.

W strukturze gospodarstw ubogich energetycznie największą grupę – blisko 60% – stanowiły tzw. „inne” typy rodzin biologicznych. Nie udało się uzyskać bliższych informacji z GUS na ich temat. Są to pominięte w badaniach GUS, mniej nietypowe typy rodzin (np. rodziny wielopokoleniowe, dziadkowie utrzymujący wnuków). Na uwagę zasługują także samotni rodzice wychowujący dzieci, których odsetek nie jest duży, ale aż połowa z nich jest zagrożona ubóstwem energetycznym.

Podsumowanie

Wydatki na nośniki energii w Polsce stanowią niemały udział w całkowitych kosztach utrzymania gospodarstw domowych (10,7% w 2008 r. i 11,2% w 2009 r.). W skali europejskiej, poziom ten jest jednym z wyższych – jesteśmy tuż po Słowacji, Węgrzech, Rumunii i Czechach. W strukturze wydatków gospodarstw domowych na energię w Polsce relatywnie dużo przeznaczają się środków na energię cieplną oraz na paliwa stałe (węgiel).

Miesięczne wydatki na energię w 2008 r. wyniosły średnio w Polsce 96,36 zł na osobę. Największe koszty na ten cel ponosiły gospodarstwa 1- i 2-osobowe, małżeństwa bez dzieci na utrzymaniu, emeryci i renciści. Nominalnie wyższe wydatki na energię ponoszą gospodarstwa zamieszkujące w aglomeracjach o liczbie mieszkańców powyżej pół miliona. Wydatki na energię stanowią najwyższe obciążenie budżetów domowych emerytów i rencistów, wysoki jest także ich udział u osób samotnie gospodarujących.

Za linię zagrożenia ubóstwem energetycznym w badaniach uznano poziom wydatków na energię, który przekracza 10% dochodów gospodarstwa. W 2008 r. w Polsce zidentyfikowano aż 40,3% gospodarstw domowych. Mamy nadzieję, że przedstawione dane rzucają światło na obraz ubóstwa energetycznego w Polsce.

Myśląc o systemie wsparcia dla gospodarstw zagrożonych ubóstwem energetycznym, działania pomocowe powinny być ukierunkowane na: (i) gospodarstwa osób samotnych, (ii) gospodarstwa emeryckie, (iii) rolników oraz pracowników na stanowiskach robotniczych, (iv) rencistów, (v) gospodarstwa zamieszkujące wieś i małe miejscowości.

Uzyskany obraz pomaga w określeniu odbiorców energii szczególnie wrażliwych na wzrost cen. Zakładając, że kryterium wyboru jest wysoki udział w zbiorowości ubogich energetycznie (np. powyżej 20%), do grup odbiorców wrażliwych należą:

- pod względem liczebności: gospodarstwa osób samotnych,

- z uwagi na źródło dochodu: gospodarstwa emeryckie, rolników oraz pracowników na stanowiskach robotniczych,
- z uwagi na miejsce zamieszkania: mieszkańcy wsi oraz miast do 100 tys. mieszkańców,
- z uwagi na posiadane mieszkanie: mieszkający w lokalach od 40 do 69 m²,
- z uwagi na typ rodzin: nietypowa sytuacja rodzinna.

Gospodarstwa domowe o wspomnianych wyżej cechach to grupy szczególnie wrażliwe na zmiany regulacyjne w sektorze energetycznym w najbliższych latach. To do nich należy kierować działania pomocowe – tak edukacyjne w zakresie gospodarowania energią – jak i pod względem działań osłonowych w przypadku planowanych podwyżek cen energii elektrycznej, gazu czy ciepła.



dr Piotr Kurowski

Institut Pracy i Spraw
Socjalnych

Literatura:

1. Rada Monitoringu Społecznego (2007), *Diagnoza Społeczna 2007. Warunki życia Polaków*, Warszawa.

„Za linię zagrożenia ubóstwem energetycznym w badaniach uznano poziom wydatków na energię, który przekracza 10% dochodów gospodarstwa”

2. Rada Monitoringu Społecznego (2009), *Diagnoza Społeczna 2009. Warunki życia Polaków*, Warszawa, listopad.
3. Deniszczuk L., Kurowski P., Styrz M. (2007), *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczane metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania w polityce społecznej*, IPISS, Warszawa.
4. Kurowski P. (2008), *Wydatki gospodarstw domowych na energię elektryczną. Próba ustalenia grup odbiorców wrażliwych na podwyżki cen energii*, Biuletyn URE Nr 5/2008, str. 57-60.
5. GUS (2009 a), *Gospodarka mieszkaniowa w 2008 r.*, GUS, Warszawa.
6. GUS (2009 b), *Infrastruktura komunalna w 2008 r.*, GUS, Warszawa.
7. Figaszewska I. (2009), *Ubóstwo energetyczne – co to jest?*, Biuletyn URE Nr 5/2009, str. 2-20.
8. The Fuel Poverty Strategy (2008), *The UK Fuel Poverty Strategy. 6th Annual Progress Report 2008*, Delfra-BERR, London.

Model ekonometryczny – narzędzie oceny efektywności operatorów systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych (skrót)

**prof. dr hab. Jacek Osiewalski,
dr Renata Wróbel-Rotter**

1. Wstęp

Celem pracy jest prezentacja założeń i wyników analizy kosztów operacyjnych w sektorze dystrybucji energii w Polsce. Stosując bayesowskie wersje tzw. stochastycznych granicznych modeli kosztu dokonujemy oceny efektywności kosztowej czternastu operatorów systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych („OSD”) na podstawie danych rocznych z lat 2008–2010. Opis działania podmiotów gospodarczych, wykorzystany w badaniach, bazuje na ekonometrycznych modelach procesu produkcyjnego, które powstają w efekcie połączenia mikroekonomicznej teorii kosztu z rozważaniami uwzględniającymi nieefektywność jednostek produkcyjnych (przedsiębiorstw) na skutek niewłaściwego wykorzystania przez nie czynników produkcji.

Graniczne modele produkcji lub kosztu były już szeroko wykorzystywane do analizy efektywności działania podmiotów takich jak: linie lotnicze (Schmidt i Sickles, 1984), szpitale (Koop, Osiewalski i Steel, 1994, 1997), banki i ich oddziały

(Marzec i Osiewalski 2003, 2008 oraz bibliografia tam zawarta), biblioteki akademickie i publiczne (Osiewalski i Osiewalska, 2003, 2006), elektrownie i elektrociepłownie (Wróbel-Rotter i Osiewalski, 2002; Wróbel-Rotter, 2004). Wiele zastosowań stochastycznych granicznych modeli produkcji i kosztu (niestandardowych i trudnych do analizy metodami niebayesowskimi) wykorzystuje możliwości wnioskowania bayesowskiego, wspomaganego numerycznie metodami Monte Carlo. Bayesowskie stochastyczne modele graniczne wprowadzili do ekonometrii van den Broeck, Koop, Osiewalski i Steel (1994), oraz Koop, Osiewalski i Steel (1994, 1997), którzy opracowali też metody Monte Carlo umożliwiające uzyskiwanie wyników empirycznych.

Referowany w tej pracy bayesowski graniczny model kosztu zmiennego dla sektora dystrybucji energii został opracowany w 2011 r. na zlecenie Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie danych z trzech lat poprzednich. Proponowane podejście było już stosowane w poprzednim badaniu dla URE, przeprowadzonym przez autorów na danych z lat 2001–2006 (Osiewalski i Wróbel-Rotter, 2008, 2008–2009). Model przyjęty w pracy opisuje zależność kosztu operacyjnego (ponoszonego przez operatora systemu

dystrybucyjnego) od dużej liczby czynników o charakterze techniczno-ekonomicznym, które powinny determinować jego poziom, oraz od sposobu zarządzania, reprezentowanego przez zmienną nieobserwowalną (ukrytą) określającą efektywność. Podejście bayesowskie pozwala określić niepewność wnioskowania o wpływie wyróżnionych czynników oraz o niesprawności zarządzania (nieefektywności kosztowej). Ocena niepewności wnioskowania jest szczególnie ważna w przypadku małej liczby obserwacji, co ma miejsce w sektorze dystrybucji energii, w którym w badanym okresie działało czternaście przedsiębiorstw. Problem bardzo krótkiego szeregu czasowego (dane roczne z trzech lat) dodatkowo uzasadnia potrzebę odwołania się do wnioskowania bayesowskiego jako jedyne go małopróbkowego podejścia do stochastycznych modeli granicznych.

Następna (druga) część pracy poświęcona jest ogólnej prezentacji stochastycznego modelu granicznego i wskaźnika efektywności kosztowej. W części trzeciej definiujemy kategorie kosztu, jakie można teoretycznie rozważać (i empirycznie szacować) w ramach modelu granicznego. Część czwarta zawiera podstawowe informacje o bayesowskim ujęciu modelowania kosztu i nieefektywności kosztowej na podstawie danych panelowych. W części piątej przedstawiamy wyniki empiryczne, zwracając szczególną uwagę na wrażliwość ocen efektywności na dobór zmiennych objaśniających oraz na niepewność wnioskowania o składowych kosztu obserwowanego. Część szósta zawiera podsumowanie.

2. Ogólna charakterystyka stochastycznego modelu granicznego

Model przyjęty do oceny efektywności opisuje zależność obserwowanego kosztu zmiennego przedsiębiorstwa od czynników techniczno-ekonomicznych, kształtujących jego poziom, oraz od niesprawności zarządzania; jest on zapisywany w następującej ogólnej formie (por. Aigner, Lovell i Schmidt, 1977; Meeusen i van den Broeck, 1977; Lovell, 1993; Greene, 1993):

$$C_{it}^{obs} = \exp[f(x_{it}, \beta) + v_{it} + u_i],$$

a po obustronnym zlogarytmowaniu przyjmuje postać:

$$y_{it} = f(x_{it}, \beta) + u_i + v_{it}$$

gdzie y_{it} jest zmienną zależną, oznaczającą logarytm kosztu obserwowanego (C_{it}^{obs}) w i -tym obiekcie ($i=1, \dots, N$) w okresie t ($t=1, \dots, T$), x_{it} jest wektorem egzogenicznych zmiennych objaśniających, $f(x_{it}, \beta)$ jest ogólnym oznaczeniem postaci analitycznej funkcji kosztu, β to wektor nieznanych parametrów tej funkcji, v_{it} to zmienna losowa o rozkładzie symetrycznym wokół zera (składnik czysto losowy), ujmująca wpływ czynników przypadkowych oraz błędu pomiaru kosztu, u_i oznacza zmienną losową przyjmującą wyłącznie wartości nieujemne i reprezentującą nieefektywność, suma $u_i + v_{it}$ jest złożonym składnikiem losowym. Zakładamy niezależność stochastyczną wszystkich zmiennych v_{it} i u_i , przyjmując dla v_{it} ten sam rozkład normalny, a dla u_i rozkłady wykładnicze.

W badaniu empirycznym przyjmujemy liniową względem parametrów postać analityczną funkcji f , tj. $f(x_{it}, \beta) = x_{it} \beta$, która może reprezentować model Cobba i Douglasa bądź translogarytmiczny. W przypadku prostszej funkcji Cobba i Douglasa (stosowanej w tej pracy ze względu na małą liczbę obserwacji i dużą liczbę zmiennych) wektor-wiersz x_{it} powinien zawierać logarytmy głównych zmiennych objaśniających krótkookresowy koszt zmienny, tj. wielkości produkcji, cen zmiennych czynników produkcji oraz nakładów czynników stałych. Postać liniowa dla logarytmów wszystkich zmiennych występujących w modelu kosztu jest opisem technologii dualnym wobec funkcji produkcji Cobba i Douglasa, stanowiąc równocześnie aproksymację pierwszego rzędu dla dowolnej gładkiej funkcji kosztu.

Stochastyczna graniczna funkcja kosztu zmiennego jest podstawą do konstrukcji miernika krótkookresowej nieefektywności kosztowej EK_{it} obiektu i w okresie t , określonej jako iloraz minimalnego kosztu zmiennego $C_{it}^{min} = \exp[f(x_{it}, \beta) + v_{it}]$ (wynikającego z funkcji kosztu i wahań czysto losowych) do kosztu $C_{it}^{obs} = \exp(y_{it}) = \exp[f(x_{it}, \beta) + u_i + v_{it}]$ rzeczywiście poniesionego przez dany podmiot:

$$EK_{it} = \frac{\exp[f(x_{it}, \beta) + v_{it}]}{\exp[f(x_{it}, \beta) + v_{it} + u_i]} = \frac{C_{it}^{min}}{C_{it}^{obs}} = \exp(-u_i)$$

przy czym $EK_{it} = EK_i$ ze względu na stałość u_i w czasie. Założenie w modelu dla danych przekrojowo-czasowych, że u_i jest efektem indywidualnym umożliwia precyzyjną estymację wskaźników efektywności, ponieważ szacując u_i wykorzystujemy obserwacje z kilku lat dla każ-

dego z obiektów (a nie tylko jedną wartość, jak w przypadku danych przekrojowych). Konstrukcja wskaźnika efektywności powoduje, że zawiera się on w przedziale $(0, 1]$ i pozwala na dogodną interpretację: EK_i określa, jaka część kosztu poniesionego przez daną jednostkę w danym okresie jest kosztem uzasadnionym z ekonomicznego punktu widzenia, $(1 - EK_i)$ wskazuje, jaka część jest kosztem nadwyżkowym, który mógłby zostać zredukowany.

3. Kategorie modelowe kosztów

Stochastyczna graniczna funkcja kosztu jest modelem strukturalnym, przedstawiającym koszt obserwowany i -tego podmiotu w okresie t jako iloczyn trzech czynników

$$C_{it}^{obs} = \exp[f(x_{it}, \beta)] \cdot \exp(v_{it}) \cdot \exp(u_i),$$

z których pierwszy reprezentuje teoretyczny koszt graniczny (mikroekonomiczny), drugi – współczynnik zmiany kosztu na skutek uwarunkowań czysto losowych, a trzeci – stopień zwiększenia kosztu na skutek nieefektywności. Model strukturalny umożliwia definiowanie alternatywnych kategorii teoretycznych kosztu, których estymacja bayesowska (i ocena niepewności związanej z wnioskowaniem) jest w pełni możliwa poprzez brzegowe rozkłady *a posteriori*, a w uproszczonej postaci poprzez wartości oczekiwane i odchylenia standardowe *a posteriori* kategorii składowych. W ramach rozważanego modelu definiujemy następujące teoretyczne kategorie kosztów:

1. Koszt graniczny (teoretyczny-mikroekonomiczny) *i*-tego obiektu w okresie *t*:

$$C_{it}^{gr} = \exp[f(x_{it}, \beta)],$$

który oznacza wielkość teoretyczną obliczoną na podstawie mikroekonomicznej funkcji kosztu bez uwzględnienia składnika czysto losowego i nieefektywności. Wielkość ta jest znaną funkcją parametrów, określającą teoretyczny koszt niezbędny do uzyskania danej wielkości produkcji, przy ustalonej technologii, cenach zmiennych czynników produkcji i nakładach czynników stałych, z pominięciem wpływu zakłóceń losowych i nieefektywności działania. Z formalnego punktu widzenia, nieznaną wartość kosztu granicznego jest znaną funkcją wektora parametrów strukturalnych β , więc jego rozkład *a posteriori* – o gęstości $p(C_{it}^{gr} | dane)$ – i jego charakterystyki można uzyskać z rozkładu *a posteriori* dla β .

2. Koszt systematyczny *i*-tego obiektu w okresie *t*:

$$C_{it}^{syst} = \exp[f(x_{it}, \beta) + u_i] = \exp[f(x_{it}, \beta)] \cdot \exp(u_i)$$

oznaczający teoretyczny koszt mikroekonomiczny $\exp[f(x_{it}, \beta)]$ zwiększony o skutki nieefektywności, wolny natomiast od efektu zakłóceń losowych. Koszt systematyczny to koszt teoretyczny, jaki firma ponosiłaby przy danej technologii, zaobserwowanych poziomach zmiennych objaśniających i przy danym poziomie indywidualnej nieefektywności, ale bez zakłóceń przypadkowych. Różny od jeden iloraz wielkości kosztu obserwowanego i systematycznego jest wynikiem działania czynników określanych jako losowe, zawierających w rzeczywistości również wszystkie inne, drugorzędne wielkości, które nie zostały ujęte wśród

zmiennych egzogenicznych przyjętych w modelu, a mają wpływ na kształtowanie się ponoszonego kosztu. Z tego względu dla niektórych przedsiębiorstw koszt obserwowany może być mniejszy od kosztu systematycznego – co oznacza, że czynniki inne niż ujęte w modelu umożliwiają rejestrowanie kosztu niższego niż wynika to z typowych uwarunkowań techniczno-ekonomicznych i danego, indywidualnego poziomu efektywności. Na mocy założeń strukturalnych, oddziaływanie czynników czysto losowych na koszt rzeczywisty jest niezależne od indywidualnej efektywności. Koszt systematyczny jest znaną funkcją zmiennej ukrytej u_i i wektora parametrów β , więc jego rozkład *a posteriori* o gęstości $p(C_{it}^{syst} | dane)$ można uzyskać z łącznego rozkładu *a posteriori* dla β i u_i .

3. Koszt niezbędny (minimalny) *i*-tego obiektu w okresie *t*:

$$C_{it}^{min} = \exp[f(x_{it}, \beta) + v_{it}] = \exp[f(x_{it}, \beta)] \cdot \exp(v_{it}),$$

oznacza koszt teoretyczny obliczony z uwzględnieniem czynników losowych i pominięciem nieefektywności. Określa on minimalny koszt niezbędny do uzyskania obserwowanej wielkości produkcji przy danej technologii, ustalonych cenach czynników produkcji i nieprzewidywalnych dla firmy uwarunkowaniach zewnętrznych (czynnikach losowych). Stanowi podstawę do wyznaczania wskaźnika indywidualnej krótkookresowej efektywności kosztowej EK_i przedstawionego w poprzedniej części pracy. Gęstość rozkładu *a posteriori* kosztu niezbędnego $p(C_{it}^{min} | dane)$ jest uzyskiwana z brzegowej gęstości *a posteriori* wskaźnika $EK_i = \exp(-u_i)$ przez jego przeskalowanie wielkością kosztu obserwowanego ($C_{it}^{min} = C_{it}^{obs} \cdot EK_i$).

4. Koszt nadwyżkowy *i*-tego obiektu w okresie *t*:

$$C_{it}^{nadw} = C_{it}^{obs} - C_{it}^{min} = C_{it}^{obs}(1 - EK_i),$$

określony jako różnica między kosztem obserwowanym a kosztem niezbędnym wynikającym z mikroekonomicznej funkcji kosztu oraz zakłóceń losowych, jest wartością nieuzasadnioną, wynikającą wyłącznie z nieefektywnego działania.

Stosowane przez nas metody wnioskowania bayesowskiego pozwalają na prezentację niepewności związanej z estymacją danej kategorii kosztu za pomocą wykresu jej rozkładu *a posteriori* lub sumarycznie poprzez tylko dwie liczby: wartość oczekiwaną *a posteriori* (ocenę punktową danej kategorii kosztu) i odchylenie standardowe *a posteriori* (bayesowski miernik błędu szacunku tej kategorii).

Proponowane kategorie modelowe kosztu wynikają bezpośrednio z alternatywnych dekompozycji kosztu obserwowanego na składowe będące wynikiem działania czynników systematycznych, losowych i nieefektywności; zachodzą następujące równości:

$$C_{it}^{obs} = C_{it}^{gr} + (C_{it}^{obs} - C_{it}^{syst}) + (C_{it}^{syst} - C_{it}^{gr}) = C_{it}^{gr} + RK1_{it} + RK4_{it},$$

$$C_{it}^{obs} = C_{it}^{gr} + (C_{it}^{min} - C_{it}^{gr}) + (C_{it}^{obs} - C_{it}^{min}) = C_{it}^{gr} + RK2_{it} + RK3_{it},$$

$$\text{gdzie } C_{it}^{syst} = C_{it}^{obs} \exp(-v_{it}), \quad C_{it}^{min} = C_{it}^{obs} EK_i = C_{it}^{gr} \exp(v_{it})$$

i $C_{it}^{gr} = C_{it}^{syst} EK_i = C_{it}^{obs} \exp(-v_{it}) EK_i$; $RK1_{it} = C_{it}^{obs} - C_{it}^{syst}$ oznacza różnicę kosztu obserwowanego i systematycznego, określającą zmianę kosztu wynikającą z zakłóceń losowych, obliczoną dla wartości uwzględniających nieefektywność; $RK2_{it} = C_{it}^{min} - C_{it}^{gr} = RK1_{it} \cdot EK_i$ to różnica kosztu minimalnego i granicznego, określająca zmianę kosztu wynikającą z działania czynników losowych, ale obliczona

dla kosztu nie zawierającego nieefektywności; $RK3_{it} = C_{it}^{obs} - C_{it}^{min} = C_{it}^{obs}(1 - EK_i) = C_{it}^{nadw}$ to różnica kosztu obserwowanego i niezbędnego, określająca koszt nadwyżkowy i zawierająca efekt kosztowy zakłóceń losowych; $RK4_{it} = C_{it}^{syst} - C_{it}^{gr} = C_{it}^{syst}(1 - EK_i)$ określa różnicę między kosztem systematycznym i granicznym, oznaczającą efekt kosztowy nieefektywności przy pominięciu zakłóceń losowych.

Zauważmy na koniec tej części pracy, że dzięki wprowadzeniu nowych kategorii modelowych kosztu indywidualne wskaźniki efektywności kosztowej EK_i oraz wskaźniki RF_{it} określające względną zmianę kosztu na skutek działania czynników losowych, mogą zostać wyznaczone na równoważne sposoby, odpowiednio:

$$EK_{it} = \frac{C_{it}^{min}}{C_{it}^{obs}} = \frac{C_{it}^{gr}}{C_{it}^{syst}} = \exp(-u_i),$$

$$RF_{it} = \frac{C_{it}^{obs}}{C_{it}^{syst}} = \frac{C_{it}^{min}}{C_{it}^{gr}} = \exp(u_i).$$

4. Bayesowskie graniczne modele kosztu dla danych panelowych

Podstawowym narzędziem przyjętym do uzyskania ocen efektywności kosztowej przedsiębiorstwa dystrybucji energii jest bayesowski graniczny model kosztu stosowany dla danych przekrojowo-czasowych. Należy podkreślić, że wykorzystanie danych panelowych do wnioskowania o wskaźnikach efektywności poszczególnych obiektów pozwala na uwzględnienie znacznie szerszego zbioru zmiennych objaśniających i precyzyj-

niejszy szacunek niż w przypadku danych przekrojowych. Przy tak zmniejszającej się liczbie obiektów, jak w sektorze dystrybucji energii w Polsce po 2000 r., trudno liczyć na uzyskanie wiarygodnych wyników na podstawie danych z jednego roku lub danych uzyskanych przez uśrednienie obserwacji po czasie.

Bayesowskie graniczne funkcje kosztu dla danych panelowych zaproponowali Koop, Osiewalski i Steel (1994, 1997) (zob. też Fernández, Osiewalski i Steel, 1997), definiując m.in. model z losowymi efektami indywidualnymi o wspólnym rozkładzie efektywności (ang. Common Efficiency Distribution, CED), wykorzystany w naszych badaniach empirycznych.

Bayesowski graniczny model kosztu, w przypadku nieefektywności traktowanej jako efekt indywidualny i przy przyjęciu specyfikacji CED, określony jest przez łączny rozkład macierzy obserwacji $Y = [y_{it} \ (i=1, \dots, N; \ t=1, \dots, T)]$, wektora zmiennych ukrytych $u = [u_1 \ \dots \ u_N]$, $k+1$ elementów wektora β , precyzji σ_v^{-2} symetrycznego składnika losowego i parametru φ rozkładu nieefektywności, przy ustalonej macierzy X zmiennych egzogenicznych. Model ten zapisujemy w postaci:

$$p(Y, \beta, \sigma_v^{-2}, u, \varphi | X) = p(\beta, \sigma_v^{-2}, \varphi) \cdot \prod_{i=1}^N \left[f_G(u_i, |1, \varphi) \prod_{t=1}^T f_N(y_{it} | x_{it} \beta + u_i, \sigma_v^{-2}) \right], \quad (1)$$

gdzie $f_N(\cdot | a, b)$ i $f_G(\cdot | c, d)$ oznaczają odpowiednio funkcje gęstości: rozkładu normalnego o wartości oczekiwanej a i wariancji b oraz rozkładu gamma o wartości oczekiwanej c/d i wariancji c/d^2 ; $p(\beta, \sigma_v^{-2}, \varphi) = p(\beta)p(\sigma_v^{-2})p(\varphi)$ jest łącznym rozkładem

a priori dla β , σ_v^{-2} oraz φ . Zauważmy, że warunkowy względem parametrów rozkład gamma dla u_i to rozkład wykładniczy o wartości oczekiwanej i odchyleniu standardowym $1/\varphi$.

Łączna gęstość *a priori* jest zdefiniowana jako iloczyn gęstości brzegowych dla β , σ_v^{-2} oraz φ . Dla φ przyjęto rozkład gamma z $c=1$ i $d = -\ln(r^*)$, czyli wykładniczy o wartości oczekiwanej $-1/\ln(r^*)$, gdzie stała r^* jest medianą *a priori* efektywności EK_i (van den Broeck, Koop, Osiewalski i Steel, 1994); ustalono $r^*=0,8$. Dla precyzji symetrycznego składnika losowego σ_v^{-2} założono rozkład z rodziny gamma o gęstości $f_G(\sigma_v^{-2} | g_1/2, g_2/2)$, z $g_1 = NT - k - 1$ oraz $g_2 = 10^{-4}$, natomiast dla wektora parametrów strukturalnych β możemy przyjąć rozkład jednostajny (ucięty przez warunki regularności ekonomicznej wynikające z własności funkcji kosztu zmiennego) bądź rozkład normalny o wektorze wartości oczekiwanych *a priori* β^0 i macierzy precyzji Σ . W naszych badaniach przyjmujemy bardzo rozproszony rozkład $N(0, 10I_{k+1})$, rezygnując z narzucania warunków regularności mikroekonomicznej. Nasz rozkład *a priori* odzwierciedla więc praktycznie brak wstępnej wiedzy o parametrach innych niż φ .

Łączny rozkład *a posteriori* parametrów i zmiennych ukrytych, uzyskany w modelu bayesowskim (1), ma gęstość proporcjonalną do (1) i jest niestandardowym rozkładem określonym na przestrzeni o wymiarze równym sumie liczby zmiennych ukrytych (czyli obiektów, N) i parametrów. Skomplikowana postać gęstości tego rozkładu nie pozwala na analityczne wyznaczenie momentów i rozkładów brzegowych dla żadnego z paramet-

trów czy efektów indywidualnych występujących w modelu, natomiast umożliwia wyprowadzenie (dla ich ustalonych bloków) układu warunkowych rozkładów *a posteriori*. Te pełne rozkłady warunkowe są standardowe (gamma, normalne, ucięte normalne), umożliwiając generowanie liczb losowych według schematu Gibbsa, tj. metody z rodziny Monte Carlo łańcuchów Markowa (ang. *Markov Chain Monte Carlo*, MCMC), a w konsekwencji uzyskiwanie prób z łącznego rozkładu *a posteriori* i łatwe przybliżanie jego charakterystyk. Koop, Steel i Osiewalski (1995) po raz pierwszy pokazali układ pełnych warunkowych rozkładów *a posteriori* i zastosowali losowanie Gibbsa w bayesowskich modelach granicznych, ukazując przewagę tego podejścia w stosunku do metody Monte Carlo z funkcją ważności (ang. *Monte Carlo Importance Sampling*, MCIS), którą stosowali van den Broeck, Koop, Osiewalski i Steel (1994) w pierwszej pracy z zakresu bayesowskiej analizy efektywności; zob. też Osiewalski i Steel (1998). Podstawy losowania Gibbsa i stosowny kod komputerowy (w języku pakietu GAUSS) opracowali dla modeli z nieujemnymi efektami indywidualnymi (dla danych panelowych) Koop, Osiewalski i Steel (1997); było to podstawą wielu dalszych zastosowań (por. Marzec i Osiewalski, 2003, 2008; Wróbel-Rotter i Osiewalski, 2002; Osiewalski, 2001), w tym badań empirycznych na rzecz URE, referowanych w tej pracy. Teoretyczne uzasadnienie i własności metod MCMC, w tym losowania Gibbsa, prezentuje Tierney (1994); zob. też np. O'Hagan (1994).

5. Wyniki badań empirycznych

Analiza empiryczna została przeprowadzona na danych rocznych pochodzących od czternastu operatorów systemów dystrybucyjnych, dystrybuujących energię elektryczną na terenie całej Polski (oznaczonych SD01-SD14), obserwowanych w okresie tylko trzech lat (2008–2010). Podstawowym narzędziem analizy efektywności kosztowej jest bayesowski model o wspólnym rozkładzie efektywności (CED), w którym koszt zmienny opisany jest funkcją Cobba i Douglasa z argumentami oddającymi skalę usług (produkcji) i sieć dystrybucyjną rozważanych podmiotów. Modelowany koszt zmienny to koszt operacyjny dystrybucji, obejmujący głównie wynagrodzenia wraz z narzutami oraz wydatki na usługi obce i materiały, który rozpatrywano w dwóch wariantach: przed oraz po korekcie o wpływ rezerw aktuarialnych.

5.1. Dobór zmiennych objaśniających a pomiar efektywności kosztowej

Zbiór czynników wyjaśniających zawiera takie zmienne jak: długość przesyłowych linii napowietrznych i kablowych wysokiego, średniego i niskiego napięcia (WN, SN i nN), liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych WN, SN i nN, wielkości dostaw energii, liczba i moc transformatorów oraz liczba stacji elektroenergetycznych. Wstępna lista zmiennych posłużyła do budowy alternatywnych wariantów funkcji kosztu, mających na celu ilustrację wrażliwości szacunku parametrów strukturalnych

i wskaźników efektywności. Wyróżniamy dwa główne typy zmiennych objaśniających: niezagregowane i agregatowe. Modele o numerach 1-5 wykorzystują zmienne pierwszego typu, modele 8-11 zmienne drugiego typu. Liczba zmiennych w zależności od wariantu waha się w granicach od 3 do 15 (zob. tab. 1 i 2 na str. 14). Zmienne objaśniające i różne warianty modelu kosztu zostały wyspecyfikowane w konsultacji z Departamentem Taryf URE, który dostarczył danych.

5.1.1. Wnioskowanie o parametrach funkcji kosztu zmiennego

Modele dla kosztu dystrybucji szacowano w dziewięciu wariantach, ilustrujących wrażliwość wnioskowania o indywidualnych wskaźnikach efektywności oraz parametrach strukturalnych. Poszczególne parametry strukturalne są interpretowane jako elastyczności kosztu względem danego czynnika egzogenicznego. Informują one o ile procent byłby wyższy koszt, gdyby wybrana zmienna egzogeniczna wzrosła o jeden procent, przy ustalonych wartościach wszystkich pozostałych czynników. Dla przykładu, w wariancie 4 dla kosztu dystrybucji, wartość oczekiwana *a posteriori* współczynnika przy zmiennej egzogenicznej, zawierającej liczbę układów pomiarowo-rozliczeniowych na nN, jest równa 0,319 z odchyleniem standardowym *a posteriori* 0,331. Formalnie interpretując ten współczynnik należałoby stwierdzić, że wzrost liczby układów pomiarowo-rozliczeniowych na nN o 1% spowoduje wzrost kosztu

Tabela 1. Lista zmiennych (bez agregacji) do estymacji modelu kosztu dystrybucji, lata 2008–2010

		Wariant 1	Wariant 2	Wariant 3	Wariant 4	Wariant 5
1	Całkowita długość linii WN w przeliczeniu na jeden tor linii	km	x	x	x	x
2	Całkowita długość linii SN w przeliczeniu na jeden tor linii	km		x	x	
3	Całkowita długość linii nN w przeliczeniu na jeden tor linii	km		x	x	
4	Długość linii SN napowietrznych w przeliczeniu na jeden tor linii	km	x			x
5	Długość linii SN kablowych w przeliczeniu na jeden tor linii	km	x			x
6	Długość linii nN napowietrznych w przeliczeniu na jeden tor linii + długość przyłączy napowietrznych nN	km		x		x
7	Długość linii nN kablowych w przeliczeniu na jeden tor linii + długość przyłączy kablowych nN	km		x		x
8	Całkowita długość linii nN w przeliczeniu na jeden tor linii + długość przyłączy nN	km	x			
9	Całkowita moc transformatorów	MVA	x	x	x	
10	Liczba stacji elektroenergetycznych SN i nN	szt.		x		x
11	Liczba stacji elektroenergetycznych 110 kV	szt.		x		x
12	Moc transformatorów WN/SN	MVA		x		x
13	Moc transformatorów SN/nN i SN/SN	MVA		x		x
14	Całkowita liczba transformatorów	szt.	x			x
15	Całkowita liczba stacji elektroenergetycznych	szt.	x	x	x	
16	Liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych na WN	szt.		x	x	x
17	Liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych na SN	szt.		x	x	x
18	Liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych na nN	szt.			x	x
19	Liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych na nN – grupy C	szt.	x	x	x	
20	Liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych na nN – grupy G	szt.	x	x	x	
21	Dostawa energii odbiorcom na SN	MWh			x	
22	Dostawa energii na nN	MWh			x	
23	Dostawa energii na nN w gr. tar. C	MWh				
24	Dostawa energii na nN w gr. tar. G	MWh				
25	Dostawa energii na WN	MWh			x	
26	Średnia moc szczytowa netto	MW	x			x
27	Energia pobrana w transzycie ogółem (WN, SN, nN) + Energia wprowadzona z sieci OSP	MWh				
28	Dostawa ogółem	MWh				
29	Obszar działania	km ²				
30	Zmienna czasowa <i>t</i>	lata			x	x
	Liczba zmiennych w modelu		10	9	10	15

Tabela 2. Lista zmiennych zagregowanych do estymacji modelu kosztu, lata 2008–2010

		Wariant 8	Wariant 9	Wariant 10	Wariant 11
1	Całkowita długość linii kablowych z przyłączami	km	x	x	
2	Całkowita długość linii napowietrznych z przyłączami	km	x	x	
3	Całkowita moc transformatorów	MVA	x	x	x
4	Liczba stacji elektroenergetycznych	szt.	x	x	
5	Całkowita liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych	szt.	x		x
6	Całkowita dostawa energii	szt.			
7	Obszar działania	km ²	x	x	
8	Całkowita dostawa energii WN + SN	MWh			
9	Całkowita dostawa energii nN	MWh			x
10	Całkowita liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych WN + SN	szt.		x	
11	Całkowita liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych nN	szt.		x	
12	Całkowita długość linii wraz z przyłączami			x	x
	Liczba zmiennych w modelu		6	7	3

dystrybucji o ok. 0,319% przy założeniu, że wszystkie pozostałe charakterystyki sieci nie ulegną zmianie (pozostaną na tym samym poziomie); szacunek ten jest niestety mało precyzyjny. Podsumowując, parametr ten informuje o wyizo-

lowanym wpływie na koszt dystrybucji wzrostu liczby układów pomiarowo-rozliczeniowych na nN. W praktyce założenie *ceteris paribus* (niezmienności pozostałych zmiennych egzogenicznych) jest rzadko spełnione. Oszacowania parametrów funkcji kosztu traktowane są zatem jako mierniki przybliżone, wskazujące raczej ogólnie na siłę wpływu danej zmiennej egzogenicznej na koszt. Parametry strukturalne są wielkościami nieznanymi, które podlegają estymacji, wrażliwymi na dobór zmiennych objaśniających do modelu, jakoś danych empirycznych i zakres próby. Oznacza to, że oceny parametrów przy tych samych zmiennych egzogenicznych mogą się różnić w zależności od zestawu zmiennych objaśniających przyjętych do estymacji. W przypadku rozważanych danych z trzech lat dodatkowym czynnikiem wpływającym na jakość otrzymanych ocen punktowych jest niewielka liczba obserwacji po czasie, która powoduje, że model nie dostarcza informacji o długofalowych zależnościach ekonomicznych a jedynie uwidacznia krótkoterminowe związki występujące w przyjętych do estymacji danych. Oceny współczynników przy zmiennych objaśniających są wrażliwe na zmianę zestawu danych, natomiast oceny indywidualnych wskaźników efektywności kosztowej są relatywnie stabilne i niewiele zmienne w zależności od wariantu modelu.

W modelu dla kosztu dystrybucji w wariantach 4 ocena współczynnika przy dostawie energii na SN jest precyzyjna i ujemna. Ocena współczynnika przy dostawach energii na WN jest bliska zera i nieistotna ze statystycznego punktu widzenia, co może wskazywać na brak istotnej zależności,

„Spośród rozpatrzonych wariantów modelu, powstałych po określeniu różnych zestawów zmiennych charakteryzujących sieć dystrybucyjną i rozważeniu innego stopnia agregacji danych, warianty 4 oraz 5 wydają się najlepiej opisywać obserwacje”

w rozpatrywanych danych, między kosztem dystrybucji i dostawą energii WN. W wariantach 4 ocena parametru przy dostawie energii na nN jest równa 0,639 (z błędem 0,267), co wskazuje na istnienie w rozpatrywanym zestawie zmiennych silnej dodatniej zależności między dostawami energii na nN a obserwowanym poziomem kosztu. Po uwzględnieniu w wariantach 4 zmiennej czasowej ocena tego współczynnika staje się ujemna i nieistotna. Może to wskazywać na silną zależność oceny tego parametru od przyjętego zestawu zmiennych objaśniających i pośrednio potwierdza wnioski płynące z analiz dokonanych przez nas w 2007 r. oraz 2010 r. Wskazywały one na zróżnicowane oceny współczynników przy dostawach energii w zależności od zakresu danych przyjętych do estymacji modelu.

W analizie z 2010 r. oceny współczynników przy dostawach energii na nN były szacowane nieprecyzyjnie, zaś znaki parametrów zmieniały się w zależności od wariantu zmiennych objaśniających, co wskazywało na brak istotnej zależności w rozpatrywanych danych między kosztem dystrybucji i dostawą energii nN. Mogło to być konsekwencją jakości danych, bądź obserwowanemu wów-

czas zjawisku wzrostu kosztu przy spadku dostaw energii. W analizie z 2007 r., przeprowadzanej na danych z sześciu lat, między tymi zmiennymi istniała silna, dodatnia zależność. Współczynniki przy zmiennych charakteryzujących dostawę energii na nN były szacowane precyzyjnie i wskazywały na około dwuprocentowy wzrost kosztu operacyjnego na skutek jednoprocentowego wzrostu dostawy energii nN, *ceteris paribus*.

Analogiczną interpretację parametrów strukturalnych można przeprowadzić dla każdej z rozważanych zmiennych egzogenicznych w poszczególnych wariantach. Dla przykładu: wzrost całkowitej długości linii nN o 1% spowoduje wzrost kosztu dystrybucji o 0,358% w wariantach 4 modelu, oraz wzrost o 0,468% wtedy, kiedy uwzględnimy zmienną czasową, przy założeniu, że wszystkie pozostałe charakterystyki sieci nie ulegną zmianie (*ceteris paribus*). Odchylenia standardowe a posteriori, będące odpowiednikiem błędów średnich szacunku na gruncie ekonometrii klasycznej, wynoszą odpowiednio: 0,189 oraz 0,142, co oznacza, że w drugim przypadku parametr został precyzyjniej oszacowany. Zaprezentowane przykładowe wnioski stanowią konkluzję sformułowaną wyłącznie na podstawie analizy ocen współczynników strukturalnych modelu, nie uwzględniającą innych czynników związanych z funkcjonowaniem OSD.

Spośród rozpatrzonych wariantów modelu, powstałych po określeniu różnych zestawów zmiennych charakteryzujących sieć dystrybucyjną i rozważeniu innego stopnia agregacji danych, warianty 4 oraz 5 wydają się najlepiej opisywać obserwacje. W wariantach 5 otrzymaliśmy najwięcej oszacowań

parametrów strukturalnych, które są statystycznie istotne; zawiera on najwięcej zmiennych egzogenicznych, mniej zagregowanych niż w wariantach 8-11. Otrzymujemy tutaj również wysokie oceny wskaźników efektywności, a oszacowanie średniej efektywności kosztowej OSD jest wysokie. Wszystko to powoduje, że wariant 5 (z uwzględnieniem zmiennej czasowej) zostanie przyjęty jako podstawowy do dalszej analizy.

Estymacja bayesowska modelu na podstawie danych przekrojowo-czasowych bazuje na $NT=42$ obserwacjach ($T=3$, $N=14$), co umożliwia rozpatrzenie zbioru nawet kilkunastu zmiennych egzogenicznych, w przeciwieństwie do analizy na danych przekrojowych ($N=14$). Ma to znaczenie w przypadku estymacji zmiennej nieobserwowalnej, takiej jak indywidualna nieefektywność, która w przypadku danych przekrojowo-czasowych jest szacowana dla każdego z obiektów na podstawie $T=3$ obserwacji, natomiast w przypadku danych przekrojowych jedynie na podstawie $T=1$. Estymacja modelu na danych przekrojowo-czasowych, wykorzystującego bezpośrednio zmienne egzogeniczne wpływające na poziom kosztu (z pominięciem etapu budowy zmiennych agregatowych), umożliwia określenie ich wpływu na koszt obserwowany oraz monitorowanie konsekwencji (dla oceny wskaźników efektywności) alternatywnych wariantów czynników egzogenicznych. W tym opracowaniu pominięto analizę danych przekrojowych, ze względu na wyłącznie ilustracyjny jej charakter; została ona szczegółowo omówiona w opracowaniach z 2010 r. i 2007 r.

Model ekonometryczny oszacowany dla kosztu dystrybucji, w których efektywność jest traktowana jako efekt indywidualny każdego z OSD, niezmienny w czasie, jest modelem wyjściowym i najbardziej adekwatnym do oceny stopnia wykorzystania czynników produkcji, w tym przypadku dostępnej sieci dystrybucyjnej. Alternatywne warianty zbiorów zmiennych niezależnych w modelu mają na celu ilustrację wrażliwości wnioskowania o wskaźnikach efektywności i parametrach strukturalnych, określenie zmiennych, które mają największy wpływ na wartość ponoszonych kosztów oraz sprawdzenie poprawności specyfikacji. Liczba rozważonych zmiennych w modelu waha się w granicach od 3 w wariancie 10 do 15 w wariancie 5. Obecność w modelu tak wielu merytorycznie powiązanych ze sobą zmiennych objaśniających może skutkować ich (przybliżoną) współliniowością, która prowadzi – przy mało informacyjnym rozkładzie *a priori* parametrów funkcji kosztu – do niskiej precyzji szacunku indywidualnych parametrów a nawet złego znaku.

Należy pamiętać, że jeśli modelujemy koszt zmienny, obejmujący wynagrodzenia, to powinien być on objaśniany przez wielkości produkcji, ceny czynników zmiennych i nakłady czynników stałych. Zauważmy, że żaden wariant nie zawiera cen czynników zmiennych (zwłaszcza płac), a zmienne objaśniające (poza zmienną czasową) reprezentują produkcję i czynniki stałe – elementy kapitału rzeczowego. Zleceniodawca nie chciał uwzględnić cen czynników produkcji, co można interpretować jako żądanie analizy kosztu w hipotetycznych warunkach jednakowych cen czynników (płac) dla wszystkich przedsiębiorstw, gdyż Regulator nie jest zainteresowany uzasadnianiem

wysokich kosztów wysokimi płacami. Przy założeniu funkcji Cobba i Douglasa oznacza to, że efekt cen (stałych po obiektach) ukryty jest w wyrazie wolnym. Ponieważ trudno jest traktować ceny czynników zmiennych (płace) jako stałe w czasie, wyraz wolny powinien być (i jest w wariantach 4-5) uzupełniony o zmienną czasową, reprezentującą ewentualne trendy w cenach; zmienna ta może również służyć (w sposób uproszczony, lecz uzasadniony krótkim szeregiem czasowym) uwzględnieniu efektów postępu technologiczno-organizacyjnego. Wpływ (na koszt) wzrostu cen jest dodatni (koszt wzrasta ze wzrostem ceny), natomiast wpływ postępu technologicznego jest ujemny (postęp obniża koszt produkcji). Wariant 5, o największej liczbie zmiennych i stosunkowo wysokich wskaźnikach efektywności, jest szczególnie ważny ze względu na dużą liczbę zmiennych istotnych i wysoką zdolność wyjaśnienia obserwowanego kosztu. Nie jest to jednak w pełni formalne wskazanie modelu najbardziej adekwatnego; bayesowski wybór najlepszego modelu oraz – w konsekwencji – formalne bayesowskie łączenie wiedzy płynącej z różnych modeli (zob. Osiewalski, 2001) wymagałyby bowiem istotnego dodatkowego nakładu pracy (na poziomie koncepcji i żmudnych obliczeń).

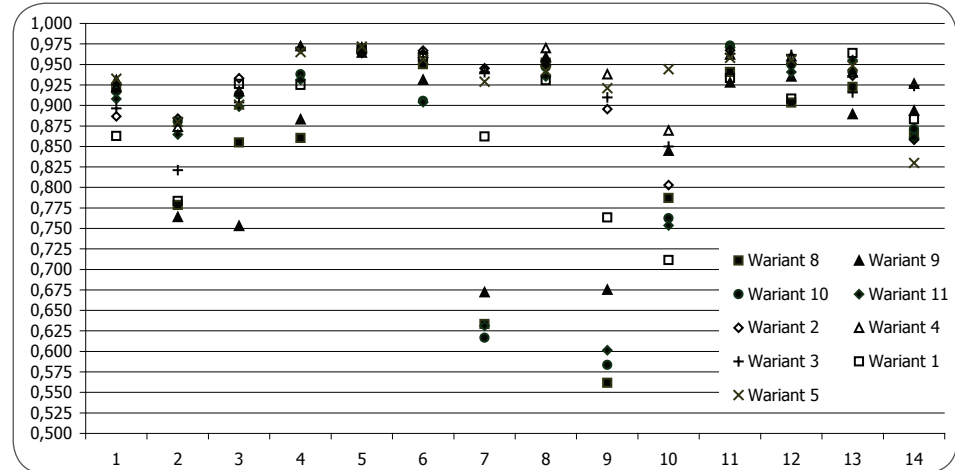
5.1.2. Analiza efektywności na podstawie danych przekrojowo-czasowych

Ocenę efektywności OSD przeprowadzono w każdym z dziewięciu wariantów dla kosztu dystrybucji i kosztu dystrybucji skorygowanego

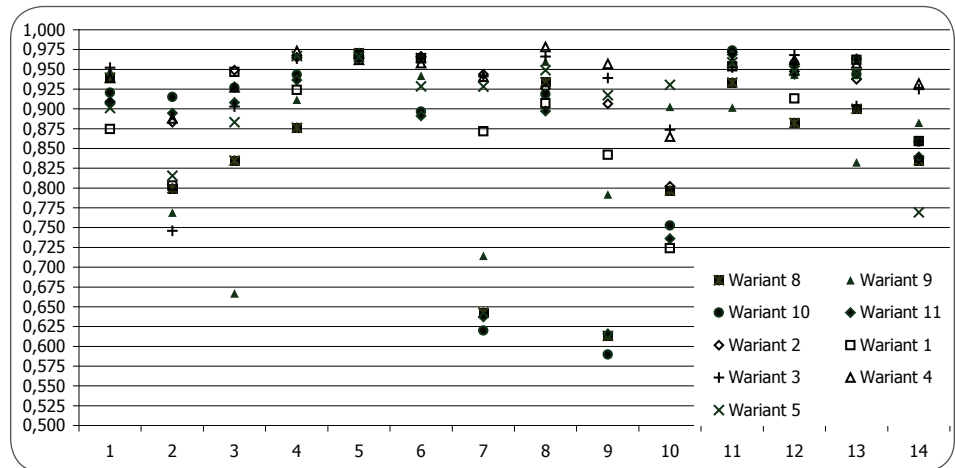
o wpływ rezerw aktuarialnych. Oceny indywidualnych wskaźników efektywności prezentują poniższe rysunki. Oceny wskaźników efektywności zależą od zbioru zmiennych objaśniających przyjętych do estymacji modelu. Średni poziom efektywności jest wyższy w przypadku modeli szacowanych na liczniejszych zbiorach w konsekwencji zmniejszania się różnic w wartościach ocen wskaźników indywidualnych między najmniej i najbardziej efektywnymi obiektami. Oceny efektywności w modelu dla kosztu dystrybucji bez korekty dla SD05, SD08, SD11, SD12 oraz SD06 wydają się mało wrażliwe na dobór zmiennych niezależnych, co pozostaje w zgodzie z wynikami analizy z 2010 r., gdzie m.in. dla SD05, SD06 oraz SD11 dobór zmiennych objaśniających (w modelu dla kosztu dystrybucji) miał niewielki wpływ na oceny wskaźników efektywności. W analizie z 2007 r. oceny efektywności dawnych spółek dystrybucyjnych (z których wydzielono obecnych OSD) dla kosztu ogólnego: SD05, SD06 i SD11 również zasadniczo nie zmieniały się w konkurencyjnych wariantach modelu (rys. 1 i 2).

W modelu dla kosztu dystrybucji poddanego korekcie najmniej wrażliwe na zmiany zestawu zmiennych objaśniających są oceny wskaźników efektywności dla SD05 oraz SD01, SD06, SD08 i SD11. Najbardziej zmienna jest ocena efektywności dla SD09, SD07 i SD03, przy czym najniższe wartości współczynników efektywności notujemy dla wariantów zagregowanych zmiennych objaśniających. W modelu obserwujemy zależność średniego poziomu wskaźnika efektywności od liczby zmiennych egzogenicznych oraz stopnia ich agregacji. Może to być wynikiem uwzględniania

Rysunek 1. Wartości oczekiwane *a posteriori* indywidualnych wskaźników efektywności dla konkurencyjnych wariantów modelu dla kosztu dystrybucji bez korekty 2008–2010



Rysunek 2. Wartości oczekiwane *a posteriori* indywidualnych wskaźników efektywności dla konkurencyjnych wariantów modelu dla kosztu skorygowanego 2008–2010



w kolejnych wariantach dodatkowych czynników wyjaśniających obserwowane różnice w ponoszonych kosztach przy danym poziomie działalności. Dezagregacja zmiennych egzogenicznych, jak w wariancie 5, prowadzi do podwyższenia oceny średniego poziomu efektywności, ale równocześnie wprowadza do modelu większą zmienność w sytuacji, kiedy dysponujemy niską liczbą obserwacji po czasie.

Ocena efektywności OSD EK_{sr} waha się, w modelu dla kosztu dystrybucji bez korekty, w granicach od 85% (wartość oczekiwana *a posteriori* 0,850 przy odchyleniu standardowym 0,059) dla wariantu 8, do 93,8% (0,938±0,043) dla wariantu 4. W modelu dla kosztu dystrybucji poddanego korekcie najniższy średni wskaźnik efektywności kosztowej, równy 85,2% (0,852±0,061), notujemy dla wariantu 8, zaś najwyższy dla wariantu 4, równy 94,3% (0,943±0,039). Oznacza to, że średnio od kilku do kilkunastu procent kosztu obserwowanego jest kosztem nieuzasadnionym w danych warunkach techniczno-ekonomicznych. Dla kosztu dystrybucji bez korekty, najwyższy wskaźnik efektywności w wariancie 5 (który stanowi podstawowy przyjęty do analizy, ze względu na najliczniejszy zbiór zmiennych objaśniających oraz największą liczbę statystycznie istotnych ocen parametrów) uzyskano dla SD05; wartość oczekiwana jest równa 97%. Ocena efektywności dla tego OSD jest również niewrażliwa na zmianę wariantu zmiennych objaśniających w modelu. Oznacza ona w praktyce wysoką efektywność i wskazuje, że jedynie około 3% obserwowanego kosztu dystrybucji jest kosztem nadwyżkowym, który mógłby

zostać zredukowany. Najniższy wskaźnik efektywności w modelu kosztu dystrybucji bez korekty dotyczy SD14 i jest równy 83% w wariancie 5. Wskazuje on, że około 17% obserwowanego kosztu dystrybucji jest kosztem nadwyżkowym i przy zapewnieniu tego samego poziomu działalności mogłoby zostać zredukowane.

Ranking OSD w modelu nie ulega zasadniczym zmianom w alternatywnych wariantach zmiennych objaśniających, a jedynie obserwuje się niewielkie przemieszczenie OSD, jednak przy zachowaniu miejsca w grupie najefektywniejszych bądź najmniej efektywnych obiektów. Najbardziej zgodne miejsca pod względem efektywności w modelu dla kosztu dystrybucji otrzymujemy dla SD05, która przoduje pod względem efektywności. Również zgodne oceny zajmowanego miejsca dotyczą SD09 i SD02, która znajduje się na jednej z ostatnich pozycji pod względem efektywności działania. Ranking OSD dostarcza jedynie ogólnego wskazania co do efektywności, jednak nie jest on silnie informacyjnym wskaźnikiem stopnia wykorzystania czynników produkcji przez obiekt w sytuacji, kiedy zróżnicowanie indywidualnych ocen efektywności jest niewielkie, jak w wariantach 4 i 5.

5.2. Dekompozycja kosztu operacyjnego na koszt niezbędny i nadwyżkowy

Obserwowane koszty dystrybucji można podać dekompozycji na składowe zawierające koszt niezbędny, nadwyżkowy oraz systematyczny, zgodnie z opisem w części trzeciej opracowania.

Średni poziom kosztu minimalnego dystrybucji (bez korekty), zawierającego efekt czynników losowych oraz nie zawierającego kosztu związanego z nieefektywnością, został dla 2010 r. oszacowany na poziomie 307 974 tys. zł (z błędem ok. 17 225 tys. zł) w wariancie 5. Średni poziom minimalnego kosztu dystrybucji po korekcie został oszacowany na poziomie 300 015 tys. zł (z błędem ok. 18 905 tys. zł) w wariancie 4. Konstrukcja modelu granicznego zapewnia, że podczas wyznaczania kosztu minimalnego brana jest również pod uwagę specyfika funkcjonowania poszczególnych przedsiębiorstw mogąca mieć dodatni albo ujemny wpływ na koszt obserwowany. Koszt nadwyżkowy, który potencjalnie może zostać zredukowany, jest zdefiniowany jako różnica między kosztem rzeczywistym a kosztem niezbędnym, zawierającym efekt wpływu czynników nieujętych w modelu.

Ocena kosztu minimalnego dla konkurencyjnych zestawów zmiennych egzogenicznych wykazuje różnice, w szczególności dla kosztu dystrybucji bez korekty otrzymujemy zakres ocen średniego kosztu minimalnego dla 2010 r. od 283 868 tys. zł dla wariantu 9, do 309 783 tys. zł dla wariantu 4 bez zmiennej czasowej, w sytuacji kiedy koszt obserwowany wynosi aż 331 861 tys. zł. Z modelu oszacowanego na różnych zestawach zmiennych egzogenicznych dla kosztu dystrybucji po korekcie zakres ocen średniego kosztu minimalnego dla 2010 r. waha się od 283 013 tys. zł dla wariantu 9, do 310 941 tys. zł dla wariantu 4 bez zmiennej czasowej, w sytuacji kiedy koszt obserwowany wynosi 330 175 tys. zł. Obserwowane różnice dla

poszczególnych OSD mogą być nieco większe, co należałoby również uwzględnić przy wyborze modelu. Ilustrację logarytmu kosztu ogólnego i kosztu dystrybucji dla alternatywnych wariantów modelu przedstawiają rys. 3 i 4.

5.3. Ścieżka kształtowania się w czasie kosztu dystrybucji

Projekcja kosztu dystrybucji na kolejne lata została przeprowadzona po uwzględnieniu zmiany kosztu wynikającej ze zmiany wartości zmiennych egzogenicznych w okresie prognozowanym oraz stopniowej redukcji nieefektywności, której skala jest ustalana arbitralnie, poza modelem. W obliczeniach korzystamy z analiz typu *statyka porównawcza* i własności elastyczności kosztu względem zmiennych egzogenicznych, którymi, w przypadku wykorzystywanej funkcji Cobba i Douglasa, są parametry strukturalne. W szczególności, szacowany model liniowy względem logarytmów wyjściowych zmiennych egzogenicznych:

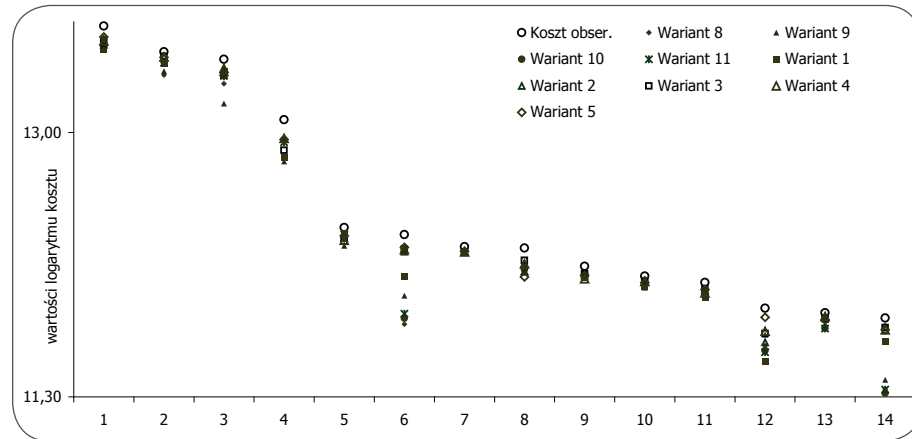
$$y_{it} = x_{it} \beta + \varepsilon_{it} \quad \text{oraz} \quad \varepsilon_{it} = u_i + v_{it}$$

w zapisie dla wariantu 5 przyjmuje następującą postać:

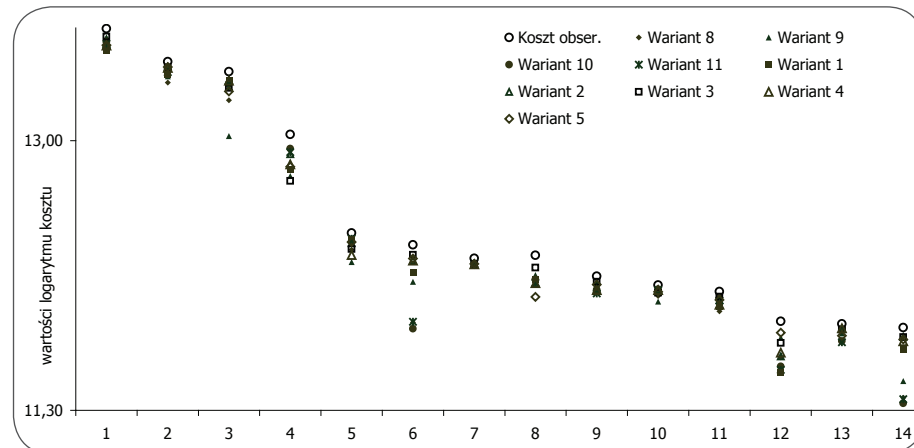
$$y_{it} = \beta_0 + \beta_1 x_{it1} + \beta_2 x_{it2} + \beta_3 x_{it3} + \beta_4 x_{it4} + \beta_5 x_{it5} + \beta_6 x_{it6} + \beta_7 x_{it7} + \beta_8 x_{it8} + \beta_9 x_{it9} + \beta_{10} x_{it10} + \beta_{11} x_{it11} + \beta_{12} x_{it12} + \beta_{13} x_{it13} + \beta_{14} x_{it14} + \beta_{15} x_{it15} + u_i + v_{it}$$

gdzie β_k to parametry strukturalne, w szczególności β_0 oznacza wyraz wolny, u_i nieefektywność, v_{it} zakłócenie losowe. Zbiór piętnastu zmiennych egzogenicznych w wariantcie 5 obejmuje następujące wielkości:

Rysunek 3. Porównanie kosztu obserwowanego w 2010 r. i wartości oczekiwanych *a posteriori* kosztu minimalnego w konkurencyjnych wariantach modelu dla kosztu dystrybucji (bez korekty)



Rysunek 4. Porównanie kosztu obserwowanego w 2010 r. i wartości oczekiwanych *a posteriori* kosztu minimalnego w konkurencyjnych wariantach modelu dla kosztu dystrybucji (z korektą)



- x_{it1} – całkowita długość linii WN w przeliczeniu na jeden tor linii,
- x_{it2} – długość linii SN napowietrznych w przeliczeniu na jeden tor linii,
- x_{it3} – długość linii SN kablowych w przeliczeniu na jeden tor linii,
- x_{it4} – długość linii nN napowietrznych w przeliczeniu na jeden tor linii + długość przyłączy napowietrznych nN,
- x_{it5} – długość linii nN kablowych w przeliczeniu na jeden tor linii + długość przyłączy kablowych nN,
- x_{it6} – liczba stacji elektroenergetycznych SN i nN,
- x_{it7} – liczba stacji elektroenergetycznych 110 kV,
- x_{it8} – moc transformatorów WN/SN,
- x_{it9} – moc transformatorów SN/nN i SN/SN,
- x_{it10} – całkowita liczba transformatorów,
- x_{it11} – liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych na WN,
- x_{it12} – liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych na SN,
- x_{it13} – liczba układów pomiarowo-rozliczeniowych na nN,
- x_{it14} – średnia moc szczytowa netto,
- x_{it15} – zmienna czasowa t .

Ogólnie, parametr strukturalny β_k informuje o ile procent zmieni się zmienna endogeniczna y_{it} , jeśli k -ta zmienna egzogeniczna x_k wzrośnie o jeden procent, przy założeniu ustalonego poziomu wszystkich pozostałych zmiennych egzogenicznych (*ceteris paribus*). Oznacza to, że w przypadku przyjętej funkcji parametry strukturalne β_k definiują elastyczności kosztu względem poszczegól-

nych zmiennych egzogenicznych. Własność ta może zostać wykorzystana do oceny wpływu indywidualnych, rozważonych w modelu, czynników objaśniających na ponoszony koszt. Należy mieć na uwadze, że wpływ ten będzie się zmieniał w zależności od wariantu modelu i zestawu zmiennych egzogenicznych, jako konsekwencja zróżnicowanych oszacowań współczynników regresji β_k .

Oznaczamy przez x_{itk}^* procentową zmianę danego czynnika egzogenicznego

$$x_{itk}^* = \frac{x_{itk} - x_{i(t-1)k}}{x_{i(t-1)k}} 100\%$$

dla i -tego OSD w okresie t . Może ona być równa stopie zmian zmiennych charakteryzujących sieć dystrybucyjną w poprzednich latach, bądź można przyjąć wartości znajdujące się w planach rozwojowych podmiotów, dotyczące spodziewanego poziomu charakterystyk sieci. Iloczyn parametru strukturalnego β_k oraz założonego tempa wzrostu k -tej zmiennej egzogenicznej dla i -tego OSD w okresie prognozowanym $h=1, \dots, H$, oznaczamy przez $D_{ihk} = \beta_k x_{ihk}^*$. Wyraża on (w przybliżeniu) procentową zmianę kosztu wynikającą z założonej zmiany poziomu k -tej zmiennej egzogenicznej w okresie prognozowanym. Całkowity procentowy wzrost kosztu składa się (w przybliżeniu) z sumy poszczególnych procentowych zmian:

$$D_{ih} = \sum_{k=1}^K \beta_k x_{ihk}^*$$

spowodowanych zmianą poziomu czynników charakteryzujących sieć dystrybucyjną.

Szacunki procentowe można odnieść do poziomu kosztu zmian, którego całkowity poziom $C_{i(t+1)}^*$

w okresie $(t+1)$, jest równy sumie zmian kosztu $C_{i(t+1)k}^*$ wygenerowanych przez zmiany poszczególnych czynników egzogenicznych $x_{i(t+1)k}^*$:

$$C_{i(t+1)}^* = C_{it}^{obs} D_{i(t+1)} = \sum_{k=1}^K C_{it}^{obs} \beta_k x_{i(t+1)k}^* = \sum_{k=1}^K C_{i(t+1)k}^*$$

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na zasadniczy wpływ ocen parametrów strukturalnych na uzyskane szacunki cząstkowych zmian kosztu. Model jest szacowany na danych z trzech lat, zatem oceny parametrów odzwierciedlają związki istniejące w danych w ostatnim (krótkim) czasie. Na gruncie teorii mikroekonomii funkcja kosztu powinna zawierać zmienne cenowe, w tym przypadku cenę pracy i innych zmiennych czynników produkcji. Brak takich zmiennych może rzutować na ekonomiczną interpretowalność ocen punktowych parametrów przy pozostałych czynnikach egzogenicznych, jednak nie powinien mieć wpływu na jakość modelu jako całości. Możliwym teoretycznie rozwiązaniem jest wydłużenie szeregu danych rocznych, co być może pozwoliłoby na oszacowanie bardziej długoterminowych związków między ponoszonym kosztem a charakterystykami sieci.

5.4. Komentarz ogólny

Model jest szacowany na danych z trzech lat co powoduje, że ujmuje on jedynie krótkookresowe związki między charakterystykami sieci a ponoszonym kosztem dystrybucji, istniejące w danych empirycznych. Skutkuje to ujemnymi oszacowaniami elastyczności kosztu względem niektórych zmien-

nych egzogenicznych. Możliwym rozwiązaniem jest wprowadzenie bardzo silnie informacyjnych (prawie punktowych) rozkładów *a priori* dla parametrów strukturalnych, jednak wtedy obserwowana jest znaczna zmienność wartości oczekiwanych *a posteriori* w zależności od przyjętych wartości oczekiwanych i rozproszenia rozkładu *a priori*. Alternatywnym rozwiązaniem jest wprowadzenie zmiennej czasowej do zestawu zmiennych egzogenicznych. Otrzymywane wartości oczekiwane *a posteriori* współczynnika przy zmiennej czasowej są istotnie ujemne we wszystkich rozpatrzonych wariantach. Ostatecznie zaproponowano przyjęcie wariantu 5 jako podstawowego do obliczeń ze względu na najwyższą liczbę statystycznie istotnych ocen parametrów strukturalnych oraz fakt, że wariant ten zawiera najliczniejszy zbiór zmiennych objaśniających i wysokie oceny efektywności, pomimo że istnieją pewne zastrzeżenia co do ekonomicznej interpretacji ocen niektórych parametrów strukturalnych.

Zasadniczą słabością danych empirycznych dostępnych do modelowania niezbędnego kosztu operacyjnego jest brak ceny pracy, która jest podstawowym czynnikiem generującym koszt. Spowodowane jest to stylem prowadzenia działalności przez poszczególnych OSD, z których jedni przyjęli outsourcingowy model biznesowy, zlecając wykonanie pewnych prac podmiotom zewnętrznym, natomiast drudzy preferują działanie we własnym zakresie. Z tych względów cena pracy, liczona z ilorazu wynagrodzeń wraz z narzutami i liczby zatrudnionych nie jest porównywalna między OSD. Ostatecznie powoduje to, że

poddajemy analizie koszty osobowe nie znając prawdziwej ceny jednostki pracy w OSD, a jedynie posiłkując się danymi technicznymi, mającymi wpływ na wielkość ponoszonych nakładów pracy (własnej i zleconej), a w konsekwencji na poziom kosztu operacyjnego. Wszystko to powoduje, że w przypadku braku podstawowej zmiennej wpływającej na poziom kosztu, oszacowania współczynników przy zmiennych technicznych mogą nie mieć bezpośredniej interpretacji ekonomicznej. Nie zmienia to jednak faktu, że taki model może z powodzeniem zostać wykorzystany do porównania efektywności działania OSD, ponieważ ujmuje większość czynników kluczowych dla kształtowania się kosztu operacyjnego i zachowuje porównywalność między OSD.

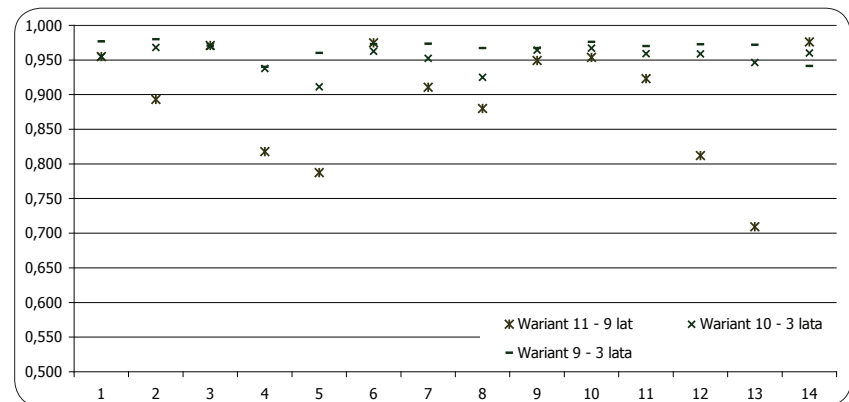
5.5. Estymacja modelu dla różnic bilansowych

Model granicznej funkcji kosztu może zostać również zastosowany do wyznaczania uzasadnionego poziomu różnic bilansowych w danym okresie. Obliczenia wykonano dla trzech wariantów zmiennych egzogenicznych: jeden rozpatrując lata 2002–2010 oraz pozostałe dwa dla lat 2008–2010. Średnia

wartość oczekiwana *a posteriori* wskaźników efektywności w modelu szacowanym dla lat 2002–2010 wynosi 0,894 ze średnim odchyleniem standardowym *a posteriori* równym 0,046. Oznacza to, że około 10% notowanych różnic bilansowych jest nieuzasadnione i, przy zachowaniu bieżącego poziomu działalności, mogłoby zostać zredukowane.

Oceny parametrów strukturalnych mogą zostać zinterpretowane podobnie jak zostało to zaprezentowane w części opracowania dotyczącej kosztu. Ocena współczynnika przy zmiennej czasowej ma znak ujemny, co wskazuje, że w kolejnych latach różnice bilansowe mają tendencję do zmniejszania się. Analogicznie do modelu dla kosztu operacyjnego można tutaj dokonać dekompozycji poziomu różnic bilansowych na minimalne oraz nadwyżkowe, przy danym poziomie zmiennych egzogenicznych.

Rysunek 5. Wartości oczekiwane *a posteriori* indywidualnych wskaźników efektywności dla modelu różnic bilansowych



6. Podsumowanie

Ocena efektywności działania czternastu OSD zaprezentowana w pracy opiera się na modelu ekonometrycznym, opisującym kształtowanie się kosztu operacyjnego w zależności od szeregu czynników o charakterze techniczno-ekonomicznym. Model został oszacowany dla kosztu dystrybucji, kosztu dystrybucji poddanego korekcie o wpływ rezerw aktuarialnych i wolumenu różnic bilansowych. Zbiór potencjalnych zmiennych objaśniających zawiera 31 wielkości, które posłużyły do estymacji modelu w konkurencyjnych wariantach, mających na celu analizę wrażliwości wnioskowania o parametrach strukturalnych i wskaźnikach efektywności oraz określenie wpływu poszczególnych zmiennych na poziom kosztu operacyjnego. Uzyskane wyniki mogą być pomocne w określeniu dla każdej OSD wartości uzasadnionego kosztu operacyjnego (przy zachowaniu danego poziomu działalności) oraz wyznaczeniu ścieżki potencjalnej redukcji kosztu obserwowanego.

Zaprezentowany model ekonometryczny dla danych przekrojowo-czasowych pozwala na uwzględnienie podczas estymacji znacznie większej liczby zmiennych niż w przypadku analizy na danych przekrojowych, nie wymagając budowy zmiennych agregatowych, co w konsekwencji nie powoduje utraty dostępnej informacji oraz zapewnia uzyskanie stabilnych wyników. Metody estymacji bayesowskiej pozwalają na małopróbkową estymację dla każdego z obiektów (na podstawie obserwacji z kilku lat) wskaźników efektywności traktowanych jako efekty indywidualne (stałe

w czasie), co prowadzi do bardziej wiarygodnych i interpretowalnych ekonomicznie rezultatów. Zaprezentowany model może również zostać wykorzystany do prognozowania wartości kosztu i różnic bilansowych oraz umożliwia wariantową symulację alternatywnych decyzji dotyczących rozwoju sieci dystrybucyjnej.

Stochastyczny model graniczny rozważony w pracy umożliwia dekompozycję kosztu obserwowanego na koszt niezbędny i koszt nadwyżkowy. Koszt minimalny uwzględnia efekt wynikający z zakłóceń losowych i innych czynników nieujętych w modelu oraz podstawowy mikroekonomiczny koszt graniczny, stanowiący wielkość niezbędną do zapewnienia danego poziomu działalności i uzasadnioną z ekonomicznego punktu widzenia. Różnica między kosztem obserwowanym a kosztem niezbędnym określa koszt nadwyżkowy, który potencjalnie może zostać zredukowany. Indywidualne wskaźniki efektywności dają miarę procentową potencjalnej redukcji kosztu. Należy podkreślić, że model graniczny szacowany technikami bayesowskimi umożliwia określenie niepewności związanej z estymacją każdej z kategorii kosztów i efektywności, co ma istotne znaczenie praktyczne (informuje o precyzji wnioskowania). Analiza wrażliwości wnioskowania o parametrach strukturalnych, wskaźnikach efektywności oraz zdefiniowanych kategoriach kosztu wskazuje na dużą – mimo skromnego panelu – stabilność i odporność wyników empirycznych.



Literatura:

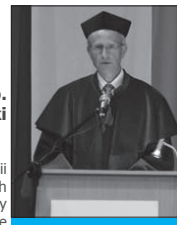
1. Aigner D., Lovell C.A.K., Schmidt P. (1977), „Formulation and estimation of stochastic frontier production function models”, *Journal of Econometrics* vol. 6.
2. Broeck van den J., Koop G., Osiewalski J., Steel M.F.J. (1994), „Stochastic frontier models: A Bayesian perspective”, *Journal of Econometrics* vol. 61.
3. Fernández C., Osiewalski J., Steel M.F.J. (1997), „On the use of panel data in stochastic frontier models with improper priors”, *Journal of Econometrics* vol. 79.
4. Greene W.H. (1993), „The econometric approach to efficiency analysis”, [w:] *The Measurement of Productive Efficiency – Techniques and Applications* (red.: Fried H.O., Lovell C.A.K., Schmidt S.S.), Oxford University Press, New York.
5. Koop G., Osiewalski J., Steel M.F.J. (1994), „Hospital efficiency analysis through individual effects: A Bayesian approach”, *CentER Discussion Paper 9447*, Tilburg.
6. Koop G., Osiewalski J., Steel M.F.J. (1997), „Bayesian efficiency analysis through individual effects: Hospital cost frontiers”, *Journal of Econometrics* vol. 79.
7. Koop G., Steel M.F.J., Osiewalski J. (1995), „Posterior analysis of stochastic frontier models using Gibbs sampling”, *Computational Statistics* vol. 10.
8. Lovell K.A. (1993), „Production frontiers and productive efficiency”, [w:] Fried H.O., Lovell C.A.K.,

- Schmidt S.S. (red.), *The Measurement of Productive Efficiency – Techniques And Applications*, Oxford University Press, New York.
9. Marzec J., Osiewalski J. (2003), „Bayesowskie graniczne modele kosztów dla oddziałów banku. Wnioskowanie o efektywności kosztowej i jej determinantach”, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie* nr 628.
 10. Marzec J., Osiewalski J. (2008), „Bayesian inference on technology and efficiency of bank branches”, *Bank i Kredyt* vol. 39.
 11. Meeusen W., van den Broeck J. (1977), „Efficiency estimation from Cobb – Douglas production functions with composed error”, *International Economic Review* vol. 8.
 12. O'Hagan A. (1994), „Bayesian Inference”, Edward Arnold, London.
 13. Osiewalski J. (2001), „Ekonometria bayesowska w zastosowaniach”, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków.
 14. Osiewalski J., Osiewalska A. (2003), „Ocena efektywności kosztowej bibliotek akademickich na podstawie danych przekrojowo-czasowych”, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie* nr 628.
 15. Osiewalski J., Osiewalska A. (2006), „Stochastyczna graniczna funkcja kosztu dla polskich bibliotek publicznych”, [w:] *Przestrzenno-czasowe modelowanie i prognozowanie zjawisk gospodarczych* (pod red. A. Zeliasia), Akademia Ekonomiczna w Krakowie.
 16. Osiewalski J., Steel M.F.J. (1998), „Numerical tools for the Bayesian analysis of stochastic frontier models”, *Journal of Productivity Analysis* vol. 10.
 17. Osiewalski J., Wróbel-Rotter R. (1999), „Estymacja granicznych funkcji produkcji i wskaźników technicznej efektywności na podstawie danych przekrojowych”, *Przegląd Statystyczny* tom 46.
 18. Osiewalski J., Wróbel-Rotter R. (2008), „Model ekonometryczny – narzędzie oceny efektywności spółek dystrybucyjnych ukształtowanych w wyniku konsolidacji poziomej (skrót)”, *Biuletyn URE* Nr 2/2008.
 19. Osiewalski J., Wróbel-Rotter R. (2008–2009), „Bayesowskie graniczne funkcje kosztu dla sektora dystrybucji energii”, *Folia Oeconomica Cracoviensia* tom 49-50.
 20. Schmidt P., Sickles R.C. (1984), „Production frontiers and panel data”, *Journal of Business and Economic Statistics* vol. 2.
 21. Tierney L. (1994), „Markov chains for exploring posterior distributions” (with discussion), *Annals of Statistics* vol. 22.
 22. Varian H.R. (1992), „Microeconomic Analysis”, W.W.Norton, New York.
 23. Wróbel-Rotter R. (2004), „Bayesowska analiza kosztu na podstawie stochastycznego granicznego modelu Leontiewa”, *Przegląd Statystyczny* tom 51.
 24. Wróbel-Rotter R., Osiewalski J. (2002), „Bayesowski model efektów losowych w analizie efektywności kosztowej (na przykładzie elektrowni i elektrociepłowni polskich)”, *Przegląd Statystyczny* tom 49.
 25. Zellner A. (1971), „An Introduction to Bayesian Inference in Econometrics”, J.Wiley, New York.



**prof. dr hab.
Jacek Osiewalski**

Katedra Ekonometrii
i Badań Operacyjnych
Uniwersytet Ekonomiczny
w Krakowie



**dr Renata Wróbel-
Rotter**

Katedra Ekonometrii
i Badań Operacyjnych
Uniwersytet Ekonomiczny
w Krakowie



Obowiązki świadectw kwalifikacyjnych w świetle ustawy – Prawo energetyczne

Damian Trzeciak

W związku z pojawiającymi się w ostatnim okresie wątpliwościami przedsiębiorstw energetycznych i nie tylko, dotyczącymi stosowania art. 54 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625) po wejściu w życie ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 205, poz. 1208) w zakresie obowiązku okresowej weryfikacji i czasu obowiązywania już wydanych przez komisje kwalifikacyjne świadectw kwalifikacyjnych, w niniejszym artykule przybliżona zostanie problematyka w tym zakresie. Wcześniej jednak przedstawione zostaną najważniejsze zmiany, jakie zaszły w tej materii od dnia wejścia w życie tytułowej ustawy.

Kierunek zmian, jakie zaszły od wejścia w życie ustawy – Prawo energetyczne

Od momentu wejścia w życie ustawy – Prawo energetyczne, art. 54 tej ustawy był wielokrotnie zmieniany. Podczas procesu legislacyjnego każdej ze zmian, których przedmiotem był czas obowiązywania świadectw kwalifikacyjnych, przejawiał się problem spornych interesów w zakresie wpływu

świadectw kwalifikacyjnych na bezpieczeństwo i jakość usług dostaw energii elektrycznej, gazu ziemnego, oraz ciepła, jak również kosztów związanych z ich wydawaniem. Nie bez znaczenia pozostawała kwestia, czy nie jest wystarczające, aby odpowiednie szkolenia i egzaminy przeprowadzały dla swoich pracowników we własnym zakresie przedsiębiorstwa energetyczne.

W pierwotnej wersji ustawy nie było określonego czasu obowiązywania świadectw kwalifikacyjnych, do których posiadania zobowiązane są osoby zajmujące się eksploatacją sieci oraz urządzeń i instalacji. Należy jednak w tym miejscu zaznaczyć, że zapis dotyczący obowiązku sprawdzenia spełnienia wymagań kwalifikacyjnych na podstawie egzaminu co pięć lat przewidywał § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 16 marca 1998 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci oraz trybu stwierdzania tych kwalifikacji, rodzajów instalacji i urządzeń, przy których eksploatacji wymagane jest posiadanie kwalifikacji, jednostek organizacyjnych, przy których powołuje się komisje kwalifikacyjne, oraz wysokości opłat pobieranych za sprawdzenie kwalifikacji (Dz. U. z 1998 r. Nr 59, poz. 377, z późn. zm.), który stracił moc obowiązującą 21 czerwca 2003 r. W efekcie uchylecia ww. rozporządzenia od 21 czerwca 2003 r. trwał okres, w którym nie można było określić terminu ważności świadectw kwalifikacyjnych.

Zmiana nastąpiła od 3 maja 2005 r. tj. w dniu wejścia w życie art. 1 pkt 44 ustawy z 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 62, poz. 552), w wyniku której przywrócono wydawanie świadectw kwalifikacyjnych na czas określony. Nastąpiło to po burzliwych dyskusjach na forum Komisji Gospodarki, w wyniku których na skutek przede wszystkim wniosków Głównego Inspektora Pracy, organizacji gospodarczych i naukowo-technicznych oraz pracodawców uznano, iż należy przywrócić obowiązek okresowego, co pięć lat, sprawdzania kwalifikacji posiadanych przez osoby obsługujące urządzenia, instalacje i sieci (zob. stenogramy dotyczące posiedzenia Komisji w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne, druk nr 3135).

Tak więc w wyniku tej zmiany w art. 54 ustawy – Prawo energetyczne po ust. 1 dodano ust. 1a i 1b:

- ust. 1a – sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifikacyjnych powtarza się co pięć lat,
- ust. 1b – w razie stwierdzenia, że eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci jest prowadzona niezgodnie z przepisami dotyczącymi ich eksploatacji, na wniosek pracodawcy, inspektora pracy, Prezesa URE lub innego organu właściwego w sprawach regulacji gospodarki paliwami i energią, o którym mowa w art. 21a, sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifikacyjnych należy powtórzyć przed upływem pięciu lat.

Problem obowiązywania świadectw kwalifikacyjnych uprzednio wydanych jako bezterminowo uregulował art. 16 tej ustawy, zgodnie z którym

świadectwa kwalifikacyjne, o których mowa w art. 54 ustawy – Prawo energetyczne, wydane bezterminowo na podstawie dotychczasowych przepisów zachowały moc przez okres pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Tak więc świadectwa kwalifikacyjne wydane do 3 maja 2005 r. jako bezterminowe straciły swoją ważność 2 maja 2010 r.

Obecnie obowiązujący stan prawny

Wymóg posiadania odpowiednich kwalifikacji reguluje nadal niezmieniony art. 54 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, zgodnie z którym osoby zajmujące się eksploatacją sieci oraz urządzeń i instalacji określonych w przepisach, o których mowa w ust. 6, obowiązane są posiadać kwalifikacje potwierdzone świadectwem wydanym przez komisje kwalifikacyjne.

Omawiając aktualny stan prawny, należy w tym miejscu zaznaczyć, że rodzaje urządzeń, instalacji i sieci, dla których wymagane jest posiadanie odpowiednich kwalifikacji dla dwóch rodzajów stanowisk pracy (eksploatacji oraz dozoru) oraz rodzaje urządzeń, instalacji i sieci, przy których eksploatacji jest wymagane posiadanie kwalifikacji reguluje rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. z 2003 r. Nr 89, poz. 828, z późn. zm.).

Ustawą z 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 205, poz. 1208) zmieniającą

„Wymóg posiadania odpowiednich kwalifikacji reguluje nadal niezmieniony art. 54 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, zgodnie z którym osoby zajmujące się eksploatacją sieci oraz urządzeń i instalacji określonych w przepisach, o których mowa w ust. 6, obowiązane są posiadać kwalifikacje potwierdzone świadectwem wydanym przez komisje kwalifikacyjne”

ustawę z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) został uchylony ust. 1a w art. 54 ustawy – Prawo energetyczne co sprawiło, że tym samym został wyłączony obowiązek potwierdzania co pięć lat spełnienia wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych. Wprowadzono jednak liczne wymogi skutkujące potwierdzaniem kwalifikacji w innych przepisach, o czym niżej:

- w art. 54 ustawy – Prawo energetyczne zmieniono ust. 1b, regulujący możliwość sprawdzenia kwalifikacji na wniosek podmiotów w nim wymienionych. Obecnie stanowi on, że w razie stwierdzenia, że eksploatacja urządzeń, instalacji lub sieci jest prowadzona niezgodnie z przepisami dotyczącymi ich eksploatacji, na wniosek pracodawcy, inspektora pracy, Prezesa URE lub innego organu właściwego w sprawach regulacji gospodarki paliwami i energią, o których mowa w art. 21a (tj. odpowiedniej inspekcji gospodarki energetycznej powoływanej przez właściwego ministra lub Szefa Agencji w porozumieniu z Prezesem URE), sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifi-

kacyjnych należy powtórzyć. Zmiana w stosunku do poprzedniej wersji polega na wykreśleniu pięcioletniego okresu czasu, przed którym sprawdzenia spełnienia wymagań kwalifikacyjnych należy powtórzyć. Wydaje się, że wymienione podmioty zobowiązane są taki wniosek zgłosić. Przy czym pozytywne sprawdzenie kwalifikacji, dokonane w przypadkach określonych dyspozycją art. 54 ust. 1b ustawy – Prawo energetyczne, powoduje, iż pięcioletni termin ważności świadectwa kwalifikacyjnego powinien biec od nowa, co w konsekwencji oznacza wydanie nowego świadectwa kwalifikacyjnego dla osoby poddanej ponownemu sprawdzeniu kwalifikacji (zob. M. Zawiska, komentarz do art. 54 ustawy – Prawo energetyczne w Komentarzu pod redakcją M. Swora i Z. Muras, wyd. Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2010 r.). Zasada ta powinna znaleźć analogiczne zastosowanie również wobec świadectw wydawanych bezterminowo;

- zdecydowano się wprowadzić wymóg sprawdzenia spełnienia wymagań kwalifikacyjnych w przypadku wniosku pracodawcy (art. 54 ust. 1c pkt 1 lit. a) oraz art. 54 ust. 1c pkt 1 lit. b) ustawy – Prawo energetyczne). Wniosek taki jest konieczny, gdy osoba zajmująca się eksploatacją sieci, urządzeń lub instalacji określonych w przepisach, o których mowa w ust. 6¹⁾, posiada kwalifikacje potwierdzone świadectwem,

¹⁾ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci.

ale w ciągu kolejnych pięciu lat nie zajmowała się eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci, których uprawnienie dotyczy oraz wniosku pracodawcy, który dokonał modernizacji lub innej istotnej zmiany parametrów urządzeń, instalacji lub sieci. *Ratio legis* tego przepisu przemawia za obowiązkiem złożenia takiego wniosku, w przypadku zaistnienia przesłanek w nim wymienionych;

- zdecydowano się wprowadzić w sposób odmienny niż dotychczas obligatoryjny wymóg sprawdzenia spełnienia wymagań kwalifikacyjnych. Obecnie sprawdzenia spełnienia wymagań kwalifikacyjnych co pięć lat przeprowadza się w przypadku osób świadczących usługi na rzecz konsumentów w rozumieniu ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.)²⁾ oraz mikroprzedsiębiorców³⁾, małych⁴⁾ lub

²⁾ Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

³⁾ Za mikroprzedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 milionów euro.

⁴⁾ Za małego przedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych zatrudniał średniorocznie mniej niż 50 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 10 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 10 milionów euro.

„Ustawodawca nie wprowadził (...) rozróżnienia przedsiębiorców ze względu na ilość osób świadczących usługi na rzecz przedsiębiorców i jednocześnie posiadających odpowiednie kwalifikacje, ale ze względu na wielkość przedsiębiorców poprzez kryteria przyjęte w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej”

średnich⁵⁾ przedsiębiorców, w rozumieniu ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.). Intencją ustawodawcy było, aby podmioty, na rzecz których świadczona jest taka usługa miały pewność co do posiadanych kwalifikacji przez osoby te usługi świadczące. W wyniku tej zmiany z obowiązku potwierdzania co pięć lat posiadanych kwalifikacji zwolniono osoby świadczące usługi na rzecz dużych przedsiębiorców, nie mieszczących się w pojęciu mikro-, małego lub średniego przedsiębiorcy. Zapewne podjętym było to faktem, że tacy przedsiębiorcy dysponują odpowiednimi środkami, aby zadbać o odpowiednie wykształcenie oraz podnoszenie kwalifikacji swoich pracowników.

⁵⁾ Za średniego przedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych zatrudniał średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 50 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 43 milionów euro.

W swoich zorganizowanych strukturach posiadają również większe możliwości weryfikacji posiadanych przez nich kwalifikacji. Nie bez znaczenia jest również fakt, że zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, komisje kwalifikacyjne mogą być również powołane u przedsiębiorcy zatrudniającego co najmniej 200 osób wykonujących prace, o których mowa w § 5 ust. 1 tego rozporządzenia. W praktyce z obowiązku okresowego sprawdzania kwalifikacji zwolniono więc jedynie osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci na rzecz tzw. energetyki zawodowej.

Rodzi się zatem pytanie, czy zwolnione z obowiązku weryfikacji posiadanych kwalifikacji są również osoby pracujące na rzecz dużych przedsiębiorców (zarówno tych będących przedsiębiorstwami energetycznymi w rozumieniu ustawy – Prawo energetyczne, jak i tych, którzy nimi nie są), dla których działalność energetyczna nie jest główną działalnością, lecz działalnością poboczną. Ustawodawca nie wprowadził bowiem rozróżnienia przedsiębiorców ze względu na ilość osób świadczących usługi na rzecz przedsiębiorców i jednocześnie posiadających odpowiednie kwalifikacje, ale ze względu na wielkość przedsiębiorców poprzez kryteria przyjęte w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Łatwo przy tym wyobrazić sobie sytuację, w której przedsiębiorca spełnia wymagania dużego przedsiębiorcy (który

być może jest nawet wyłączony z obowiązku koncesjonowania), zatrudnia przy tym jednego albo kilku pracowników, którym przyznano zgodnie z prawem bezterminowe świadectwa kwalifikacyjne i świadectwa te raz otrzymane jako bezterminowe nie muszą być okresowo weryfikowane. Pracodawca taki jednocześnie z racji swojej działalności pobocznej może nie być zainteresowany doksztalaniem pracowników, ich odpowiednim poziomem wiedzy i doświadczenia. Przyjęte przez ustawodawcę kryterium, w którym posłużono się ustawą o swobodzie działalności gospodarczej może zatem powodować wątpliwości interpretacyjne oraz dyskusję odnośnie słuszności przyjęcia takiego rozwiązania, co z dużym prawdopodobieństwem znajdzie odzwierciedlenie w praktyce stosowania prawa w omawianym obszarze.



Damian Trzeciak

Specjalista
w Południowym Oddziale
Terenowym URE
z siedzibą w Katowicach,
aplikant radcowski OIRP
w Katowicach



PGE GIEK SA Elektrociepłownia Lublin-Wrotków

Status przedsiębiorstw sieciowych w prawie energetycznym na tle sporów dotyczących posadowienia urządzeń przesyłowych

Radosław Walaszczyk

Zapewnienie ciągłości, adekwatności w stosunku do potrzeb oraz niezawodności dostaw paliw i energii ma kardynalne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania wszelkich państw i gospodarek oraz poziomu życia i satysfakcji społeczeństw.

Powszechny dostęp do tzw. mediów zaliczany jest do potrzeb podstawowych. Aby sprostać oczekiwaniom wszyscy zainteresowani muszą mieć jednak świadomość, że pożądanego stanu bezpieczeństwa nie osiągnie się bez odpowiednio rozwiniętej infrastruktury technicznej, gdyż dostarczenie paliw i energii wymaga zazwyczaj ich transportu za pomocą urządzeń przesyłowych i to posadowionych na gruntach różnych podmiotów.

O ile sama świadomość powyższej relacji jest duża, to już drogi dojścia do celu i postrzeganie zagadnienia różnią się zasadniczo choćby w zależności od roli i indywidualnych interesów poszczególnych podmiotów zaangażowanych na rzecz zapewnienia dostaw paliw i energii. Zresztą, rozbieżności występują na wszystkich

etapach począwszy od kształtu ram prawnych i rozumienia poszczególnych regulacji poprzez koncepcje, sposoby przygotowania inwestycji, ich wykonania, po etap eksploatacji urządzeń przesyłowych wchodzących w skład przedsiębiorstw sieciowych. W konsekwencji, potrzeba, a w zasadzie konieczność, umieszczania urządzeń przesyłowych na gruntach innych podmiotów często w praktyce rodzi konflikty pomiędzy przedsiębiorstwami sieciowymi a właścicielami nieruchomości, co znajduje negatywne odzwierciedlenie przy realizacji inwestycji w tym obszarze.

Sytuacja staje się tym bardziej skomplikowana, że oprócz dynamicznie zachodzących zmian w stanie prawnym oraz wzrostu ilości sporów pomiędzy przedsiębiorstwami sieciowymi a właścicielami gruntów¹⁾, to jeszcze istnieje pilna potrzeba odtworzenia majątku wobec znacznego poziomu zdekapitalizowania infrastruktury energetycznej.

Przy złożoności zagadnienia oraz powadze sytuacji nie można pomijać tych publicznoprawnych obowiązków przedsiębiorstw sieciowych wynikają-

cych z ustawy – Prawo energetyczne²⁾, które z tą tematyką są immanentnie powiązane i muszą być tu brane pod uwagę. Tym samym, celem niniejszego artykułu jest przybliżenie szczególnego statusu przedsiębiorstw sieciowych wynikającego z prawa energetycznego, w kontekście sporów dotyczących posadowienia urządzeń przesyłowych.

W pierwszej części, dla porządku, poczyniono kilka uwag o charakterze terminologicznym, przy czym już w tym miejscu należy zaznaczyć, że opracowanie obejmuje sektor elektroenergetyki. Nie wszystkie bowiem obowiązki przewidziane w prawie energetycznym dla przedsiębiorstw sieciowych elektroenergetycznych odnoszą się – czy to w ogóle bądź w równym stopniu – do przedsiębiorstw z sektora gazownictwa, czy ciepłownictwa. Ponadto, w praktyce najwięcej spraw spornych występuje na tle posadowienia urządzeń elektroenergetycznych, co wynika z efektu skali wobec największego zagęszczenia tej infrastruktury. I jeszcze jeden wzgląd przesądził o takim wyborze, mianowicie znaczenie energii elektrycznej, która zasadniczo nie może być zastąpiona przez inne nośniki energii.

Przyjęte założenie nie pozbawia jednak całkowicie waloru przydatności artykułu dla zainteresowanych tą tematyką w odniesieniu do gazownictwa, czy ciepłownictwa, gdyż szereg poruszonych kwestii ma uniwersalny charakter wymagający oczywiście uwzględnienia specyfiki danego sektora.

¹⁾ Wzrost proporcjonalny do wzrostu świadomości prawnej obywateli.

²⁾ Ustawa z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.), zwana w dalszej części artykułu „ustawą”. Natomiast pod pojęciem „prawo energetyczne”, używanym w tym opracowaniu, należy rozumieć ww. ustawę wraz z rozporządzeniami wykonawczymi do ustawy.

Druga część artykułu zakotwicza tematykę posadowienia urządzeń przesyłowych na gruntach różnych podmiotów między interesem publicznym a prywatnym konfrontując interes właścicieli nieruchomości z interesem przedsiębiorstw sieciowych oraz próbując je zrównoważyć i pogodzić przez pryzmat funkcji tych urządzeń.

Kolejna część opracowania zawiera przykłady sporów dotyczących posadowienia urządzeń przesyłowych, natomiast część czwarta poświęcona jest tym publicznoprawnym obowiązkom nałożonym przez prawo energetyczne na przedsiębiorstwa sieciowe, które w szczególności należy uwzględniać rozwiązując takie spory i realizując inwestycje o charakterze infrastrukturalnym. Miejsce podsumowania zajmują uwagi *de lege ferenda*.

Uwagi terminologiczne

Określone pojęcia mogą być rozumiane różnie, dlatego tym kluczowym występującym w artykule niezbędne jest nadanie określonego znaczenia. Chodzi tu o pojęcia: przedsiębiorstwa sieciowego, urządzenia przesyłowego, przesyłania, dystrybucji i bezpieczeństwa energetycznego, które dla potrzeb tego opracowania najlepiej zdefiniować możliwie prosto.

Przedsiębiorstwo sieciowe traktowane jest tu jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej. Stanowi to nawiązanie do podmiotowego ujęcia przyjętego w prawie energetycznym, w art. 3 pkt 12 ustawy, z uwzględnieniem rodzaju prowadzonej działalności. Zagadnienia posadowienia

urządzeń przesyłowych nie sposób jednak rozważyć z pominięciem definicji legalnej przedsiębiorstwa w ujęciu przedmiotowym, zawartej w art. 55¹ Kodeksu cywilnego³), w myśl której przedsiębiorstwo to zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Urządzenia przesyłowe to urządzenia techniczne służące do transportu (przesyłania lub dystrybucji) energii elektrycznej. Wśród nich⁴) tytułem przykładu można wymienić linie napowietrzne, linie kablowe, główne punkty zasilające (GPZ), stacje transformatorowe. Przy czym, do urządzeń przesyłowych nie zaliczono tzw. wewnętrznych linii zasilających (włz), tj. urządzeń wewnętrznych zlokalizowanych na nieruchomościach, w tym w budynkach i innych obiektach.

Pod pojęciem **przesyłania** przyjęto w artykule, stosownie do definicji zawartej w ustawie, transport energii elektrycznej sieciami przesyłowymi w celu ich dostarczania do sieci dystrybucyjnych lub odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci przesyłowych, z wyłączeniem sprzedaży tej energii, natomiast pod pojęciem **dystrybucji** - transport energii elektrycznej sieciami dystrybucyjnymi w celu ich dostarczania odbiorcom, z wyłączeniem sprzedaży tej energii.

Bezpieczeństwo energetyczne w ramach tego artykułu należy rozumieć w szczególności jako bezpieczeństwo operacyjne infrastruktury przesyłowej.

³) Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), zwana w dalszej części artykułu „Kc”.

⁴) Z których część to instalacje sieciowe składające się z zespołu urządzeń technicznych współpracujących ze sobą.

Zdefiniowanie powyższych pojęć w sposób bardziej złożony, poprzez sprecyzowanie choćby znaczenia instalacji, sieci, sieci przesyłowej, sieci dystrybucyjnej, linii bezpośredniej, systemu elektroenergetycznego etc., wymagałoby przyjęcia stopnia szczególności nieadekwatnego do przedmiotu dalszych rozważań. A skoro nie jest to konieczne, to należy uniknąć komplikacji.

Między interesem publicznym a prywatnym

Nie jest łatwe pogodzenie interesów przedsiębiorstw sieciowych i właścicieli gruntów w sprawach dotyczących posadowienia urządzeń przesyłowych. Aspekty publiczne (społeczne) mieszają się tu z prywatnymi na wielu płaszczyznach. Najistotniejszy z nich po stronie publicznej sprowadza się do tego, że budowa i utrzymywanie przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń, stosownie do art. 6 pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami⁵), należy do inwestycji celu publicznego, natomiast po stronie prywatnej sprowadza się do istoty i atrybutów prawa własności. Przy czym, działania w imię interesu publicznego, w postaci zapewnienia ciągłych i niezawodnych dostaw energii elektrycznej, nie mogą pomijać (lekceważyć) uprawnień właściciela danej rzeczy.

⁵) Ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.), zwana w dalszej części artykułu „Ugn”.

Podstawową rolę w zakresie realizacji bezpieczeństwa energetycznego odgrywają przedsiębiorstwa sieciowe, dlatego ciążą na nich określone obowiązki publicznoprawne. O obowiązkach nałożonych przez prawo energetyczne na przedsiębiorstwa sieciowe będzie mowa w dalszej części opracowania, nie można jednak zapominać, że oprócz roli realizatora interesu publicznego przedsiębiorstwa te są przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej⁶⁾ oraz w zdecydowanej większości działają jako spółki prawa handlowego. Muszą więc gospodarować racjonalnie, mają określone cele biznesowe, spotykają się z oczekiwaniami udziałowców (akcjonariuszy) nastawionych na zysk, kilka z nich notowanych jest na giełdzie papierów wartościowych etc. Łatwo dostrzec, że interes publiczny zderza się z prywatnym także i w ramach samych przedsiębiorstw sieciowych, co potwierdza, że interesy te można rozpatrywać i konfrontować na wielu płaszczyznach.

Przedstawiona zostanie teraz w sposób syntetyczny istota prawa własności jako źródła określonych uprawnień i interesu prywatnego właściciela danej rzeczy, w tym nieruchomości. Stosownie do art. 140 Kc w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych

granicach może rozporządzać rzeczą. Z powyższego wynika, że właściciel może zrobić ze swoją rzeczą wszystko, czego nie zabraniają ustawy, zasady współżycia społecznego i co nie pozostaje w sprzeczności ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa. Własność nie jest więc prawem absolutnym, a granice własności wyznaczają obok ustaw również klauzule generalne, tj. zasady współżycia społecznego, czyli zasady etycznego postępowania pozwalające stwierdzić, czy dane zachowanie jest prawidłowe moralnie oraz klauzula społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa, czyli jego funkcji. Nie budzi przy tym wąt-

„Podstawową rolę w zakresie realizacji bezpieczeństwa energetycznego odgrywają przedsiębiorstwa sieciowe, dlatego ciążą na nich określone obowiązki publicznoprawne”

pliwości, że własność stanowi najpełniejszą formę korzystania z rzeczy. W tym miejscu autor przychylił się do poglądów tych przedstawicieli doktryny wyrażających zapatrywanie, że własność to najszersze prawo podmiotowe, jakie może przysługiwać do rzeczy i dostrzegających istnienie stosunku prawnego między właścicielem i innymi osobami. Stosunek prawny wyraża się w obowiązku nieingerencji innych osób w prawo własności, któremu odpowiada uprawnienie właściciela do tej nieingerencji innych osób. Wskazać wobec tego można na pozytywną (uprawnienia właściciela nie powiązane z zachowaniami innych osób) i negatywną (obowią-

zek nienaruszania, nieingerencji przez inne osoby w sferę dozwolonego zachowania właściciela) treść własności⁷⁾. Atrybuty prawa własności zawarte w art. 140 Kc⁸⁾ nie wyczerpują w całości treści tego prawa, choć niewątpliwie stanowią jego trzon.

Na interesy przedsiębiorstw sieciowych i właścicieli gruntów można teraz spojrzeć przez pryzmat funkcji, jaką pełnią urzędnia przesyłowe. Obustronna świadomość tej funkcji i obustronne zaakceptowanie roli przedsiębiorstw sieciowych w sferze użyteczności publicznej oraz zrozumienie publicznoprawnych obowiązków nałożonych przez prawo energetyczne na te przedsiębiorstwa, pozwala na pogodzenie tych interesów ze wzajemnym poszanowaniem. Jak wspomniano we wstępie, urzędnia przesyłowe mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju państw (gospodarek) oraz standardu życia obywateli. Właściwy stan urzędzeń i możliwość rozbudowy infrastruktury przesyłowej są niezbędne do zrównoważonego rozwoju kraju. Idąc dalej, bezpieczeństwo energetyczne jest warunkiem koniecznym i jedną ze składowych bezpieczeństwa państwa, a gdy poziom bezpieczeństwa energetycznego jest niedostateczny, to negatywne skutki mogą być katastrofalne. Konsekwencje braku energii elektrycznej w szpitalach, obiektach strategicznych dla państwa, zakładach przemysłowych, gospodarstwach domowych są oczywiste i nie wymagają komentarza.

⁷⁾ Tak na przykład A. Cisek, *Podstawy prawa cywilnego*, red. E. Gniewek, Warszawa 2010, s. 202-209.

⁸⁾ Uprawnienie do korzystania z rzeczy, pobierania pożytków i innych dochodów z rzeczy, rozporządzania nią.

⁶⁾ Ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.).

Tymczasem, brak zrozumienia istoty i powagi zagadnienia leży u podstaw dość powszechnej, nastawionej tylko na realizację partykularnych interesów postawy właścicieli gruntów przejawiającej się w żądaniu od przedsiębiorstw sieciowych wysokiej jakości świadczonych usług przy jednoczesnym sprzeciwie wobec każdej inicjatywy rozbudowy sieci, która poprzez planowany przebieg bądź posadowienie wymaganych urządzeń mogłaby ingerować w te grunty. W rezultacie, taka postawa często doprowadza do sytuacji, w której przedsiębiorstwo sieciowe dysponując środkami na wykonanie inwestycji (mając możliwości finansowe) nie może jej realizować z uwagi na sprzeciw właścicieli gruntów, a czasem zwyczajnie wskutek niechęci tychże do współdziałania w jakiegokolwiek formie – w myśl podejścia „nie bo nie” – co powoduje chociażby trudności w skompletowaniu wymaganej dokumentacji projektowej.

Wiele tu też zależy od zachowania przedsiębiorstw sieciowych. Zdaniem autora, w przedsiębiorstwach tych tkwi potencjał oraz istnieją duże rezerwy pozwalające na wypracowanie skutecznych mechanizmów służących odblokowaniu inwestycji przesyłowych. Optymalnym rozwiązaniem jest, według autora, powołanie w strukturze przedsiębiorstwa komórki organizacyjnej koordynującej całość zagadnienia na wszystkich jego etapach, składającej się ze specjalistów dysponujących odpowiednią wiedzą i doświadczeniem m.in. z zakresu rzeczoznawstwa majątkowego, w tym wyceny nieruchomości, budownictwa infrastruktury elektroenergetycznej oraz technik negocjacji i alternatywnych metod rozwiązywania sporów. Stanowiłoby to doskonałe uzupełnienie

standardowego zespołu składającego się z osób z wykształceniem ekonomicznym, technicznym i prawniczym, pozwalając na wypracowanie kompleksowych rozwiązań regulacji statusu urządzeń przesyłowych i gruntów.

Patrząc na ogólnospołeczny wymiar zagadnienia należy wymienić oczekiwania chyba każdego odbiorcy co do powszechności dostępu do energii elektrycznej oraz niezawodności jej dostaw, a następnie uświadomić sobie, że ich spełnienie wymaga od przedsiębiorstwa sieciowego nieustannego godzenia interesów obecnych odbiorców z potrzebami przyszłych użytkowników energii w warunkach nieustającego procesu systematycznej rozbudowy infrastruktury przesyłowej, który zwykle w mniejszym lub większym stopniu musi ingerować w nieruchomości podmiotów trzecich. Osobom spoza branży trzeba jednak pomóc to dostrzec.

Profesjonalne przedsiębiorstwo sieciowe powinno dysponować możliwościami podjęcia działań skierowanych do właścicieli gruntów na rzecz załatwienia sprawy w drodze porozumienia stron, z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku, w odpowiednim momencie i w adekwatny sposób. Autor jest przekonany, że w wielu przypadkach stosowne podejście przedstawicieli przedsiębiorstwa sieciowego pozwoliłoby zrozumieć właścicielom gruntów przedstawiony wyżej ogólnospołeczny wymiar zagadnienia, cel publiczny w postaci konieczności zapewnienia ciągłych i niezawodnych dostaw energii elektrycznej oraz skłoniłoby w konsekwencji do akceptacji niezbędnej do tego ingerencji w ich prawo własności.

Uświadamiając, wyrażając zrozumienie i poszanowanie interesów właścicieli gruntów można by wielokrotnie w drodze porozumienia odblokować realizację inwestycji oraz usunąć bariery we wzajemnych relacjach na etapie eksploatacji urządzeń przesyłowych. Warto więc dążyć do konsensusu przy zachowaniu równowagi między interesem publicznym a prywatnym, przy jak najmniejszym obciążeniu nieruchomości dokonywanym za odpowiednim (słusznym) wynagrodzeniem. Nie zawsze jest to oczywiście możliwe – stąd w kolejnej części przykłady sporów – i wówczas nie pozostaje nic innego jak wdrożyć najlepszą w danych okolicznościach formalnoprawną ścieżkę z wykorzystaniem organów państwa pozwalającą przedsiębiorstwu sieciowemu możliwie szybko zrealizować cel publiczny w postaci dostarczania energii. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej⁹⁾ przewiduje bowiem, pod pewnymi warunkami, możliwość ograniczenia uprawnień właściciela dla ochrony konkretnego interesu publicznego.

Spory dotyczące posadowienia urządzeń przesyłowych

Bywa tak, że konflikt między tymi samymi stronami dotyczy tylko urządzenia przesyłowego (urządzeń przesyłowych), w innym przypadku obejmuje i urządzenia przesyłowe i grunt, w jeszcze innym strony spierają się o tytuł prawny do korzystania z danej nieruchomości dla celów przesyłowych,

⁹⁾ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.).

a gdzie indziej właściciele nieruchomości domagają się od przedsiębiorstw sieciowych stosownego wynagrodzenia (odszkodowania) za korzystanie z ich gruntów bez żadnego tytułu prawnego. Określone problemy, stanowiąc podatne podłoże dla potencjalnego sporu, rodzą zaszłości historyczne, zastane okoliczności faktyczne i prawne, równocześnie występujące tytuły do korzystania z gruntów dla celów przesyłowych wynikające z przepisów prawa publicznego i prywatnego oraz prezentowane przez zainteresowanych, wcale niezadko, wyjątkowo niestandardowe postawy.

Ponadto, jednym z powodów mnożących się sporów pomiędzy przedsiębiorstwami sieciowymi a właścicielami nieruchomości jest odrębna regulacja statusu urządzeń przesyłowych oraz zagadnienia praw do gruntów, przez które przebiegają te urządzenia. Można to dostrzec porównując na przykład treść art. 49 Kc, koncentrującego się na urządzeniach przesyłowych z art. 305¹ – art. 305⁴ Kc dotyczącymi służebności przesyłu, a więc tytułu prawnego do nieruchomości. Znamienne jest, że uzyskanie przez przedsiębiorstwo sieciowe prawa polegającego na tym, że przedsiębiorstwo to może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń przesyłowych (służebność przesyłu) nie wpływa na status samych urządzeń przesyłowych.

Poniżej zostało zasygnalizowane, na czym najczęściej skupiają się spory dotyczące posiadania urządzeń przesyłowych. W celu zobrazowania niektórych możliwych komplikacji i konfiguracji nieco więcej uwagi poświęcono tylko tym, w których przedmiotem rozbieżności jest tytuł prawny

do urządzeń przesyłowych. Respektując założenie tej części artykułu jako kontekstu, pozostałe przykładowe spory w zasadzie zostaną wyliczone ograniczając ewentualne dodatkowe wywody do minimum.

Przedsiębiorstwa sieciowe często spierają się z innymi podmiotami o to, kto w danych okolicznościach jest właścicielem urządzeń przesyłowych, czy podmiotowi trzeciemu przysługuje do nich inny tytuł prawny, a jeśli tak, to jaki to tytuł. W tym zakresie zasadniczy wpływ na treść konkretnych rozstrzygnięć ma okres, w którym orzeczenie zapadło, w szczególności wobec zmian w ramach wykładni art. 49 Kc¹⁰.

I tak, po drugiej wojnie światowej aż do 1991 r. stosowanie art. 49 Kc nie powodowało zasadniczo wątpliwości, co wynikało ze zmarginalizowania prawa prywatnego na rzecz regulacji publiczno-prawnej i upaństwowienia kluczowych gałęzi przemysłu. Urządzenia przesyłowe stanowiły wówczas własność państwa i traktowane były jako rzeczy ruchome wyłączone z obrotu. Zmiana podejścia do art. 49 Kc wiąże się z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny uchwały z 4 grudnia 1991 r., sygn. akt W 4/91 (OTK 1991, poz. 22), w której wyrażono zapatrywanie, że dane urządzenie przesyłowe przechodzi na własność przedsiębiorstwa sieciowego z chwilą faktycznego podłączenia tego urządzenia do sieci tegoż przedsiębiorstwa. A zatem,

z chwilą fizycznego połączenia urządzenia przesyłowego z siecią, urządzenie traci status części składowej gruntu i przechodzi na własność przedsiębiorstwa sieciowego. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na mające miejsce w latach 90. ubiegłego wieku liczne zmiany w strukturze własności urządzeń przesyłowych, wynikające z przekształceń własnościowych¹¹, które generowały również szereg konfliktów między przedsiębiorstwami sieciowymi a właścicielami gruntów.

Powyższe stanowisko wyrażone przez Trybunał Konstytucyjny z biegiem czasu spotykało się z coraz większą krytyką m.in. dlatego, że u jego podstaw legło niepoprawne przyjęcie konstrukcji części składowej przedsiębiorstwa¹², a także ze względu na konstytucyjną zasadę ochrony prawa własności sprzeciwiającą się dokonywaniu rozszerzającej wykładni art. 49 Kc.

Niemniej koncepcję tę należy uznać za dominującą aż do wydania przez Sąd Najwyższy uchwały z 8 marca 2006 r., sygn. akt III CZP 105/05 (OSNC 2006/10/159), zgodnie z którą przepis art. 49 Kc nie stanowi samoistnej podstawy prawnej przejścia urządzeń przesyłowych na własność właściciela przedsiębiorstwa sieciowego przez ich połączenie z siecią należącą do tego przedsiębiorstwa. W myśl poglądu Sądu Najwyższego, wyrażonego w powołanej uchwale, przepis art. 49 Kc stwarza jedynie wyjątek od przewidzianej w art. 48 i art. 191 Kc

¹⁰ Przepis ten obowiązywał w niezmienionym brzmieniu od chwili wejścia w życie Kc, tj. od 1 stycznia 1965 r., aż do 2 sierpnia 2008 r. Na mocy noweli Kc z 30 maja 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 116, poz. 731), 3 sierpnia 2008 r. dotychczasowa treść art. 49 Kc w istocie stała się jego § 1 oraz dodano § 2.

¹¹ Wśród których w szczególności należy wymienić uwłaszczenie państwowych osób prawnych, procesy komunalizacji, prywatyzacje.

¹² A przecież przedsiębiorstwo nie będąc rzeczą nie może mieć części składowych.

zasady *superficies solo cedit*¹³⁾ i nie dotyczy kwestii przejścia własności wymienionych w nim urządzeń na rzecz przedsiębiorstwa sieciowego, natomiast dla przesądzenia własności urządzeń przesyłowych niezbędne jest ustalenie stopnia ich związania z siecią przedsiębiorstwa. Jak można przeczytać w uzasadnieniu uchwały, jeżeli urządzenia przesyłowe zostają tak dalece związane z instalacją należąca do sieci, że spełniają określone w art. 47 § 2 Kc¹⁴⁾ warunki do uznania ich za część składową, wówczas z chwilą połączenia uzyskują status części składowej tej instalacji, a więc dotychczasowy właściciel traci ich własność na rzecz właściciela instalacji, do której zostały one przyłączone, tj. na rzecz przedsiębiorstwa sieciowego. Jeżeli natomiast nie dochodzi do tak ścisłego związania z instalacją, to mimo połączenia z siecią należąca do przedsiębiorstwa sieciowego, urządzenia przesyłowe pozostają własnością dotychczasowego właściciela. O tym, jaki tytuł prawny do przyłączonych urządzeń będzie przysługiwał w takim wypadku przedsiębiorstwu sieciowemu, zdecyduje umowa stron, a jeżeli do jej zawarcia nie dojdzie, przedsiębiorstwo sieciowe będzie jedynie posiadaczem przyłączonych urządzeń.

¹³⁾ Zgodnie z art. 48 Kc z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do części składowych gruntu należą w szczególności budynki i inne urządzenia trwale z gruntem związane, jak również drzewa i inne rośliny od chwili zasadzenia lub zasiania. W myśl art. 191 Kc własność nieruchomości rozciąga się na rzecz ruchomą, która została połączona z nieruchomością w taki sposób, że stała się jej częścią składową.

¹⁴⁾ Stosownie do art. 47 § 2 Kc częścią składową rzeczy jest wszystko, co nie może być od niej odłączone bez uszkodzenia lub istotnej zmiany całości albo bez uszkodzenia lub istotnej zmiany przedmiotu odłączonego.

Zatem, zgodnie z tą uchwałą, decydujące znaczenie dla określenia własności urządzeń przesyłowych ma stopień ich fizycznego i funkcjonalnego powiązania z siecią, przy czym urządzenia, których odłączenie nie powoduje zakłóceń w funkcjonowaniu sieci, zachowują odrębność prawną.

Wydanie przez Sąd Najwyższy uchwały z 8 marca 2006 r. stanowiło inspirację do zmiany Kc dokonanej ustawą z 30 maja 2008 r. wprowadzającą do polskiego porządku prawnego, od 3 sierpnia 2008 r. instytucję służebności przesyłu oraz zmieniającą art. 49 Kc¹⁵⁾. Wykładnia przyjęta przez Sąd Najwyższy w powyższej uchwale, jak i późniejsza ingerencja ustawodawcy nie usunęły jednak wszystkich wątpliwości w zakresie ustalania własności urządzeń przesyłowych i nadal są tu stosowane różne koncepcje¹⁶⁾, wykorzystywane w praktyce

¹⁵⁾ Aktualna treść tego artykułu jest następująca: § 1 „Urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa.” oraz dodany § 2 „Osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, i jest ich właścicielem, może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca”.

¹⁶⁾ Wśród nich wymienić należy tę wyartykułowaną w uchwale Sądu Najwyższego z 8 marca 2006 r., sygn. akt III CZP 105/05. W myśl innej koncepcji faktyczne podłączenie urządzenia przesyłowego do sieci skutkuje wyłącznie tym, że urządzenie traci status części składowej gruntu i nie przesądza w ogóle o własności urządzenia, jeszcze inna przewiduje, że o wejściu w skład przedsiębiorstwa i o nabyciu własności urządzenia przesyłowego decyduje umowa, ewentualnie inne zdarzenie, z którym ustawa wiąże taki skutek. Nie sposób tu pominąć, że obecne brzmienie art. 49 § 2 Kc wiąże własność urządzenia przesyłowego z poniesieniem kosztów jego budowy.

w zależności od konkretnych potrzeb i interesów, co oczywiście leży u podstaw wielu sporów.

Coraz częściej praktyka spotyka się również ze sporami w obszarze regulacji art. 49 § 2 Kc, gdzie strony spierają się zwykle o to, kto poniósł koszty budowy danych urządzeń przesyłowych i jest ich właścicielem. Przepis ten przewidując rozszczenie o nabycie własności urządzeń przesyłowych uwzględnia zasadę swobody umów, zgodnie z którą strony mogą ustalić inny tytuł prawny uprawniający przedsiębiorstwo sieciowe do korzystania z urządzenia. W zależności od okoliczności może to być umowa za wynagrodzeniem (na przykład najem), jak i nieodpłatna (użyczenie). Nie trudno sobie wyobrazić, że na tle realizacji tych umów powstają między stronami konflikty. Ten wątek rozważań można zakończyć stwierdzeniem, że różne postrzeganie, w danym okresie, treści art. 49 Kc komplikuje i dziś rozstrzygnięcie w kwestii tytułu prawnego do urządzeń przesyłowych, w szczególności prawa własności, oraz stanowi jeden z punktów zapalnych dla sporów. Dokonując ustaleń w tym zakresie nie można ograniczać się tylko do znajomości aktualnego stanu prawnego. Należy uwzględniać datę posadowienia urządzenia przesyłowego i obowiązujące wtedy przepisy prawa, ale też zdarzenia, które zaszły później i odnoszą się do tego urządzenia, w tym zawarte umowy, skutki uwłaszczenia, komunalizacji, prywatyzacji i inne.

Przechodząc do sporów o tytuł prawny do korzystania z nieruchomości dla celów przesyłowych należy w pierwszej kolejności zaznaczyć, że w obecnym stanie prawnym występują tytuły do

korzystania z gruntów dla tych celów wynikające z przepisów o charakterze prywatnoprawnym i publicznoprawnym. Tytuły te nie wyłączają się wzajemnie, można przyjąć, że niekiedy ze sobą konkurują, a wybór, który z nich jest najlepszy zależy od okoliczności konkretnego przypadku.

Z instytucji prawa prywatnego najpopularniejsza jest ostatnio służebność przesyłu, która, jak wspomniano, weszła do polskiego porządku prawnego z dniem 3 sierpnia 2008 r. i jest uregulowana w art. 305¹ – art. 305⁴ Kc. Służebność przesyłu jako ograniczone prawo rzeczowe obciąża daną nieruchomością na rzecz przedsiębiorstwa sieciowego i polega na tym, że przedsiębiorstwo sieciowe może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń przesyłowych. Na tle stosowania tej instytucji występuje w praktyce wiele wątpliwości i sporów między przedsiębiorstwami sieciowymi a właścicielami gruntów. Nawet jak strony ustanowią służebność przesyłu w drodze umowy, to mogą się następnie pojawić trudności w toku jej wykonywania, co więcej, niekiedy też żądania o zniesienie służebności na podstawie art. 295 w związku z art. 305⁴ Kc.

Ustawodawca słusznie przyjął, że nie zawsze przedsiębiorstwa sieciowe i właściciele nieruchomości dojdą do porozumienia i w art. 305² Kc przewidział roszczenie o ustanowienie służebności przesyłu realizowane na drodze sądowej. Strony mając odmienne zdanie na przykład co do konieczności wykorzystania w ogóle danego gruntu dla celów przesyłowych, przebiegu służebności, tzw. stref ochronnych, czy wysokości

wynagrodzenia występują z wnioskiem do sądu rejonowego właściwego według położenia nieruchomości o ustanowienie służebności w postępowaniu nieprocesowym.

Jak wspomniano, wątpliwości występują niekiedy na etapie wykonywania służebności przesyłu, czy zachodzi potrzeba zmiany jej treści, z czym – w razie braku konsensusu – strony również kierują się do sądu. Określone spory są wszczynane w związku z potrzebą ochrony służebności przesyłu. Tu wymieniać należy powództwa petytoryjne, w tym o ustalenie istnienia służebności przesyłu¹⁷, czy w ramach roszczenia o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń¹⁸, jak też posesoryjne, tj. wynikające z naruszenia posiadania służebności¹⁹.

Z innych tytułów do korzystania z nieruchomości dla celów przesyłowych, które mają charakter prywatnoprawny, najczęściej spotyka się użytkowanie, będące podobnie jak służebność przesyłu ograniczonym prawem rzeczowym oraz te o skutkach obligacyjnych (najem, użyczenie), choć każdy z nich ma określone mankamenty sprzyjające powstawaniu sporów.

Warto zwrócić uwagę na charakterystyczną postawę przedsiębiorstw sieciowych w obszarze regulowania zaszłości prowadzącą się do występowania do sądu w postępowaniu nieprocesowym o stwierdzenie nabycia określonego pra-

wa rzeczowego w drodze zasiedzenia²⁰, a więc w wyniku długotrwałego faktycznego wykonywania tego prawa. Jest to ponadto rozwiązanie często stosowane przez przedsiębiorstwa sieciowe jako odpowiedź na wnioski o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem (zasiedzenie następuje bowiem bez wynagrodzenia). Na specyfikę tych sporów mają niewątpliwie wpływ rozbieżności w doktrynie i judykaturze w kwestii dopuszczalności nabycia w różnych stanach faktycznych przez przedsiębiorstwo sieciowe w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, które ułatwiają kreatywne przyjmowanie różnych formuł przedmiotu zasiedzenia.

W regulacji publicznoprawnej pierwszoplanowe znaczenie dla korzystania przez przedsiębiorstwa sieciowe z gruntów dla celów przesyłowych ma decyzja w przedmiocie objęcia nieruchomości z art. 124 Ugn²¹ stanowiąca szczególną postać wyłączenia. Na mocy tej decyzji przedsiębiorstwo sieciowe uzyskuje tytuł prawny do danej nieruchomości.

Należy też wspomnieć o prawie do zajęcia nieruchomości, o którym mowa w art. 124b Ugn, mającym na celu udostępnienie nieruchomości dla wykonania czynności związanych z konserwacją, remontami oraz usuwaniem awarii urządzeń przesyłowych, jeżeli właściciel, użytkownik wieczysty

¹⁷ Patrz art. 189 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.).

¹⁸ Roszczenie negatoryjne z art. 222 § 2 Kc.

¹⁹ Ochrona przewidziana w art. 342 – 344 Kc w związku z art. 352 § 2 Kc.

²⁰ Na podstawie art. 172 Kc w związku z art. 305⁴ i art. 292 Kc.

²¹ Jest to zezwolenie na zakładanie i przeprowadzanie na nieruchomości urządzeń przesyłowych, wydawane przez starostę, mające zastosowanie tylko do planowanych urządzeń.

lub osoba, której przysługują inne prawa rzeczowe do nieruchomości nie wyraża na to zgody, a także o zezwoleniu na zajęcie nieruchomości przewidzianym w art. 126 Ugn w przypadku wystąpienia siły wyższej lub nagłej potrzeby zapobieżenia powstaniu znacznej szkody.

W realiach zaprezentowanych instytucji prawa publicznego punkty sporne sprowadzają się do poszczególnych wymaganych tam przesłanek, przy czym przedsiębiorstwo sieciowe zwykle twierdzi, że dana przesłanka jest spełniona, a właściciel gruntu ma zdanie odmienne.

Ponadto warto zwrócić jeszcze uwagę na jeden z tytułów dostępu do gruntów w celach przesyłowych, tym razem wypływający z mocy prawa, mianowicie na uprawnienie przysługujące przedstawicielom przedsiębiorstwa sieciowego do wstępu na teren nieruchomości, gdzie jest przeprowadzana kontrola, o której mowa w prawie energetycznym²²⁾, co jako ograniczenie prawa własności także spotyka się niekiedy z dezaprobatą właścicieli nieruchomości rodząc szereg sporów.

A zatem, w ramach jednego przypadku w rozważanym zakresie jedna ze stron może zmierzać do ustanowienia tytułu prawnego o charakterze publicznoprawnym, a druga przeciwdziałać temu instrumentem prywatnoprawnym, bądź w ogóle nie wyrażając zgody na jakąkolwiek ingerencję, co siłą rzeczy prowadzi do różnych sporów pomiędzy przedsiębiorstwami sieciowymi a właścicielami nieruchomości.

Na zakończenie tej części wspomnieć wypada o sporach powstających w związku z korzystaniem dla celów przesyłowych przez przedsiębiorstwa sieciowe bez żadnego tytułu prawnego z gruntów należących do innych podmiotów. Właścicielowi takiej nieruchomości przysługują wówczas określone roszczenia, z których najdonioślejsze znaczenie mają w praktyce roszczenia o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń, o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy oraz o nabycie własności działki za odpowiednim wynagrodzeniem²³⁾.

Obowiązki przedsiębiorstw sieciowych

Rola przedsiębiorstw sieciowych w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego jest kluczowa, dlatego prawo energetyczne nałożyło na te przedsiębiorstwa szereg obowiązków o charakterze publicznoprawnym. O ile konieczne jest prawidłowe rozumienie tej roli przez przedsiębiorstwa sieciowe, to bardzo pożądane jest chociaż jej dostrzeganie przez właścicieli gruntów, na których posadowione, jak też planowane, są urządzenia przesyłowe. Kontekst sporów dotyczących lokalizacji urządzeń przesyłowych w ramach tej części opracowania jest znamien-

ny z dwóch powodów. Po pierwsze, świadomość roli przedsiębiorstw sieciowych w sferze użyteczności publicznej ułatwia wypracowanie wzajemnie akceptowalnego porozumienia, gdy ograniczenie prawa własności nieruchomości przez oddziaływanie urządzeń przesyłowych jest w danych stanach faktycznych niezbędne, co zapobiega sporom. Po drugie, spory na tym tle, jeśli już do nich dochodzi, muszą być rozstrzygane z uwzględnieniem wymienionych tu obowiązków.

Ze względu na wspomnianą rolę przedsiębiorstw sieciowych, działalność gospodarcza polegająca na przesyłaniu, jak też dystrybucji energii elektrycznej podlega reglamentacji przez państwo. Jako, że koncesjonowanie jest podstawową formą tej reglamentacji, a niektóre dalsze obowiązki są pochodną koncesjonowania, to jako pierwszy potraktowany zostanie obowiązek posiadania koncesji przez przedsiębiorstwa sieciowe i prowadzenia na jej podstawie działalności gospodarczej. Pozostałe obowiązki, szczególnie relewantne dla problematyki posadowienia urządzeń przesyłowych, przedstawione zostaną zgodnie z kolejnością ich umiejscowienia w prawie energetycznym.

Obowiązek posiadania koncesji i wykonywania na jej podstawie działalności polegającej na przesyłaniu lub dystrybucji energii elektrycznej

Obowiązek ten wynika z art. 32 ust. 1 pkt 3 ustawy. Za wyrokiem Sądu Najwyższego z 8 maja

²³⁾ Uregulowane kolejno w art. 222 § 2 Kc (roszczenie negatoryjne), w art. 224 § 2 i art. 225 Kc (roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z gruntu, które należy prawidłowo rozumieć jako wynikający z ustawy obowiązek uiszczenia wynagrodzenia za fakt korzystania z cudzej nieruchomości bez zgody jej właściciela) oraz w art. 231 § 2 Kc (roszczenie o wykup gruntu).

²²⁾ Art. 6 ust. 1 ustawy przewiduje kontrole układów pomiarowych, dotrzymywania zawartych umów i prawidłowości rozliczeń.

1998 r., sygn. akt III RN 34/98 (OSNP 1999/5/157) można syntetycznie wyjaśnić, że „koncesja jest publicznoprawnym uprawnieniem podmiotowym przyznanym decyzją właściwego organu administracji indywidualnie oznaczonemu podmiotowi, który spełnia ustawowo określone wymagania zarówno podmiotowe, jak i przedmiotowe wykonywania określonego rodzaju działalności gospodarczej”. Z koncesji wypływają nie tylko uprawnienia i związane są z nią określone korzyści wynikające z dopuszczalności prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na przesyłaniu lub dystrybucji energii elektrycznej, ale też na przedsiębiorstwach sieciowych ciążą pewne obowiązki (o niektórych z tych obowiązków będzie mowa niżej).

Z posiadaniem koncesji w zakresie działalności sieciowej wiąże się obowiązek prowadzenia tej działalności na warunkach opisanych w treści koncesji. Jeden z nich nakłada na przedsiębiorstwa sieciowe ogólny obowiązek prowadzenia działalności koncesjonowanej na zasadach określonych w prawie energetycznym, inne wskazują na poszczególne publicznoprawne obowiązki tych przedsiębiorstw związane z bezpieczeństwem energetycznym.

Przedsiębiorstwa sieciowe muszą respektować warunki koncesyjne we wszystkich sferach działalności koncesjonowanej, a więc i realizując inwestycje oraz eksploatując urządzenia przesyłowe. Innymi słowy, inwestycje oraz eksploatacja urządzeń przesyłowych muszą się odbywać z uwzględnieniem i poszanowaniem obowiązków koncesyjnych przedsiębiorstw sieciowych. Za jak bardzo ważną ustawodawca polski uznał działalność przed-

siębiorstw sieciowych może świadczyć brak jakichkolwiek wyłączeń z zakresu koncesjonowania przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej.

Obowiązek utrzymywania zdolności urządzeń przesyłowych do realizacji zaopatrzenia w energię elektryczną w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących wymagań jakościowych

O obowiązku tym traktuje art. 4 ust. 1 ustawy. Jaki stan techniczny urządzeń przesyłowych należących do danego przedsiębiorstwa sieciowego, tak przedsiębiorstwo wywiązuje się ze swojej roli w sferze użyteczności publicznej. W tym miejscu podkreślić należy, że niedopuszczalne jest zachowanie bierne, przejawiające się brakiem wykonywania remontów, działań modernizacyjnych i odtworzeniowych, gdyż powoduje to stopniowe pogarszanie gotowości przedsiębiorstw sieciowych do realizacji usług w zakresie przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, a w skrajnych przypadkach brak tej gotowości. Uwzględniając fakt znacznego stopnia zdekaptalizowania w naszym kraju sieciowej infrastruktury elektroenergetycznej niezbędne są przemyślane, skuteczne i szybkie działania przedsiębiorstw sieciowych na rzecz poprawy bezpieczeństwa energetycznego. Przy czym, zapewnienie nieskrępowanego dostępu w uzasadnionym rozmiarze do urządzeń przesyłowych posadowionych na gruntach podmiotów trzecich ma podstawowe znaczenie dla możliwości monitorowania stanu technicznego tych urządzeń,

wykonywania przeglądów okresowych, konserwacji i wymiany zużytych elementów. Możliwość zrealizowania nowej inwestycji również zależy od zapewnienia tytułu dostępu do gruntów, w obrębie których mają przebiegać określone urządzenia przesyłowe niezbędne do uruchomienia przedsięwzięcia. Dlatego tak istotne jest odpowiedzialne podejście przedsiębiorstw sieciowych w kwestiach remontów, inwestycji oraz regulacji stanu prawno-gruntów i urządzeń przesyłowych. Od tego zależy, czy przedsiębiorstwo sieciowe będzie w stanie wywiązać się z dalszych obowiązków publicznoprawnych nałożonych ustawą, w tym przyłączyć do sieci kolejne podmioty, czy realizować usługi polegające na przesyłaniu lub dystrybucji energii elektrycznej.

Obowiązek świadczenia usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej

Obowiązkowi temu poświęcony jest art. 4 ust. 2 ustawy. W myśl tego przepisu przedsiębiorstwo sieciowe jest obowiązane zapewnić wszystkim odbiorcom oraz przedsiębiorstwom zajmującym się sprzedażą energii elektrycznej, na zasadzie równoprawnego traktowania, świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji tej energii, na zasadach i w zakresie określonym w ustawie. Świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej odbywa się na podstawie umowy o świadczenie tych usług.

W skrócie rzecz ujmując, obowiązek udostępniania infrastruktury elektroenergetycznej służy

realizacji zasady dostępu stron trzecich do sieci²⁴⁾ stanowiąc ograniczenie prawa własności przedsiębiorstw sieciowych na rzecz interesu publicznego w celu rozwoju konkurencji w powiązonym obszarze obrotu energią. Realizacja tego obowiązku umożliwi skorzystanie w praktyce z prawa zakupu energii elektrycznej od wybranego sprzedawcy.

Obowiązek zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej należy do typowych obowiązków publicznoprawnych w zakresie umów, a więc takich, w których konkretnemu żądaniu wnioskodawcy odpowiada obowiązek przedsiębiorstwa sieciowego wynikający z ustawowej normy prawnej o charakterze bezwzględnie obowiązującym. Zaznaczenia wymaga, że przepisy prawa energetycznego zawierają zamknięty katalog sytuacji, w których na przedsiębiorstwie sieciowym ciąży powinność zawarcia określonego kontraktu²⁵⁾.

Obowiązek przyłączenia do sieci

Obowiązek ten wynika z art. 7 ust. 1 ustawy. Stosownie do tej regulacji przedsiębiorstwo sieciowe jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiega-

jącymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania energii elektrycznej, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Powyższy obowiązek nie dotyczy przypadku, gdy ubiegający się o zawarcie umowy o przyłączenie do sieci nie ma tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości, obiektu lub lokalu, do których energia ma być dostarczana²⁶⁾.

Jak istotne znaczenie ma prezentowany obowiązek dla realizacji założenia powszechnego dostępu do energii elektrycznej i jak wyjątkowo może być wyrażona odmowa przyłączenia do sieci niech świadczy nałożenie na przedsiębiorstwa sieciowe²⁷⁾ obowiązku niezwłocznego pisemnego powiadomienia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (Prezesa URE) i zainteresowanego podmiotu o odmowie zawarcia przedmiotowej umowy z podaniem przyczyny odmowy.

W razie istnienia pozytywnych przesłanek z art. 7 ust. 1 ustawy i braku przesłanki negatywnej z art. 7 ust. 3 ustawy podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci może żądać takiego przyłączenia, przy czym uprawnieniu ubiegającego się odpowiada publicznoprawny obowiązek po stronie przedsiębiorstwa sieciowego. Oczywiście jest, że aby wykonywać ten obowiązek w sposób oczekiwany, przedsiębiorstwo sieciowe musi dysponować odpowiednio rozbudowaną infrastrukturu-

łą znajdującą się w należyтым stanie technicznym i do której ma zapewniony dostęp.

Obowiązek budowy i rozbudowy sieci

Obowiązek ten reguluje art. 7 ust. 5 ustawy. Zgodnie z tym przepisem przedsiębiorstwo sieciowe jest obowiązane zapewnić realizację i finansowanie budowy i rozbudowy sieci, w tym na potrzeby przyłączania podmiotów ubiegających się o przyłączenie, na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1-4, 7 i 8 i art. 46 ustawy oraz w założeniach lub planach, o których mowa w art. 19 i 20 ustawy.

Realizacja zamierzeń polegających na budowie i rozbudowie sieci ma pozwolić przedsiębiorstwu sieciowemu na wywiązanie się z innych obowiązków nałożonych przez prawo energetyczne, w tym przykładowo z obowiązku przyłączania podmiotów do sieci, czy obowiązku świadczenia usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej. Wnikliwa analiza prezentowanego obowiązku prowadzi do wniosku, że jest on niejako środkiem do osiągnięcia pewnych głębszych celów.

Ponadto, sama formuła „budowa i rozbudowa sieci, w tym na potrzeby przyłączania” świadczy według autora o tym, że ustawodawca oczekuje od przedsiębiorstw sieciowych postawy ekspansywnej zmierzającej do przyłączania nowych podmiotów na nowych obszarach z wykorzystaniem osiągnięć techniki. Natomiast modernizacja infrastruktury przesyłowej na potrzeby obec-

²⁴⁾ Jest to tzw. zasada TPA (z ang. *Third Party Access*).

²⁵⁾ Obowiązek tego rodzaju przewiduje też na przykład przepis art. 7 ust. 1 ustawy dotyczący zawarcia umowy o przyłączenie do sieci.

²⁶⁾ O czym stanowi art. 7 ust. 3 ustawy.

²⁷⁾ Poprzez art. 7 ust. 1 zdanie drugie ustawy.

nych odbiorców ma zadośćuczynić ich oczekiwaniom stałej poprawy świadczonych usług z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań, w tym informatycznych²⁸⁾. Nie chodzi tu wobec tego o zachowanie statusu quo, lecz o spoglądanie w przyszłość i dostrzeganie potencjalnych możliwości poprawy satysfakcji aktualnych odbiorców oraz zwiększania skali prowadzonej działalności z uwzględnieniem wymienionych w rzeczonyj regulacji przepisów i dokumentów, a także z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska. Aby to osiągnąć niezbędne jest również wypracowanie spójnej strategii pozyskiwania tytułów prawnych do urządzeń oraz gruntów dla celów przesyłowych, jak też strategii przygotowywania i realizacji inwestycji w sposób optymalny w czasie i przestrzeni.

Obowiązek sporządzania planów rozwoju

Obowiązek ten przewiduje art. 16 ust. 1 ustawy. Przedsiębiorstwa sieciowe sporządzają dla obszaru swojego działania plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną, uwzględniając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego albo kierunki rozwoju gminy określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

²⁸⁾ Mowa tu chociażby o wprowadzaniu inteligentnych systemów elektroenergetycznych (tzw. *smart grid*) oraz ich elementu w postaci inteligentnych systemów pomiarowych (tzw. *smart metering*).



Foto: A. Głośniewska

Także i ten obowiązek świadczy o szczególnym statusie przedsiębiorstw sieciowych w prawie energetycznym. Wyjątkowe bowiem względy, sprowadzające się do ochrony określonego interesu publicznego, powodują, że dopuszczalna jest ingerencja państwa w sferę planowania przez przedsiębiorców swojej działalności. Ustawodawca potraktował to zagadnienie dość szczegółowo, gdyż uregulował w poszczególnych przepisach zawartych w obrębie art. 16 ustawy nie tylko zakres podmiotowy obowiązku, ale i jego obligatoryjny

(minimalny) zakres przedmiotowy, określił okresy, na które należy sporządzać plany rozwoju, zadania Prezesa URE w tym zakresie i inne kwestie.

Jeśli chodzi o zakres przedmiotowy planów rozwoju, to obejmować one mają m.in. przewidywany zakres dostarczania energii elektrycznej, przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy albo budowy sieci oraz przewidywany sposób finansowania inwestycji i harmonogram jej realizacji. Z powyższego wynika, że obowiązek sporządzania planów rozwoju koreluje z innymi publicznoprawny-

mi obowiązkami przedsiębiorstw sieciowych, w tym z obowiązkiem zapewnienia realizacji i finansowania budowy i rozbudowy infrastruktury przesyłowej.

Nie mniej istotne jest powiązanie planów rozwoju z obszarem taryf, o których będzie mowa niżej, gdyż realizacja zamierzeń zawartych przez przedsiębiorstwo sieciowe w planie rozwoju znajduje odzwierciedlenie i wynagrodzenie w taryfie. Tym samym, jakość planowania i elementy zawarte w poszczególnych planach rozwoju znajdują bezpośrednie przełożenie na realia realizacji poszczególnych inwestycji przesyłowych w przyjętym okresie.

Obowiązek ustalania taryf i przedstawiania ich Prezesowi URE do zatwierdzenia

Obowiązek ten określa art. 47 ust. 1 ustawy. W myśl tego przepisu przedsiębiorstwa sieciowe ustalają taryfy dla energii elektrycznej, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE, oraz proponują okres ich obowiązywania. Przedsiębiorstwa sieciowe przedkładają Prezesowi URE taryfy z własnej inicjatywy lub na jego żądanie.

Przed przystąpieniem do rozważań o istocie tego obowiązku, szczególnie pod kątem problematyki posadowienia urządzeń przesyłowych, przybliżenia wymaga definicja taryfy zawarta w art. 3 pkt 17 ustawy. Zatem, taryfa to zbiór stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowany przez przedsiębiorstwo sieciowe i wprowadzony jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców w trybie określonym ustawą. Przy czym, według art. 45 ust. 1 ustawy, taryfa powinna zapewniać m.in. pokrycie kosztów

uzasadnionej działalności gospodarczej przedsiębiorstw sieciowych w zakresie przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność, oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem stawek opłat.

Zatwierdzenie taryf przedsiębiorstw sieciowych przez Prezesa URE to konieczny substytut mechanizmów rynku konkurencyjnego pozwalający realizować cele określone w art. 1 ust. 2 ustawy, w tym przede wszystkim przeciwdziałać negatywnym skutkom naturalnych monopolii²⁹⁾. Ustalenie taryfy i następnie jej zatwierdzenie to bardzo złożony proces mający z jednej strony zapewnić pokrycie kosztów uzasadnionej działalności sieciowej wraz ze zwrotem z zaangażowanego kapitału, a z drugiej ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem stawek opłat, tj. w istocie zrównoważyć trudne do pogodzenia interesy przedsiębiorstw sieciowych i odbiorców.

Przybliżony teraz zostanie jeden z aspektów tej złożonej konstrukcji. Wśród licznych kosztów przedsiębiorstwa sieciowego, w taryfie uwzględniane są również ponoszone przez to przedsiębiorstwo koszty uzasadnione związane z realizacją inwestycji i eksploatacją urządzeń przesyłowych, w tym z dostępem do gruntów podmiotów trzecich. Taryfa zapewnia tym samym przedsiębiorstwu sieciowemu środki na inwestycje, konserwa-

²⁹⁾ Wobec tego, że przedsiębiorstwa sieciowe prowadzą działalność gospodarczą w ramach monopolu naturalnego, a więc działają na rynku, na którym nie występują w ogóle warunki konkurencji, to taryfy tych przedsiębiorstw są i będą zatwierdzane przez Prezesa URE.

cje, remonty urządzeń przesyłowych wraz z niezbędnymi kosztami towarzyszącymi, wśród których przykładowo można wymienić wynagrodzenia za ustanawianie służebności przesyłu. Podkreślenia tu wymaga, że konieczna jest należyta staranność i odpowiedzialna postawa przedsiębiorstw sieciowych w obszarze tych kosztów, gdyż znajdują one realne przełożenie na poziom stawek opłat uiszczanych przez odbiorców. Dlatego też, odpowiednia wysokość wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości w celach przesyłowych, w tym za ustanowienie służebności przesyłu, powinna być w ocenie autora przyjmowana w praktyce także przez wzgląd, aby poziom tych wynagrodzeń nie powodował nadmiernego wzrostu stawek opłat w taryfach. Być może jest to nieco naiwne, ale przez ten pryzmat swoje oczekiwania co do wysokości wynagrodzenia za dostęp do gruntów powinni też konstruować ich właściciele. Rekapitułując, wymóg zachowania akceptowalnego poziomu stawek opłat w taryfach musi wymuszać stan równowagi między interesem przedsiębiorstw sieciowych a interesem właścicieli nieruchomości.

Przedsiębiorstwa sieciowe mają szereg innych obowiązków o charakterze publiczno-prawnym nałożonych przez ustawę. Wymieni tu można jeszcze obowiązki operatorów poszczególnych systemów elektroenergetycznych, w tym obowiązek prowadzenia ruchu sieciowego w sposób efektywny, obowiązek opracowania instrukcji ruchu i eksploatacji sieci, czy obowiązki podlegające aktualizacji w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jednakże, zdaniem autora, te wy-

brane i przedstawione w artykule pozwalają na odkrycie i zrozumienie istoty szczególnego statusu przedsiębiorstw sieciowych w prawie energetycznym na tle problemów związanych z posadowieniem urządzeń przesyłowych. Kończąc tę część nadmienić należy, że z racji charakteru wymienionych obowiązków, ich przestrzeganie monitoruje Prezes URE, który w razie stwierdzenia nieprawidłowości podejmuje stosowne działania, w tym wymierza kary pieniężne w przypadkach określonych w ustawie³⁰⁾.

De lege ferenda

Obecnie trwają prace nad nowelizacją m.in. art. 49 Kc³¹⁾ oraz dyskutowane są projekty ustawy o korytarzach przesyłowych i nowego prawa energetycznego³²⁾. Wprowadzenie zapowiadanych zmian w ramach pierwszego i drugiego z wymienionych projektów ma uporządkować regulacje dotyczące realizacji inwestycji przesyłowych i przebiegu infrastruktury technicznej przez grunty podmiotów trzecich oraz wyeliminować szereg problemów i barier w tym obszarze. Natomiast zadaniem nowego prawa energetycznego, w skład którego mają wejść trzy

ustawy³³⁾, jest stworzenie spójnych ram prawnych w obrębie energetyki z uwzględnieniem standardów europejskich. Niewątpliwie zmiany prawa są konieczne, a jeśli zostaną przeprowadzone dobrze, to pozytywnie wpłyną na poziom naszego bezpieczeństwa energetycznego.



Radosław Walaszczyk

Radca prawny,
Główny specjalista
w Południowym Oddziale
Terenowym URE
z siedzibą w Katowicach



³⁰⁾ Prezes URE nie jest natomiast właściwy w sprawach spornych dotyczących posadowienia urządzeń przesyłowych (roszczeń tych co do zasady można dochodzić w postępowaniu cywilnym przed sądem powszechnym).

³¹⁾ Druk Sejmowy nr 74 Sejmu VII kadencji.

³²⁾ Ministerstwo Gospodarki planuje je przekazać do Sejmu w pierwszej połowie 2012 r.

³³⁾ Tzw. „trójpak energetyczny”, w tym ustawa poświęcona zasadniczo elektroenergetyce i ciepłownictwu (ustawa – Prawo energetyczne), zagadnieniom związanym z gazem ziemnym (ustawa – Prawo gazowe) oraz odnawialnym źródłem energii (ustawa o odnawialnych źródłach energii).



Foto: A. Głośniewska

Koncepcja funkcjonowania sieci dystrybucyjnych, opartych na lokalnych obszarach bilansowania, czynnikiem wspierającym rozwój generacji rozproszonej i poprawę efektywności energetycznej

**Rafał Czyżewski,
Mieczysław Wrocławski**

Funkcjonujący obecnie system elektroenergetyczny został zaplanowany i zbudowany przy założeniu, że energia jest przesyłana jednokierunkowo – od dużych elektrowni systemowych, przez system przesyłowy i sieć dystrybucyjną, do odbiorcy końcowego.

Rozwiązanie to gwarantowało do tej pory bezpieczeństwo w zakresie dostaw energii, przy racjonalnych kosztach wytworzenia i dostawy dużej ilości energii. Nie jest jednak optymalne w kontekście nadchodzących zmian związanych z rozwojem generacji rozproszonej oraz z koniecznością poszukiwania rozwiązań w kierunku poprawy efektywności w sposobie wykorzystywania energii.

Sektor elektroenergetyki w Unii Europejskiej już respektuje zasadę zrównoważonego rozwoju, rozumianą jako powszechne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie wzrostu efektywności w użytkowaniu energii. Wiążą się z tym zmiany w strukturze generacji, w tym szerokie wykorzystanie rozproszonych źródeł energii oraz planowany rozwój

kilkudziesięciu tysięcy megawatów generacji wiatrowej na morzu. Spodziewane skutki tych zmian to:

- wzrost znaczenia sieci dostosowanych dla przyłączenia dużych scentralizowanych generacji odnawialnych,
- powstanie małych lokalnych klastrów sieciowych zapewniających usługi systemowe, obejmujące zdecentralizowaną generację lokalną, magazyny energii oraz aktywnych odbiorców,
- dwukierunkowy przepływ informacji i mocy elektrycznej,
- konieczność dynamicznego zarządzania zarówno generacją, jak i obciążeniem.

Sieć elektroenergetyczna w przyszłości będzie musiała w sposób „inteligentny” pobudzić i zintegrować działania oraz zachowania wytwórców, odbiorców czy innych podmiotów funkcjonujących na rynku energii tak, aby zapewnić niezawodne, ekonomicznie uzasadnione i zrównoważone dostawy energii elektrycznej.

Kontekst ogólny

Jednym z kierunków poszukiwania rozwiązań jest przebudowa modelu funkcjonowania sieci elektroenergetycznych i tworzenie lokalnych systemów

funkcjonujących jako wydzielone obszary bilansowania. Podstawy budowy takich obszarów stanowią rozwój technologii związanych z siecią inteligentną oraz magazynowaniem energii. Dzięki temu możliwe będzie zwiększenie niezawodności dostaw energii oraz poprawa bezpieczeństwa funkcjonowania sieci dystrybucyjnych i przesyłowych.

Wdrożenie koncepcji lokalnych obszarów bilansowania na poziomie sieci dystrybucyjnej wymaga zmiany zadań i ról przypisanych do Operatorów Sieci Dystrybucyjnej (OSD) i zasad ich współpracy z Operatorem Sieci Przesyłowej (OSP). Powinien powstać nowy model świadczenia usług na rzecz systemu, w którym inaczej zostanie zdefiniowana rola OSD oraz aktywnych podmiotów (wytwórcy, agregatorzy, firmy typu ESCO, aktywni odbiorcy będący jednocześnie wytwórcami energii) mogących świadczyć różnego rodzaju usługi, a OSD będzie odpowiedzialny za przygotowanie i utrzymanie infrastruktury, która będzie konieczna do realizowania takiego typu usług.

Dodatkowo niezbędne jest opracowanie i wdrożenie nowych rozwiązań technicznych, w szczególności w zakresie integracji systemów zarządzających usługami systemowymi na poziomie sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. Pojawi się także konieczność wdrożenia nowych rozwiązań w obszarze regulacji napięć i jakości energii. Innowacyjny charakter przedsięwzięcia będzie wymagał mechanizmów wsparcia oraz zmian w obowiązujących obecnie przepisach prawnych.

Celem poniższego materiału jest przedstawienie ogólnej wizji takiego rozwiązania jako punktu wyjścia do szerszej dyskusji w tym zakresie.

Ograniczenia obecnego modelu funkcjonowania sieci elektroenergetycznych

Ograniczenia związane z obecnym modelem funkcjonowania sieci elektroenergetycznych w kontekście prognozowanego rozwoju generacji rozproszonej, wynikają zarówno z barier technicznych, jak i z problemów w planowaniu pracy i prowadzeniu ruchu systemu w warunkach zmiany struktury wytwarzania. Niedostosowanie sieci dystrybucyjnej do przyszłych funkcji jest spowodowane m.in. tym, że:

- obecna sieć jest zbudowana jako sieć pasywna dostosowana do przepływu mocy „z góry na dół”. W przyszłości przepływy mocy będą zmienne, co spowoduje różną od obecnej zmienność obciążeń linii, zmianę profili napięciowych, a także stworzy trudności w utrzymaniu i monitorowaniu jakości energii. Ograniczenie negatywnych skutków tych zmian jest zadaniem sieci inteligentnej,
- obecnie istnieje jeden scentralizowany system bilansowania, za który odpowiada Operator Systemu Przesyłowego (OSP), wykorzystujący w tym celu jedynie źródła generacyjne. Ten model będzie ulegał zmianie wraz z rozwojem źródeł rozproszonych i wzrostem znaczenia aktywnej roli odbiorców. Operator Systemu Dystrybucyjnego (OSD) będzie musiał w coraz większym stopniu angażować się w bilansowanie systemu,
- obecnie świadczenie usług systemowych to domena OSP. Usługi te są głównie związane z wykorzystaniem możliwości, jakie daje generacja

przyłączona do systemu przesyłowego. Jeśli po stronie OSD pojawi się znacząca generacja, zaistnieje tam potrzeba świadczenia usług systemowych, choć o innym charakterze niż te świadczone obecnie na poziomie całego systemu elektroenergetycznego. Pojawia się również nowa usługa w zakresie zarządzania popytem, która w warstwie technicznej będzie w pewnym zakresie zadaniem OSD,

- elektroenergetyczna automatyka zabezpieczeniowa została zbudowana w celu zabezpieczenia sieci, w której przepływ energii jest jednokierunkowy (poza sieciami 110 kV). Automatyka zabezpieczeniowa stosowana w sieciach dystrybucyjnych, poza nielicznymi wyjątkami, nie posiada także zdolności synchronizacji obszarów sieci.

W obecnych rozwiązaniach, wystąpienie nadmiernej zapotrzebowania w szczycie lub nadmiernej generacji ze źródeł odnawialnych (głównie wiatrowych) w warunkach minimalnego zapotrzebowania może wymusić odpowiednio wyłączenie odbiorców lub ograniczenie generacji ze źródeł odnawialnych. Są to działania niepożądane i akceptowalne jedynie w warunkach bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa pracy systemu. Warto zatem poszukiwać nowych rozwiązań zwiększających elastyczność systemu i ograniczających częstotliwość i skalę występowania zagrożeń tego typu.

Jednym z rozwiązań tych problemów mogą być lokalne obszary bilansowania, obejmujące nowe możliwości w zakresie zarządzania popytem i magazynowania energii, oparte na rozwiązaniach technicznych z obszaru sieci inteligentnych, za-

pewniających niezbędny poziom obserwowalności i sterowalności wybranego obszaru sieci.

Lokalne obszary bilansowania

Lokalny Obszar Bilansowania to wydzielona logicznie część systemu dystrybucyjnego, w którym jest realizowane bieżące równoważenie wytwarzania z zapotrzebowaniem w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw i poprawy efektywności wykorzystania energii, charakteryzujący się zdolnością do pracy wyspowej i możliwością podjęcia pracy synchronicznej z systemem elektroenergetycznym. Koncepcja lokalnych obszarów bilansowania łączy w sobie nowy rodzaj usług systemowych realizowanych w obszarze sieci dystrybucyjnej, z nowymi rozwiązaniami technicznymi z obszaru wytwarzania, magazynowania i sterowania siecią dystrybucyjną.

Od strony technicznej lokalny obszar bilansowania można określić jako zbiór urządzeń wytwarzających energię elektryczną (w tym z obszaru generacji rozproszonej), urządzeń służących magazynowaniu energii elektrycznej i urządzeń odbiorczych, które są połączone z siecią i urządzeniami sterującymi, umożliwiającymi autonomiczne zarządzanie takim zbiorem. Sieci tego typu mogą obejmować w zakresie źródeł wytwórczych zarówno urządzenia stanowiące odnawialne źródła energii, jak i źródła konwencjonalne.

Należy zauważyć, że obowiązek tworzenia lokalnych obszarów bilansowania już obecnie spoczywa na operatorach systemów dystrybucyjnych.

Wynika on z Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego z 4 maja 2007 r.¹⁾, które definiuje, że obowiązek bilansowania systemu dystrybucyjnego polega na bilansowaniu mocy czynnej i biernej z uwzględnieniem warunków technicznych pracy sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej i jej współpracy z siecią przesyłową. Takie ujęcie koncepcji obszarów bilansowania jest jednak zbyt wąskie i nie odpowiada nowym wyzwaniom. Jest to prowadzenie bilansowania w sposób pasywny i bazuje na aktualnych warunkach pracy sieci, ale nie uwzględnia poprawy efektywności funkcjonowania i bezpieczeństwa systemu dystrybucyjnego. Takie pasywne prowadzenie bilansowania zapewnia stabilną pracę systemu w układzie obecnego modelu sieci, ale nie jest właściwe w kontekście wyzwań związanych z rozwojem generacji rozproszonej, a także nie zapewnia bezpieczeństwa dostaw w stanie deficytu energii lub głębokich awarii w krajowym systemie elektroenergetycznym.

Sieć dystrybucyjna jest bardzo zróżnicowana u każdego z OSD działających w Polsce i trudno byłoby zbudować jeden obszar bilansowania na poziomie poszczególnych przedsiębiorstw sieciowych. Wydaje się, że racjonalne byłoby zdefiniowanie dla poszczególnych OSD kilku utworzonych logicznie, połączonych ze sobą obszarów, w których bilansowanie będzie prowadzone w sposób

„Wdrożenie modelu bilansowania lokalnego wymaga wdrożenia nowych rozwiązań technicznych z obszaru sieci inteligentnych, głównie w celu poprawy obserwowalności sieci średniego i niskiego napięcia”

uwzględniający warunki lokalne. Skoordynowane zarządzanie tymi obszarami stworzy nowe możliwości w zakresie usług systemowych i będzie znaczącym wsparciem dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE). Zadania lokalnych operatorów obszarów bilansowania będą mogły pełnić służby ruchowe OSD. W przypadku ENERGA Operator SA pracą sieci dystrybucyjnej kieruje Centralna Dyspozycja Mocy, której podlega 8 Regionalnych Dyspozycji Mocy. Służby te, które po odpowiednim przedefiniowaniu zadań, będą mogły pełnić funkcję operatorów lokalnych obszarów bilansowania.

Szczególna rola może przypaść lokalnym obszarom bilansowania w przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa pracy systemu oraz w momencie odbudowy systemu po znaczącej awarii. Lokalny obszar bilansowania może być przygotowany do przejścia do pracy wyspowej, jak również do ponownej synchronizacji z siecią, gdy pozwolą na to warunki techniczne. Taki obszar może być wówczas źródłem usługi systemowej dla OSP w zakresie odbudowy KSE.

Wdrożenie modelu bilansowania lokalnego wymaga wdrożenia nowych rozwiązań technicznych z obszaru sieci inteligentnych, głównie w celu po-

prawy obserwowalności sieci średniego i niskiego napięcia. Jednym z tych rozwiązań jest inteligentne opomiarowanie. Licznik inteligentny, rozumiany jako zespół urządzeń służących do pomiaru energii elektrycznej oraz do przekazywania informacji pomiarowych za pomocą systemu teleinformatycznego, może stać się ważnym elementem sieci i wspierać działania związane z bilansowaniem danego obszaru.

Ważnym elementem działań OSD w prezentowanej koncepcji będą zadania związane z przygotowaniem infrastruktury i funkcjonowaniem tak zwanych elektrowni wirtualnych VPP (ang. *Virtual Power Plant*) obejmujących także magazyny energii. Ponadto istotnym aspektem będzie współpraca pomiędzy OSD a agregatorami popytu w celu oddziaływania – w ramach mechanizmów bilansowania lokalnego – na zachowania odbiorców przyłączonych do sieci dystrybucyjnej.

Elektrownia wirtualna jako element lokalnego obszaru bilansowania

W prezentowanej koncepcji elektrownia wirtualna to klastery rozproszonych urządzeń wytwórczych, sterowalnych i niesterowalnych odbiorów oraz magazynów energii, zarządzany przez agregatorów w czasie rzeczywistym. Zarządzanie to odbywa się we współpracy z OSD. Taki model zawierać może trudno prognozowalną generację, taką jak wiatrowa, słoneczna oraz w pełni prognozowalną obejmującą elektrociepłownię na biomasę czy biogaz, a także elektrownie wodne. Elementem wirtualnej

¹⁾ Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego z 4 maja 2007 r., § 23 (Dz. U. Nr 93, poz. 623).

elektrowni są także układy sterowania odbiorem, których zadaniem jest równoważenie zarządzanej generacji z popytem na energię (przykładem sterowania odbiorem mogą być układy sterowania ładowaniem samochodów elektrycznych).

Sterowanie odbiorami powinno być realizowane za pośrednictwem agregatorów, grupujących odpowiedź popytu większej grupy odbiorców energii. Tym samym OSD, będąc odpowiedzialnym za bilansowanie lokalne, może stać się istotnym animatorem rozwoju rynku agregatorów i podejmowania działań z obszaru sterowania popytem na energię elektryczną. Niezbędnym elementem jest tu jednak stworzenie odpowiednich zachęt dla odbiorców, w postaci odpowiednio ukształtowanych cen usług dystrybucyjnych oraz zaproponowanie dodatkowych opłat za gotowość do redukcji zapotrzebowania na energię.

Ważnym elementem koncepcji wirtualnej elektrowni są magazyny energii. W związku z coraz większym udziałem w generacji rozproszonej energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych, w których produkcja jest zależna od warunków atmosferycznych, powinno się dążyć do jej akumulowania. Dotyczy to zwłaszcza elektrowni wiatrowych i słonecznych. Zastosowanie magazynów energii jest korzystne z wielu powodów. Przede wszystkim istnienie magazynów umożliwi gromadzenie energii w okresach, kiedy jest jej nadmiar w systemie i wykorzystanie jej w okresie deficytu energii. Poza tym magazyn energii może stanowić źródło rezerwy interwencyjnej w czasie nieplanowanych zmian generacji i/lub obciążenia, a nawet w czasie awarii sieciowej czy systemowej.

Dołączone do sieci OSD rozproszone zasobniki, magazynujące energię i współpracujące ze źródłami dołączonymi do sieci średniego i niskiego napięcia, poprawiają bezpieczeństwo dostaw energii do odbiorców.

Usługi systemowe w obszarze bilansowania lokalnego świadczone na rzecz Krajowego Systemu Elektroenergetycznego

Usługi systemowe są świadczone na rzecz KSE w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania, niezawodności pracy i utrzymywania parametrów jakościowych energii elektrycznej. Obecnie podmiotami świadczącymi usługi systemowe są głównie wytwórcy. OSP kontraktuje od nich usługi zapewniające pokrycie ilościowe oraz odpowiednią jakość tych usług, w odpowiednim rozkładzie geograficznym i czasowym. Działania te wymagają od OSP posiadania odpowiedniej infrastruktury technicznej, w tym teleinformatycznej oraz systemu akwizycji wymaganych usług i ruchowego zabezpieczenia ich realizacji.

Obecnie Operator Systemu Dystrybucyjnego realizuje usługi na rzecz KSE w dość ograniczonym zakresie. Obejmuje to głównie regulację zaczeptów transformatorów, zapewnienie jakości energii, prowadzenie ruchu i zarządzanie majątkiem sieciowym. Koszty tej działalności są uznawane za koszty uzasadnione przy budowie taryfy.

Koncepcja bilansowania lokalnego zakłada, że zakres usług systemowych oferowanych przez OSD ulegnie znacznemu poszerzeniu. W pierwszej

kolejności obejmować to może regulację trójną, rezerwy mocy oraz regulację napięcia i mocy biernej. Po zbudowaniu obszaru bilansowania bazującego na koncepcji VPP, operator systemu dystrybucyjnego będzie mógł oferować zakres usług systemowych:

- równoważących regulację wtórną i trójną,
- rezerwy mocy interwencyjnej,
- regulacji napięcia i mocy biernej,
- tzw. *black start* systemu po głębokiej awarii.

Możliwości regulacyjne będą pochodziły z niespokojnych źródeł (rynkowo i technicznie dość trudne do uzyskania tak długo, jak będzie obowiązywać odbioru całej wytworzonej energii z OZE), magazynów energii (ładowanie, rozładowywanie) oraz z wykorzystania sterowania obciążeniem i zarządzania popytem wspomaganego systemem inteligentnego opomiarowania.

Tworząc obszar bilansowania, którego podstawą są elektrownie wirtualne i sieci inteligentne, należy przewidzieć odpowiednie rozwiązania techniczne, umożliwiające oferowanie usług systemowych w odpowiednich przedziałach czasowych, przede wszystkim odpowiedniej automatyki, pozwalającej na szybki dostęp do magazynu energii czy odciążenia poprzez szybkie sterowanie wybranych odbiorów.

Korzyści z wdrożenia modelu

Wśród głównych korzyści opisywanej koncepcji lokalnych obszarów bilansowania należy wymienić przede wszystkim stworzenie realnych podstaw

technicznych do rozwoju generacji rozproszonej, w tym przede wszystkim generacji z odnawialnych źródeł energii, przyłączanych do sieci dystrybucyjnej. Może to przynieść wymierną poprawę efektywności energetycznej i wsparcie realizacji celów, związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych.

Z perspektywy sieci dystrybucyjnych najważniejszą zaletą generacji rozproszonej jest jej ulokowanie blisko miejsca pobierania energii. Prowadzi to do ograniczania strat energii związanych z jej przesyłaniem, transformowaniem i dystrybucją, co ma wpływ na poprawę efektywności energetycznej. Przyłączenie generacji rozproszonej blisko odbiorcy ogranicza straty przesyłania energii z dużych elektrowni konwencjonalnych. Budowa źródła przyłączonego do sieci dystrybucyjnej może być też alternatywą dla budowy dodatkowych linii w celu pokrycia zapotrzebowania rozwijającego się regionu albo poprawy pewności zasilania lub poprawy parametrów jakościowych dostarczanej energii.

Dodatkowo wdrożenie bilansowania lokalnego prowadzić może do ograniczenia szczytowego zapotrzebowania na energię z KSE. Z jednej strony związane to będzie z rozwojem magazynów energii przyłączanych i zarządzanych z poziomu OSD, a z drugiej – z włączeniem się przedsiębiorstw dystrybucyjnych w oddziaływanie na zachowa-

nia odbiorców w zakresie wykorzystania energii w ramach programów zarządzania popytem i współpracą z lokalnymi agregatorami. Dopiero połączenie generacji rozproszonej z magazynami energii i oddziaływaniami na zachowania odbiorców da realny efekt ograniczenia zapotrzebowania w szczycie.

Kolejną grupą zalet są korzyści dla Operatora Systemu Przesyłowego. Operator Systemu Dystrybucyjnego, działający w ramach koncepcji lokalnego obszaru bilansowania, staje się cennym partnerem dla OSP w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Obowiązkiem OSP jest zapewnienie bezpiecznej i niezawodnej pracy całego systemu elektroenergetycznego, a w przypadku wystąpienia awarii systemowych,

przywrócenie całości zasilania w krajowym systemie elektroenergetycznym poprzez stopniowe dołączanie do pracujących części KSE kolejnych wytwórców i odbiorców. Dla szybkiej i sprawnej restytucji

KSE szczególnie ważne jest utrzymanie obszarów KSE, które pozostaną w ruchu i będą mogły pełnić rolę źródła energii elektrycznej dla kolejnych przyłączanych obszarów. Właśnie takimi „inicjalnymi” obszarami KSE mogą być fragmenty systemu dystrybucyjnego działające w ramach prezentowanej koncepcji lokalnych obszarów bilansowania.

„Stworzenie szerszych możliwości przyłączania generacji rozproszonej do sieci dystrybucyjnej może stanowić także alternatywę dla budowy elektrowni systemowych oraz budowy linii przesyłowych łączących elektrownie systemowe z systemem dystrybucyjnym”

Rozpływy mocy w sieci przesyłowej są uwarunkowane rozkładem generacji pomiędzy elektrowniami konwencjonalnymi i rozkładem obciążeń w sieci dystrybucyjnej. Operator systemu dystrybucyjnego, odpowiadający za bilansowanie lokalne, może świadczyć na rzecz KSE usługi wspomaganie sterowania przepływami w sieci przesyłowej poprzez zmiany obciążenia nie wynikające z ograniczania poboru, ale poprzez sterowanie generacją w źródłach rozproszonych i rozsianych.

Dodatkowo wprowadzenie bilansowania lokalnego, przy przystosowaniu sieci dystrybucyjnej i przyłączonych do niej lokalnych źródeł wytwórczych, mogłoby pozwolić na stworzenie możliwości pracy wyspowej na określonym obszarze i zasilanie istotnych odbiorów (wodociągi, kanalizacja, magistrale ciepłownicze, komunikacja, łączność, itp.) do czasu pełnej odbudowy podstawowego zasilania. Jest to istotny element poprawy niezawodności i ciągłości dostaw energii w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa pracy systemu.

Stworzenie szerszych możliwości przyłączania generacji rozproszonej do sieci dystrybucyjnej może stanowić także alternatywę dla budowy elektrowni systemowych oraz budowy linii przesyłowych łączących elektrownie systemowe z systemem dystrybucyjnym. Wykorzystanie generacji rozproszonej w połączeniu z rozwiązaniami sieci inteligentnych w znacznym stopniu może ograniczyć konieczność utrzymania dużych źródeł wytwórczych w pełnej gotowości do pokrywania zmienności obciążeń. Można więc podzielić bilansowanie i zarządzanie systemem elektroenergetycznym pomiędzy elektrownie systemowe i wytwórców rozproszonych

poprzez udział w usługach systemowych. W efekcie inny będzie podział odpowiedzialności za planowanie i dysponowanie rezerwami mocy w systemie.

Uwarunkowania wdrożenia koncepcji lokalnego bilansowania obszarowego

Wdrożenie zaproponowanej koncepcji wymaga opracowania i wdrożenia zmian w wielu obszarach dotyczących funkcjonowania poszczególnych uczestników rynku energii, w szczególności OSD i OSP. Główne wyzwania to:

1. Opracowanie szczegółowego modelu rynku świadczenia usług systemowych w zakresie bilansowania lokalnego, w tym w zakresie modelu świadczenia usług opartych na magazynach energii przyłączonych do sieci dystrybucyjnych.
2. Zdefiniowanie mechanizmów wsparcia inwestycji realizowanych przez OSD, niezbędnych do wdrożenia koncepcji bilansowania lokalnego.
3. Opracowanie i uzgodnienie pomiędzy OSP i OSD procedur oraz rozwiązań technicznych w zakresie:
 - gromadzenia i wymiany informacji,
 - współpracy ruchowej (operatywnej),
 - systemów teleinformatycznych,
 - systemów aparatury kontrolno-pomiarowej i automatyki oraz zabezpieczeń,
 - zasad rozliczeń w zakresie świadczenia usług systemowych przez OSD na rzecz OSP.
4. Opracowanie możliwości oddziaływania finansowego OSD na odbiorców, bezpośrednio lub poprzez agregatorów, w zakresie bieżącego

zapotrzebowania na energię elektryczną (np. poprzez odpowiednie kształtowanie taryf dystrybucyjnych).

5. Zmiany w rozwiązaniach taryfowych dostosowujące strukturę i składniki taryf do nowej roli OSD w bilansowaniu systemu i świadczeniu usług systemowych i zapewniające OSD zwrot wszystkich poniesionych nakładów.

Podsumowanie

Dynamiczny rozwój generacji rozproszonej w tym głównie OZE, przyłączanej do sieci dystrybucyjnej będzie miał istotny wpływ na funkcjonowanie OSD. Ten kierunek rozwoju systemu w powiązaniu z nowymi możliwościami i wyzwaniami wynikającymi z wdrażania rozwiązań w zakresie sieci inteligentnych mogą być czynnikami stymulującymi nową rolę i zadania OSD.

Operatorzy sieci dystrybucyjnej staną się w dużej mierze koordynatorami aktywności energetycznej podmiotów przyłączonych do sieci, pomagając podzielić się nadwyżkami energii w sposób efektywny i najbardziej korzystny, a tym samym przyczynią się do realizacji głównych celów polityki energetycznej państwa.

Tworzenie wirtualnych elektrowni i budowa inteligentnych sieci, jako przedsięwzięcia nowatorskie, wiążą się z kosztami przekraczającymi możliwości finansowe operatorów systemu dystrybucyjnego. Z drugiej strony wdrażane rozwiązania przyniesić mogą szereg korzyści dla uczestników rynku, a przede wszystkim odbiorców energii. Dlatego też

istnieje pilna potrzeba zapewnienia OSD i innym podmiotom (uczestniczącym w procesie tworzenia nowej wizji funkcjonowania sieci dystrybucyjnych) systemów wsparcia w celu intensyfikacji niezbędnych działań.

Jedną z konkretnych propozycji w tym zakresie jest program przygotowywany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, umożliwiający ubieganie się o dotacje w ramach Programu Priorytetowego „Inteligentne Sieci Energetyczne” o budżecie ok. 320 mln zł. Możliwość uzyskania wsparcia może także przynieść nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014–2020.



Rafał Czyżewski

Prezes Zarządu
ENERGA Operator SA



**Mieczysław
Wrocławski**

Zastępca Dyrektora
Departamentu Usług
Dystrybucyjnych
ENERGA Operator SA

Bieżąca współpraca międzynarodowa URE

Prezes URE przewodniczącym Grupy Roboczej CEER ds. Implementacji, Benchmarkingu i Monitoringu oraz Grupy Roboczej ACER ds. Implementacji, Monitoringu i Procedur

24 stycznia 2012 r. w trakcie Zgromadzenia Ogólnego Rady Europejskich Regulatorów Energetyki (CEER) Marek Woszczyk, Prezes URE został wybrany na przewodniczącego Grupy Roboczej CEER ds. implementacji, benchmarkingu i monitoringu (*Implementation, Benchmarking and Monitoring Working Group* – CIBM).

CIBM jest jedną z sześciu grup roboczych działających w strukturze Stowarzyszenia. Grupa zajmuje się analizami, monitoringiem i sprawozdawczością na potrzeby unijnych regulatorów, Komisji i agencji ACER. Odpowiada ona za analizy projektów unijnych aktów legislacyjnych oraz monitoring procesu implementacji prawa unijnego przez kraje członkowskie, w tym wdrażanie przepisów tzw. III pakietu energetycznego. Grupa zajmuje się również opracowywaniem raportów i studiów porównawczych, a także koordynacją innych zadań z zakresu monitorowania różnych aspektów rynków energii elektrycznej i gazu. Zgodnie z planem prac CEER na rok 2012, w bieżącym roku grupa opracuje szereg raportów, w tym m.in. studium porównawcze europejskich operatorów elektroenergetycznych systemów przesyłowych (OSP)

i raport ze stanu wdrażania unijnych wymogów dotyczących unbundlingu OSP i OSD.

31 stycznia 2012 r. Marek Woszczyk, Prezes URE, na mocy decyzji Dyrektora ACER, Alberto Pototschnig'a, został powołany na przewodniczącego grupy roboczej ACER ds. Implementacji, Monitoringu i Procedur (*Implementation, Monitoring and Procedures Working Group* – AIMP). Nominacja jest następstwem rekomendacji Rady Regulatorów ACER (BoR) przedstawionych przez Radę 24 stycznia br. podczas 15. posiedzenia BoR w Brukseli.

Grupa AIMP jest jedną z dwóch nowopowołanych – obok Grupy Roboczej ds. Integracji i Przejrzystości Rynku – grup roboczych w ramach ACER. Grupa AIMP będzie wsparciem dla Dyrektora oraz Rady Regulatorów ACER w kwestiach związanych z analizą i monitoringiem implementacji prawa unijnego przez kraje członkowskie, a także zgodności kodeksów sieciowych opracowywanych przez operatorów z wytycznymi regulatorów i Agencji. Zadaniem grupy będzie wypracowanie wspólnych procedur prawnych dostosowanych do różnych systemów prawnych państw członkowskich. Ponadto w ramach współpracy z Grupą Roboczą CEER ds. Implementacji, Benchmarkingu i Monitoringu, do zadań AIMP należeć będzie m.in. opracowanie raportu rocznego nt. rezultatów monitoringu wspólnych rynków energii elektrycznej i gazu. Grupa będzie również odpowiedzialna za przygotowanie opinii dotyczących decyzji organów regulacyjnych państw członkowskich ws. certyfikacji OSP.

Doroczna konferencja CEER

25 stycznia br. w Brukseli odbyła się doroczna konferencja Rady Europejskich Regulatorów Energii (CEER). Tematyka konferencji koncentrowała się w tym roku wokół dwóch kwestii: infrastruktury energetycznej oraz efektywności energetycznej. W wydarzeniu udział wzięli m.in. przedstawiciele Komisji Europejskiej oraz Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER), Posłowie do Parlamentu Europejskiego, Prezesi ENTSO-E oraz ENTSO-G, przedstawiciele CEER i europejskich organów regulacyjnych oraz reprezentanci sektora energetycznego.

Spotkanie otworzył Lord Mogg, Przewodniczący Rady Regulatorów ACER oraz Zarządu CEER, który przedstawił założenia programu prac Stowarzyszenia CEER w 2012 r. Podkreślał przy tym, że w bieżącym roku CEER z jeszcze większym zaangażowaniem będzie działał na rzecz wzmocnienia roli konsumenta we wspólnotowej polityce energetycznej.

Znaczną część spotkania poświęcono projektowi pakietu infrastrukturalnego (EIP). O ambitnych celach rozporządzenia dot. infrastruktury energetycznej mówił Komisarz UE ds. Energii – Günther Oettinger. Podczas późniejszej debaty dyskutowano o założeniach projektu w odniesieniu do III pakietu liberalizacyjnego. Europejscy regulatorzy wezwali do bardziej wydajnego inwestowania w infrastrukturę energetyczną.

Philip Lowe – Dyrektor Generalny ds. Energii KE poprowadził sesję na temat budowy zintegrowanego i jednolitego rynku energii do roku 2014. Dyskutowano podczas niej o tym, jak dostosować

10-letnie plany rozwoju sieci (TYNDP) do zapotrzebowań infrastrukturalnych wspólnotowego rynku energii, jak zachęcać inwestorów do finansowania infrastruktury energetycznej przy pomocy tradycyjnych lub nowych instrumentów finansowych oraz jak możemy przejść od teorii Modelu Docelowego Rynku (Gas Target Model) do jego realnego wprowadzenia na połączeniach transgranicznych.

Marek Woszczyk, Prezes URE, uczestniczący w spotkaniu jako Wiceprzewodniczący Zarządu CEER, poprowadził dyskusję panelową na temat wpływu zachowań konsumenta na poprawę efektywności energetycznej. Wprowadzając do dyskusji, Prezes URE podkreślał, że kluczowa w relacji efektywności energetycznej – konsument jest aktywizacja obywateli – odbiorców energii oraz zdobycie zaufania odbiorcy końcowego, tak aby stał się czynnym uczestnikiem rynku energii. Następnie Claude Turmes, Poseł Sprawozdawca projektu dyrektywy dotyczącej efektywności energetycznej w Parlamencie Europejskim, omówił założenia projektu przedstawionego przez Komisję Europejską oraz szanse ich realizacji. Do projektu dyrektywy wniesiono aż 1800 poprawek, w trakcie wystąpienia Turmes przekonywał do przyjęcia zaproponowanych środków usprawniających projekt dyrektywy efektywnościowej.

Rozmowy na temat sytuacji w regionie Europy Środkowej i Wschodniej

9 lutego br. w siedzibie URE odbyło się spotkanie z udziałem przedstawiciela ACER, Christophe'a Gence-Creux, oraz przedstawicieli Minister-

„W opinii Prezesa URE, najważniejszą z korzyści, jakie niosą ze sobą inteligentne sieci jest wzrost konkurencji na rynku energii”

stwa Gospodarki, Urzędu Regulacji Energetyki, PSE-Operator oraz Towarowej Giełdy Energii poświęcone sytuacji w regionie Europy Środkowej i Wschodniej. Spotkanie zostało zorganizowane z inicjatywy Agencji, w celu zapoznania się z charakterystyką polskiego rynku energii elektrycznej oraz rolą Polski w ramach Inicjatyw Regionalnych.

Warsztaty Regionalnego Stowarzyszenia Regulatorów Energetyki (ERRA) w Gdańsku

W dniach 16-17 lutego 2012 r. w Gdańsku przedstawiciele 34 organów regulacji energetyki – członków Regionalnego Stowarzyszenia Regulatorów Energetyki (ERRA) – wzięli udział w warsztatach dotyczących regulacyjnych aspektów związanych z wdrożeniem inteligentnych sieci oraz inteligentnego opomiarowania. Wydarzenie towarzyszyło spotkaniu Komitetu ERRA ds. licencjonowania i konkurencji. Współgospodarzami spotkania były: Urząd Regulacji Energetyki oraz ENERGA Operator SA.

Marek Woszczyk, Prezes URE oraz członek Prezydium ERRA, otwierając poranną sesję na temat

regulacyjnych perspektyw *smart grids* i *smart metering* przedstawił model regulacji bodźcowej, w którym potencjalnymi wskaźnikami osiąganych korzyści i efektów mogą być zarówno parametry jakościowe o charakterze technicznym, jak i wskaźniki behawioralne. Model ten pozwala m.in. ograniczyć straty energii w sieci oraz zapewnić odpowiednią równowagę pomiędzy pozycją wszystkich uczestników rynku i korzyściami dla wszystkich użytkowników sieci. W opinii Prezesa URE, najważniejszą z korzyści, jakie niosą ze sobą inteligentne sieci jest wzrost konkurencji na rynku energii.

W sesji popołudniowej doświadczenie pozostałych uczestników rynku zaprezentowali m.in. przedstawiciele ENERGA Operator SA oraz ENERGA Obrót. Rafał Czyżewski, Prezes Zarządu ENERGA Operator przedstawił doświadczenia operatora w procesie wdrażania AMI na podstawie pilotażowych instalacji inteligentnych systemów pomiarowych. Prezes Czyżewski podkreślał potrzebę wypracowania ogólnych standardów dla przedsiębiorstw energetycznych, zapewnienia pełnej interoperacyjności urządzeń oraz komunikacji pomiędzy dostawcami energii.

W otwartej dyskusji debatowano nad barierami, jakie stoją na przeszkodzie wdrożenia inteligentnych sieci, takimi jak przeszkody ekonomiczno-techniczne oraz prawne ramy regulacyjne. Wszyscy uczestnicy zgodnie podkreślali, że *smart grids* są wyzwaniem dla regulatorów. Materiały zaprezentowane podczas warsztatów dostępne są na stronie Stowarzyszenia ERRA.

17 lutego 2011 r. odbyło się spotkanie Komitetu ERRA ds. licencjonowania i konkurencji. Człon-



Warsztaty Regionalnego Stowarzyszenia Regulatorów Energetyki (ERRA) w Gdańsku

kiem Komitetu z ramienia URE jest Małgorzata Wesołowska, Naczelnik w Departamencie Przedsiębiorstw Energetycznych, która zaprezentowała studium przypadku na temat regulacyjnych aspektów dostępu stron trzecich do sieci (TPA) w Polsce.

Konferencja ACER w pierwszą rocznicę jej powstania

14 marca br. w stolicy Słowenii, Lublanie, odbyła się konferencja Agencji ds. Współpracy Regulatorów Energii (ACER), podsumowująca pierwszy rok jej funkcjonowania.

Konferencja ACER odbyła się w pierwszą rocznicę istnienia Agencji i rok po wejściu w życie III pakietu energetycznego UE. Głównym tematem konferencji było tworzenie wspólnego, unijnego rynku energii. Uczestnicy konferencji dyskutowali o tym, jak osiągnąć ten cel do końca 2014 r. i jaka jest rola ACER w tym procesie.

Dyrektor Agencji, Alberto Pototschnig, podkreślił dotychczasowe osiągnięcia ACER w tym zakresie, w tym fakt, że w tak krótkim czasie udało się od podstaw stworzyć agencję, zatrudnić nowych pracowników i rozpocząć intensywne prace merytoryczne. Dyrektor Generalny Dyrekcji ds. Energii KE, Philip Lowe, podkreślał, że konieczne jest dalsze zintensy-

fikowanie prac tak, aby udało się dokończyć budowę wspólnego rynku energii do 2014 r. Przewodniczący Rady Regulatorów ACER, Lord Mogg, podkreślił znaczenie regulatorów w tym procesie, w tym przy wypracowywaniu wytycznych ramowych i konsultacjach kodeksów sieciowych, jak również w ramach inicjatyw regionalnych i grup roboczych. Zwrócił też uwagę na dobrą współpracę między regulatorami a Agencją, oraz na coraz szerszy zakres obowiązków – zarówno ACER, jak i krajowych regulatorów – i wynikającą z niego konieczność wzmocnienia tych instytucji. Dodał również, że projekt budowania wspólnego rynku energii wymaga nie tylko zaangażowania Agencji i regulatorów, ale również krajów członkowskich, operatorów systemów przesyłowych zrzeszonych w ENTSO-E i ENTSO-G oraz przedsiębiorstw działających w tym sektorze.

Dalsza część dyskusji koncentrowała się wokół czterech paneli tematycznych: 1) tworzenia wspólnego rynku energii elektrycznej, gdzie dyskutowano na temat przeszkód na drodze do jego osiągnięcia w 2014 r.; 2) wspólnego rynku gazu, w trakcie którego omawiano przyszłościową wizję tego rynku, określoną w szeroko obecnie dyskutowanym modelu docelowym; 3) infrastruktury energetycznej, w trakcie którego omawiano założenia projektu rozporządzenia infrastrukturalnego; oraz 4) ostatnim panelu konferencji, dotyczącym wyzwań wynikających z wprowadzenia w życie nowego rozporządzenia w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii.

Opracowanie: Stanowisko ds. Współpracy Międzynarodowej URE

Warszawa, dnia 29 marca 2012 r.

Informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr 6/2012

w sprawie

średnich cen sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji za 2011 rok

Działając na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, Nr 104, poz. 708, Nr 158, poz. 1123 i Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 21, poz. 124, Nr 52, poz. 343, Nr 115, poz. 790 i Nr 130, poz. 905, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 69, poz. 586, Nr 165, poz. 1316 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104 i Nr 81, poz. 530 oraz z 2011 r. Nr 94, poz. 551, Nr 135, poz. 789, Nr 205, poz. 1208, Nr 233, poz. 1381, Nr 234, poz. 1392) informuję, iż w 2011 r. średnia cena sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w jednostce kogeneracji:

- a) opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW wyniosła 194,44 zł/MWh,
- b) opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uży-

- skiwany z przetwarzania biomasy wyniosła 244,95 zł/MWh,
- c) innej niż wymieniona w punkcie a) i b) wyniosła 198,02 zł/MWh.



Warszawa, dnia 29 marca 2012 r.

Informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr 7/2012

w sprawie

średnich cen sprzedaży ciepła wytworzonego w jednostkach wytwórczych niebędących jednostkami kogeneracji za 2011 rok

Działając na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, Nr 104, poz. 708, Nr 158, poz. 1123 i Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 21, poz. 124, Nr 52, poz. 343, Nr 115, poz. 790 i Nr 130, poz. 905, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 69, poz. 586, Nr 165, poz. 1316 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104 i Nr 81, poz. 530 oraz z 2011 r. Nr 94, poz. 551, Nr 135, poz. 789, Nr 205, poz. 1208, Nr 233, poz. 1381, Nr 234, poz. 1392) informuję, iż w 2011 r. średnia cena sprzedaży ciepła,

wytworzonego w należących do przedsiębiorstw posiadających koncesje jednostkach wytwórczych niebędących jednostkami kogeneracji:

- a) opalanych paliwami węglowymi wyniosła 37,43 zł/GJ,
- b) opalanych paliwami gazowymi wyniosła 64,91 zł/GJ,
- c) opalanych olejem opałowym wyniosła 82,31 zł/GJ,
- d) stanowiących odnawialne źródła energii wyniosła 42,98 zł/GJ.



Warszawa, dnia 29 marca 2012 r.

Informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr 8/2012

w sprawie

wskaźnika referencyjnego ustalanego przez Prezesa URE zgodnie z metodologią określoną w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. z 2010 r. Nr 194, poz. 1291)

Działając na podstawie art. 47 ust. 2g ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, Nr 104, poz. 708, Nr 158, poz. 1123 i Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 21, poz. 124, Nr 52, poz. 343,

Nr 115, poz. 790 i Nr 130, poz. 905, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 69, poz. 586, Nr 165, poz. 1316 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104 i Nr 81, poz. 530 oraz z 2011 r. Nr 94, poz. 551, Nr 135, poz. 789, Nr 205, poz. 1208, Nr 233, poz. 1381, Nr 234, poz. 1392) ogłaszam następujące wskaźniki referencyjne ustalone dla poszczególnych rodzajów paliw, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. c ustawy:

- dla paliw węglowych – 1,0;
- dla paliw gazowych – 1,0;
- dla oleju opałowego – 1,0;
- dla paliw wykorzystywanych w odnawialnych źródłach energii – 1,0.



Warszawa, dnia 30 marca 2012 r.

Informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr 10/2012

w sprawie

średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym za rok 2011

Działając na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625,

z późn. zm.), informuję, iż w 2011 r. średnia cena sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym wyniosła 198,90 zł/MWh.

Algorytm obliczania *średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym* w 2011 r. obejmował sprzedaż energii elektrycznej (wolumen sprzedaży oraz wartość sprzedanej energii) realizowaną przez wytwórców¹⁾ i spółki obrotu²⁾ w konkurencyjnych segmentach krajowego hurtowego rynku energii elektrycznej, tj. do

- spółek obrotu w ramach kontraktów dwustronnych,
- na giełdę energii.

Sprzedaż energii elektrycznej na rynek bilansujący nie została uwzględniona w algorytmie wyznaczania *ceny* ze względu na techniczny charakter tego segmentu rynku.

W przypadku skonsolidowanych pionowo grup kapitałowych³⁾ do wyliczenia *ceny* został wzięty pod uwagę wolumen sprzedaży energii elektrycznej i wartość jej sprzedaży do spółek obrotu poza grupę kapitałową oraz na giełdę energii.

¹⁾ Zbadano elektrownie ciepłe i elektrociepłownie, czyli wydzielone technicznie i terytorialnie obiekty będące samodzielnymi przedsiębiorstwami lub wchodzące w skład zespołów elektrowni bądź elektrociepłowni lub innych przedsiębiorstw energetycznych oraz do grupy (według PKD 2007) 35.3 składające sprawozdanie G-10.1 k *Sprawozdanie o działalności podstawowej elektrowni ciepłej zawodowej*.

²⁾ Zbadano przedsiębiorstwa zajmujące się obrotem energią elektryczną i składające sprawozdanie G-10.4 (Ob)k *Sprawozdanie przedsiębiorstwa energetycznego prowadzącego obrót energią elektryczną*.

³⁾ Grupa kapitałowa – grupa kapitałowa w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 44 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.).

Poniżej przedstawiono wzór wraz z poszczególnymi segmentami rynku, które zostały wzięte pod uwagę do obliczenia *średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym*:

$$C = \frac{\sum_{i=1}^n P}{\sum_{i=1}^n E} \times 1000$$

gdzie:

- C – średnia cena sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym [zł/MWh],
- P – przychody ze sprzedaży energii elektrycznej: wytwórców do spółek obrotu poza grupę kapitałową i na giełdę energii oraz przedsiębiorstw obrotu do spółek obrotu poza grupę kapitałową i na giełdę energii [tys. zł],
- E – wolumen sprzedanej energii elektrycznej: wytwórców do spółek obrotu poza grupę kapitałową i na giełdę energii oraz przedsiębiorstw obrotu do spółek obrotu poza grupę kapitałową i na giełdę energii [MWh].



Zatwierdzone taryfy dla ciepła – wg siedziby oddziału terenowego URE

(w okresie listopad 2011 r. – styczeń 2012 r.)

Siedziba Oddziału Terenowego URE	Nazwa przedsiębiorstwa	Zmiana cen i stawek opłat w stosunku do ostatnio stosowanych [w %]
Warszawa	Miasto Pionki (Oddział Wodno-Kanalizacyjno-Ciepłowniczy) – Pionki	10,22
	Zakład Gospodarki Komunalnej (Miasto i Gmina Kozienice) – Kozienice	7,28
	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. – Garwolin	3,71
	Radomskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej RADPEC SA – Radom	0,87
	Żuromińskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. – Żuromin	11,10
	Vattenfall Heat Poland SA (taryfa częściowa na dystrybucję ciepła ul. Marsa, Warszawa) – Warszawa	9,53
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Żyrardów Sp. z o.o. – Żyrardów	12,41
	Elektrownia Kozienice SA – Świerże Górne	4,73
	Zakład Gospodarki Komunalnej (Gmina Góra Kalwaria) – Góra Kalwaria	2,94
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Siedlce	7,85
	Dalkia Polska SA – Małogoszcz – Małogoszcz	2,28
	Kielce (MPO) Dalkia Polska SA – Kielce	2,63
	Rzeszów – Dalkia Polska SA – Rzeszów	0,52
	Jędrzejów – Dalkia Polska SA – Jędrzejów	1,98
	Zakopane – Dalkia Polska SA – Zakopane	1,36
	Ciechocinek – Dalkia Polska SA – Ciechocinek	1,30
	DAMIS-CENTRUM – Łódź	5,93
Szczecin	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Barlinku Sp. z o.o. – Barlinek	1,10
	Zakład Energoelektryczny ENERGO – STIL Sp. z o.o. – Gorzów Wlkp.	3,69
	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – Strzelce Krajeńskie	3,59
Gdańsk	Rindipol SA – Chojnice	7,78
	Miejskie Przedsiębiorstwo Ciepłowniczo-Komunalne KOKSIK Sp. z o.o. – Reda	9,46
	Pruszczanieckie Przedsiębiorstwo Ciepłownicze PEC Sp. z o.o. – Pruszcz Gdański	8,66
	Orchis Energia Sp. z o.o. – Sopot	8,41
	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Lębork	9,15
	Zakład Energetyki Ciepłej (Gmina Miastko) – Miastko	12,35
	Zakład Energetyki Ciepłej STAR – PEC Sp. z o.o. – Starogard Gdański	8,33
	Przedsiębiorstwo Usług Energetycznych i Komunalnych UNIKOM Sp. z o.o. – Gdańsk	3,96

Siedziba Oddziału Terenowego URE	Nazwa przedsiębiorstwa	Zmiana cen i stawek opłat w stosunku do ostatnio stosowanych [w %]
Gdańsk	Lubawska Spółka Komunalna Sp. z o.o. (poprzednio: Miasto Lubawa) – Lubawa	7,86
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Lidzbark Warmiński	10,88
	Zakład Gospodarki Komunalnej (Gmina Olsztynek) – Olsztynek	11,90
	MICHELIN POLSKA SA – Olsztyn	10,04
	Elbląskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Elbląg	4,77
	Przedsiębiorstwo Usługowe Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – Nidzica	9,40
	Dalkia Szczytno Sp. z o.o. (PRATERM Szczytno) – Szczytno	5,84
Poznań	Krajowa Spółka Cukrowa SA – Toruń	12,79
	Spółdzielnia Mieszkaniowa ZAZAMCZE – Włocławek	2,97
	Zakład Gospodarki Komunalnej w Mogilnie – Mogilno	6,54
	Przedsiębiorstwo Komunalne w Kruszwicy Sp. z o.o. – Kruszwica	10,35
	Zakłady Chemiczne ZACHEM – Bydgoszcz	2,07
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Brodnica	13,93
	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. – Tuchola	3,09
	Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Koło	6,33
	Dalkia Poznań SA – Poznań	5,26
	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Wągrowiec	2,92
	Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Ostrzeszów	10,45
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Oborniki Wlkp.	5,68	
Poznań	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. – Środa Wlkp.	3,63
	Sydskraft Złotów Sp. z o.o. – Złotów	4,56
	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – Poniatowa	3,11
Lublin	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Lubartowie Sp. z o.o. – Lubartów	13,35
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Biała Podlaska	6,71
	Zakłady Azotowe PUŁAWY SA – Puławy	3,58
	MEGATEM EC – Lublin Sp. z o.o. – Lublin	4,87
	Dalkia Świdnik Sp. z o.o. – Świdnik	2,46
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Hajnówka	-2,72
	Zambrowskie Ciepłownictwo i Wodociągi Sp. z o.o. – Zambrow	7,57
	Elektrociepłownia Zduńska Wola Sp. z o.o. – Zduńska Wola	2,77
Łódź	Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Konstantynów Łódzki Sp. z o.o. – Konstantynów	6,34

Siedziba Oddziału Terenowego URE	Nazwa przedsiębiorstwa	Zmiana cen i stawek opłat w stosunku do ostatnio stosowanych [w %]	
Łódź	PGKiM Sp. z o.o. – Aleksandrów Łódzki	9,47	
	Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – Piotrków Trybunalski	9,69	
	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – Radomsko	9,52	
	Miejskie Sieci Ciepne Sp. z o.o. – Zduńska Wola	3,74	
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Sieradz	7,64	
	Energetyka Ciepła Sp. z o.o. – Wieluń	11,64	
	Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Staszów	6,50	
	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Kielce	4,46	
	Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach Publiczny ZOZ – Kielce	13,12	
	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. – Włoszczowa	0,66	
	Sędziszowskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Sędziszów	3,56	
	Wrocław	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Bielawie – Bielawa	2,00
		Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Legnicy SA – Legnica	2,82
		Zgorzeleckie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Zgorzelcu Sp. z o.o. – Zgorzelec	16,34
		Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA – Bogatynia	14,08
ECO Jelenia Góra Sp. z o.o. – Jelenia Góra		11,98	
Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o. – Wrocław		2,80	
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. – Ozimek		8,08	
Zakład Energetyki Ciepłej Prudnik Sp. z o.o. – Lubrza		5,59	
Nyska Energetyka Ciepła – Nysa Sp. z o.o. – Nysa		5,88	
ArcelorMittal Poland SA – Katowice		10,70	
Katowice	Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o. – Cieszyn	3,98	
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – Jastrzębie Zdrój	3,66	
	Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Zabrze	5,80	
	Elektrociepłownia Tychy SA – Tychy	4,08	
	Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. – Czechowice Dziedzice	6,06	
	Koksownia Przyjaźń – Dąbrowa Górnicza	0,18	
	IDEA 98 Sp. z o.o. – Tarnowskie Góry	4,52	
	Ciepłownia Siemianowice Sp. z o.o. – Siemianowice Śląskie	3,34	
	SFW Energia Sp. z o.o. – Gliwice	2,80	
	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Tarnowskie Góry	5,04	
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Tychy	4,70		

Siedziba Oddziału Terenowego URE	Nazwa przedsiębiorstwa	Zmiana cen i stawek opłat w stosunku do ostatnio stosowanych [w %]
Kraków	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Miechów – Miechów	6,68
	Synthos Dwory Sp. z o.o. (dawniej Energetyka Dwory) – Oświęcim	11,95
	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Bochnia	9,61
	Fabryka Maszyn GLINIK SA – Gorlice	-6,98
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej TERMOWAD Sp. z o.o. – Wadowice	9,81
	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA – Kraków	5,21
	Elektrociepłownia Kraków SA – Kraków	5,54
	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – Rzeszów Sp. z o.o. – Rzeszów	11,11
	Ciepłownia Łańcut Sp. z o.o. – Łańcut	12,80
	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. – Stalowa Wola	4,72
	Carbon Black Polska Sp. z o.o. – Jasto	3,82
	Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. – Leżajsk	2,93
	Zakłady Chemiczne ORGANIKA SARZYNA SA – Nowa Sarzyna	9,61

Wykaz przedsiębiorstw, które otrzymały koncesje na wniosek (stan na 2012.03.13)

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
Bioelektrownia Sp. z o.o.	01-014 Warszawa, ul. Żytnia 18 lok. A	Wee
M3M Sp. z o.o.	01-031 Warszawa, Al. Jana Pawła II 61C lok. 304	Opc
Przedsiębiorstwo Branżowe GAZOWNIA SERWIS Sp. z o.o. Media Sp.kom.	01-106 Warszawa, ul. Nakielska 5	Opc
Spółka Energetyczna w Polsce Sp. z o.o.	01-209 Warszawa, ul. Hrubieszowska 2	Oee
Łukasz Pietrzak	01-461 Warszawa, ul. Dębicka 11/24	Opc
Polskie Elektrownie Wiatrowe Sp. z o.o.	01-563 Warszawa, ul. Felińskiego 40 lok. 1	Wee
PETROLOT Sp. z o.o.	02-159 Warszawa, ul. J. Gordona Bennetta 2	Mpc
Energia Dla Firm Sp. z o.o.	02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 37	Opg
Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o.	02-683 Warszawa, ul. Gotarda 9	Wee
AMON Sp. z o.o.	02-952 Warszawa, ul. Wiertnicza 169	Wee
TALIA Sp. z o.o.	02-952 Warszawa, ul. Wiertnicza 169	Wee
Marywilska 44 Sp. z o.o.	03-042 Warszawa, ul. Marywilska 44	Oee

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
SŁAWULA Sławomir Kostuj	03-126 Warszawa, ul. Antalia 6/52	Opc
EXPORT-IMPORT Waldemar Denisiuk	03-977 Warszawa, ul. Libijska 16/28	Opc
JCN Sp. z o.o.	04-129 Warszawa, ul. Sulejowska 35 lok. 12	Opc
Warszawska Spółdzielnia Handlowa FALA	04-921 Warszawa, ul. Walcownicza 14	Opc
E-Wind Energy Sp. z o.o. Sp.kom.	05-075 Warszawa, ul. Tuwima 9	Wee
ELGRA Grabski Piotr	05-082 Stare Babice, Zielonki, ul. Warszawska 291	Wee
Flejszman Paliwa Ciekłe, Paliwa Stałe Kamil Flejszman	05-155 Leoncin, ul. Partyzantów 36A	Opc
AG GAZ Piotr Kęciński	05-191 Nasielsk, Zaborze 11	Opc
PPHU STANPOL Stanisław Sieradzki	05-240 Tłuszcz, ul. Prosta 25	Opc
MWB-TRANS Mariusz Wieczorek	05-300 Mińsk Mazowiecki, ul. Bagnista 34	Opc
Chodzeń Sp.j.	05-500 Piaseczno, ul. Puławska 52	Opc
SAKCES-CENTRE Szwarczewski Jacek	05-870 Błonie, Radonice 5c	Opc
BOLZBRUK Krystyna Prus	06-114 Pokrzywnica, Gzowo 31	Opc
Transpol Sp.j. Jerzy Polak, Paweł Polak	07-200 Wyszków, ul. Krasickiego 17	Opc
Firma Handlowa Andrzej Świerżewski	07-320 Małkinia Górna, ul. Wypiańskiego 18	Opc
Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe KSARA SC Danuta Ksepka, Jerzy Ksepka	07-437 Łyse, ul. Sienkiewicza 44a	Opc
STALMAR Maria Krystyna Bałdyga	07-437 Łyse, ul. Topolowa 6	Opc
Agnieszka Starega Petro A.R.S.	08-110 Siedlce, ul. Janowska 111	Opc
Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.	08-110 Siedlce, ul. 11 Listopada 19	Wee
EUROTANK Dariusz Kalata	08-300 Sokołów Podlaski, ul. Węgrowa 8	Opc
Werst-Oil Stacja Paliw Andrzej Werstler	09-130 Baboszewo, Dłużniewo 46B	Opc
PHU BENZ-ROL R. Kaliński, A. Ziółkowski Sp.j. w Sierakowie	09-140 Raciąż, Sierakowo 1	Opc
GWIAZDA Józef Gwiazda, Grzegorz Gwiazda Sp.j.	09-150 Czerwińsk, Chociszewo 41B	Opc
FHU GRALEWO Mieczysław Kucharski	09-166 Gralewo, Kielbowo 25	Opc
WOJTRANS Wojciech Lipiński	09-200 Sierpc, Stare Piastowo 26	Opc
Bocianie Gniazdo Jądwiaga Strzelec	09-300 Żuromin, ul. Armii Krajowej 26/28	Wee
PETROL PLUS Sp. z o.o.	09-400 Płock, ul. Tysiąclecia 10	Opc
PETROLEUM STAL Sp. z o.o.	09-407 Płock, ul. Oaza 1	Opc
TESLA Sp. z o.o.	09-410 Płock, Nowe Gulczewo, ul. J. III Sobieskiego 1	Opc
GREENWAY 5 Sp. z o.o.	09-410 Płock, ul. Wawrzyńca Sikory 34	Opc
Marek Jacek Adamczyk APEX LAND Olsztyńskie Centrum Bowlingu	11-010 Barczewo, Kromerowo 26	Opc
Trans-pol Ryszard Łachacz Sp.j.	12-100 Szczytno, ul. Ostrołęcka 1	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
Janusz Naruszewicz Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe EKO-NAR	16-423 Bakalarzewo, ul. Suwalska 1	Wee
Jan Romanowski Zakład Produkcji Narzędzi Gospodarczych im. Romanowskiego	18-200 Wysokie Mazowieckie, ul. Żeromskiego 4	Opc
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy	18-421 Piątnica, ul. Forteczna 3	Wee
ENOI S.p.A.	20122 Mediolan, Włochy, Piazza Eleonora Duse 2	Opg, Ogz
INTERDEX Sp. z o.o.	20-807 Lublin, ul. Czeremchowa 21	Opc
Janusz Broda BRODGAZ	20-880 Lublin, ul. Nowowiejskiego Feliksa 3/25	Opc
PETROBEL SC Bartłomiej Stawski, Łukasz Stawski	21-050 Piaski, Kol. Siedliszczki 5B	Opc
ULMAR Sp. z o.o.	21-100 Lubartów, ul. Klonowa 23	Opc
Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Łukowie SA	21-400 Łuków, ul. Piłsudskiego 29	Opc
Szmydki Hubert HS SKARABEUSZ	21-500 Biała Podlaska, ul. Korczaka 13	Opc
Kęcik Marzena WOOD-PACK	21-500 Biała Podlaska, ul. Piaskowa 6/19	Opc
WALTAR Tarasiuk Waldemar	21-550 Terespol, ul. H. Sienkiewicza 11	Opc
Petro-Bud Sp. z o.o.	22-100 Chełm, ul. Przemysłowa 28	Opc
Małgorzata Chmielewska Auto-Gaz	22-300 Krasnystaw, ul. Bojarczuka 23	Opc
Stacja Paliw Kogut Sp.j.	22-300 Krasnystaw, ul. Okrzei 125	Opc
Roztoczański Park Narodowy	22-470 Zwierzyniec, ul. Płazowa 2	Wee
KINTEX Krzysztof Dąbrowski	22-550 Werbkowice, ul. Zamojska 13D	Opc
TOM-GAZ Rafał Lentowicz	22-600 Tomaszów Lubelski, Łaszczówka, ul. Słoneczna 14	Opc
Firma Usługowo-Handlowa Marian Wasążnik	22-630 Tyszowce, ul. 3 Maja 21	Opc
PHU Małgorzata Pędziwiatr	23-400 Biłgoraj, ul. Stanisława Moniuszki 139A lok. 4	Opc
Lenard Sp.j.	24-100 Puławy, ul. Norblina 26	Opc
Wyrostek Tomasz AUTOMAN	24-200 Bełżyce, Wronów 18	Opc
ENERGIA POLSKA Sp. z o.o.	24-300 Opole Lubelskie, ul. Lubelska 13	Opc
OZE 21 Sp. z o.o.	25-015 Kielce, ul. Złota 23/401	Wee
PAMAR SC Mariusz Pacak i Jarosław Pacak	25-650 Kielce, ul. Skrajna 78F	Opc
Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	26-300 Opoczno, ul. Przemysłowa 5c	Wcc, Pcc
Mała Elektrownia Wodna Maciejewska Agata	26-337 Aleksandrów, Siucice-Kolonia 1	Wee
J., S. Stachurscy Stacja Paliw i Usługi Motoryzacyjne Sp.j. w Potworowie	26-414 Potworów, Potworów 69	Opc
Pure-Energy SC Marianna Kobylarczyk, Jan Kobylarczyk	26-625 Wolanów, Bieńdżice 20	Wee
GANER Piotr Pajdziński	26-640 Skaryszew, Grabina 2	Opc
Firma MAZUR Sp.j. Andrzej i Dariusz Mazur	26-900 Kozienice, ul. Lubelska 82A	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe AUTORAK Arkadiusz Rak	27-660 Koprzywnica, Ciszycza 94	Opc
Firma Handlowo-Uslugowa AGROTANK Stacja Paliw KÓŁKO SC Maciej Podlesieński, Paweł Podlesieński, Ewa Kitlińska	27-660 Koprzywnica, ul. Piaskowa 40	Opc
Elektrownia Połaniec SA-Grupa GdF Suez Energia Polska	28-230 Połaniec, Zawada 26	Opg, Ogz
GAMMA Sp. z o.o.	28-230 Połaniec, Zawada 26	Wee
ANOIL Sp. z o.o.	28-400 Pińczów, Bogucice 1	Opc
Firma Handlowo-Uslugowa NIDEX SC Maria Chojnacka, Dorota Kula	28-411 Michałów, Michałów 293	Opc
AVANTI GRUPPO POLSKA SC	31-133 Kraków, ul. Karmelicka 7	Dee, Oee
IXEN GROUP Sp. z o.o.	31-231 Kraków, ul. Siewna 18	Opc
Paweł Marciński PHU PALMAR	31-422 Kraków, ul. Majora 58/6	Opc
PETRO VERDE Sp. z o.o.	31-566 Kraków, ul. Bajeczna 2	Opc
Iwona Ciepłak-Foremniak FHU Posejdon-Energia	31-589 Kraków, ul. Sołtysovska 1	Opc
TANK TRADE Sp. z o.o.	32-126 Igołomia, Zofipole 17	Opc
Zakład Dystrybucji Gazu Włodzimierz Świrek	32-200 Miechów, ul. Buczka 47	Opc
INVESTPOL Sp. z o.o.	32-250 Charsznica, ul. Pomowska 5	Opc
Stacja Paliw Bon-Tank Anna i Tadeusz Bonior Sp.j.	32-435 Krzczonów, gm. Tokarnia, Krzczonów 601	Opc
BILMEX-TANK Sp. z o.o.	32-444 Głogoczków, Głogoczków 497	Opc
Stacja Paliw MAXIM Sylwia Wróbel, Emilia Wierzbic, Żaneta Bartłomiejczyk SC	32-551 Babice, Mełków, ul. Nadwiślańska 4	Opc
P.J. KOMPLEKS Sp.j. P. Krawczyk, J. Krawczyk	32-731 Żegocina, Łąka Górna 407	Opc
CH Gołabkowice Sp. z o.o. Sp.kom.	33-300 Nowy Sącz, ul. Wiśniowieckiego 116	Oee
Antares-Energia Sp. z o.o.	33-340 Stary Sącz, ul. Cyganowice 126	Wee
Iwona Skalniak BESKID SERVICE	33-370 Muszyna, Andrzejówka 45	Opc
Grzegorz Sajdak PPUH	33-395 Chelmiec, Świniarsko 137	Opc
FUH JAMAR Jan Lelek, Stanisław Pacułt SC	34-116 Spytkowice, ul. Krakowska 26	Opc
Stacja Benzynowa Rafał i Elżbieta Hudomel Sp.j.	34-300 Żywiec, ul. Wesoła 3	Opc
MG & MG Marcin Gruszkowski	34-734 Kasinka Mała, Kasinka Mała 261	Opc
POLBIN Sp. z o.o.	34-745 Spytkowice, Spytkowice 3	Opc
MTP Tomasz Pasek	35-233 Rzeszów, ul. Lubelska 59	Opc
BENZOPOL Sp. z o.o.	35-301 Rzeszów, ul. Morgowa 40	Opc
Podkarpackie Centrum Hurtowe AGROHURT SA	35-959 Rzeszów, ul. Lubelska 46	Oee

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
Firma Usługowo-Handlowa Izabela Olszowy, Józef Ryśkiewicz SC	36-107 Przyłęk, Kosowy dz. 1512/2	Opc
RESTANK Krystian Nowak	37-124 Kraczkowa, Kraczkowa 926	Opc
Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Stalowej Woli SA	37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 30	Opc
SAN-BUD Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Uslugowe Ryszard Szewdo	37-470 Zaklików, Lipa, ul. Janowska 53	Opc
Michalik Eugeniusz Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe Michalik	37-500 Jarosław, ul. Kruhel Pełkiński 72	Opc
Handel i Transport Jarosław Mazepa	37-550 Radymno, ul. Budowlanych 4	Opc
Jan Fac Przem-Gaz	37-700 Przemysł, ul. Wincetego Pola	Opc
H.A.S.P. MARVIS Bogdan Panek	38-126 Markuszowa, Markuszowa 23a	Opc
ALTA-TRANS Transport-Spedycja-Logistyka Wójcik Sp.j.	39-204 Żyraków, Żyraków 189E	Opc
PGS Projekt Sp. z o.o.	40-082 Katowice, ul. Sobieskiego 11/E6	Opc
Silkom Sp. z o.o.	40-085 Katowice, ul. Mickiewicza 29	Opc
Centrozap SA	40-282 Katowice, ul. Paderewskiego 32 C	Opg
Danax Sp. z o.o.	40-833 Katowice, ul. Dulęby 5	Opc
Blu-Marino Sp. z o.o.	40-833 Katowice, ul. Dulęby 5/713	Opc
Asteroil Sp. z o.o.	41-200 Sosnowiec, ul. Kanarków 5	Opc
Piecexport-Piecbud SA	41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. 3 Maja 1A	Opc
Matoil Sp. z o.o.	41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Staszica 2	Opc
ArcelorMittal Poland SA	41-308 Dąbrowa Górnicza, Al. Józefa Piłsudskiego 92	Ogz
Azoty-Adipol SA	41-503 Chorzów, ul. Narutowicza 15	Dee, Oee
PHU CAGRO-TANK Cieśla Marian, Cieśla Maria Sp.j.	41-922 Radzionków, ul. Kużaja 51	Opc
Fabeno W. Figzał, W. Polak SC	42-125 Kamyk, Borowianka, ul. Kopiecka 29	Wee
WIMM Sp. z o.o.	42-133 Węglowice, Nowiny, ul. Długa 176	Opc
GPM Kożuch Sp.j.	42-140 Panki, ul. Tysiąclecia 48	Opc
HIZ Sp. z o.o.	42-200 Częstochowa, ul. Poselska 12/32	Opc
As-Trade Sp. z o.o.	42-256 Olsztyn, ul. Żwirki i Wigury 70	Opc
Andret Sp. z o.o.	42-271 Częstochowa, ul. Zegarowa 43	Opc
FHU Ekodomex SC Jerzy Głęb i Joanna Głęb	42-300 Myszków, ul. 1 Maja 3 A	Opc
Mariusz Kacprzak	42-421 Włodowice, ul. Żarecka 154	Opc
Chadula-Chadula Sp.j. Eksport-Import B. Chadula	42-500 Będzin, ul. Krasickiego 5	Opc
Matbud Sp. z o.o.	42-504 Będzin, ul. Odrodzenia 26	Opc
Energotrans Sp. z o.o.	42-625 Pyrzowice, ul. Centralna 5	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
Fado Sp. z o.o.	42-700 Lubliniec, ul. Niegolewskich 3/15	Opc
Kolsatpol Sp. z o.o.	43-300 Bielsko Biała, ul. Konwojowa 65	Dee, Oee
BOMAR Marek Kołtowski, Bogdan Sromek Sp.j.	43-300 Bielsko Biała, ul. Malowany Dworek 49	Opc
Energetyka Ciepna Opolszczyzny SA	45-158 Opole, ul. Harcerska 15	Oee
Zakład Komunalny Sp. z o.o.	45-574 Opole, ul. Podmiejska 69	Wee
DUO Master	48-130 Kietrz, ul. Głubczycka 18 a	Opc
ECPrudnik	48-200 Prudnik, ul. Nyska 10	Dee, Oee
Samiro Energy Jurkowska Sp.kom.	48-220 Łącznik, ul. Zielonej Zatoki 1	Wee
Nyska Energetyka Ciepna-Nysa Sp. z o.o.	48-300 Nysa, ul. Jagiellońska 10 a	Wee
LUK Łukasz Błaziak	49-200 Grodków, ul. Wrocławska 63	Opc
FOX TRADE AGRO Sp. z o.o.	50-062 Wrocław, Pl. Solny 14/3	Opc
BD Sp. z o.o.	50-071 Wrocław, ul. Grabiszyńska 241	Wcc, Wee
I.P. Company Sp. z o.o.	50-238 Wrocław, ul. Niemcewicza 26/1	Opc
CARS Sp. z o.o.	50-258 Wrocław, ul. Jedności Narodowej 64/21	Opc
Swatowscy Sp. z o.o.	51-511 Wrocław, ul. Strachocimska 1	Opc
TRAK – OIL Sp. z o.o.	51-514 Wrocław, ul. Włociańska 19E/3	Opc
RWE Polska Contracting Sp. z o.o.	53-333 Wrocław, ul. Powstańców Śląskich 28/30	Wee
Biurowo Studiów i Projektów Gazownictwa GAZOPROJEKT SA	53-611 Wrocław, ul. Strzegomska 55a	Wee
Grudzeń Tomasz	53-680 Wrocław, ul. Braniborska 54/6	Wee
Przedsiębiorstwo TANK Sp. z o.o.	55-040 Kobierzyce, ul. Witosa 1	Opc
Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Oktan SC Mariusz i Elżbieta Chodakowscy	55-093 Kielczów, Borowa, ul. Dębowa 4	Opc
PHT TRANSMAS Sp.j. Ireneusz i Andrzej Stefaniak	56-321 Bukowice, ul. Krośnicka 9	Opc
Cibus Corporation Sp. z o.o.	58-521 Jeżów Sudecki, ul. Ogrodowa 12/2	Opc
MEW Śnieżka J. Baczyński Sp.j.	58-521 Jeżów Sudecki, ul. Polna 32A	Wee
Usługi Transportowe Michał Biszczak	59-230 Prochowice, Kwiatkowiec 1A	Opc
EKOPARTNER-JM Sp. z o.o.	59-623 Lubomierz, ul. Chopina 7B/2	Opc
Elektrownia Wodna KLICZKÓW Jan Cołokidzi Sp.j.	59-700 Bolesławiec, ul. Kościuszki 60	Wee
PHU Valor Piotr Niczyporuk	59-920 Bogatynia, ul. Daszyńskiego 12	Opc
Inter Libra Sp. z o.o.	60-129 Poznań, ul. Sielska 17a	Opc
SENTI Sp. z o.o.	60-758 Poznań, ul. Grotgiera 16/1	Opc
Dennis Głowacki STACJA PALIW RAUL	61-062 Poznań, ul. Leszka 56B	Opc
Naft Energy Sp. z o.o.	61-249 Poznań, ul. Obodrzycka 61	Opc
MAXXL Sp. z o.o.	61-614 Poznań, ul. Umultowska 39	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
URANUS Sp. z o.o.	61-757 Poznań, ul. Garbary 95/87	Opc
Jadwiga Ratajczyk Firma Handlowo-Usługowa HARPJA-2	62-065 Grodzisk Wielkopolski, ul. Półwiejska 12A	Opc
Dalkia Września SA	62-300 Września, ul. Piastów 17a	Wee
EMKA Sp. z o.o.	62-410 Zagórz, ul. Kościuszki 17	Opc
FHU Przemysław Kaleta	62-709 Malanów, ul. Turecka 27	Opc
Turkus Trade Sp. z o.o.	62-800 Kalisz, al. Wolności 21	Opc
Marcin Kołata MARTRANS	62-800 Kalisz, ul. Moniuszki 7F	Opc
Henryk Jabłoński Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe HENPOL Export-Import	63-600 Kępno, Mianowice 1J	Opc
Emilia Szkuclarek PW	63-700 Krotoszyn, Benice, ul. Okrężna 20	Opc
Stacja Paliw Andrzej Gorwa, Marian Majnsnerowski Sp.j.	63-820 Piaski, ul. Warszawska 63	Opc
VILEMO Sp. z o.o.	64-300 Nowy Tomyśl, ul. Kolejowa 14	Opc
Tuba Sp. z o.o.	64-500 Szamotuły, ul. Zamkowa 7	Opc
Biuro Zbytu Paliw Woźniak Sp. z o.o.	64-600 Oborniki, ul. Staszica 24	Opc
SW-SOLAR Czarna Woda Sp. z o.o.	64-700 Czarnków, ul. Przemysłowa 2	Wcc
Firma Handlowa DYMEKS Izabela Dymek Sp.kom.	64-730 Wieleń, Rosko, ul. Powstańców Wielkopolskich 11	Opc
EUROGAS SC Piotr Wojnicki, Zofia Kołodziejczyk	64-980 Trzcianka, ul. Grunwaldzka 15c	Opc
PETRO-SAT Sp. z o.o.	65-722 Zielona Góra, ul. Dekoracyjna 3	Opc
PHPU AGROVOL Sp. z o.o. w Sulechowie	66-100 Sulechów, Kruszyna 11	Opc
Dotal Sp. z o.o.	66-470 Kostrzyn nad Odrą, ul. Sikorskiego 16A	Opc
Gandia Sp. z o.o.	66-500 Strzelce Krajeńskie, ul. Wyzwolenia 4c	Opc
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Monika Dacyszyn	67-200 Głogów, ul. Kasztelańska 10/9	Opc
GOZDRA Sp. z o.o.	67-300 Szprotawa, ul. Chrobrego 13	Opc
FHU Jarosław Kmito	67-400 Wschowa, Przyczyna Dolna 57	Opc
Kopelia Sp. z o.o.	69-100 Słubice, ul. Kościuszki 22	Opc
Menpol Andrzej Mencil Sp.kom.	69-100 Słubice, ul. Wojska Polskiego 170	Opc
Ekoenergy Tomasz Kalisiak	71-312 Szczecin, ul. Bolesława Domańskiego 3/2	Wee
WINDFARM Polska Sp. z o.o.	75-712 Koszalin, ul. Wojska Polskiego 24-26	Wee
DK Firma Handlowo-Usługowa Dorota Jarzyńska	76-020 Bobolice, Chociwle 34	Opc
Baltic Wind Sp.j. Marianna Mazur, Marek Dawidowski	76-200 Słupsk, ul. Braci Staniuków 18	Wee
Eko Energy Sp. z o.o.	76-251 Kobylnica, ul. Główna 1C/1	Wee
Galismak Sp. z o.o.	77-140 Kołczygłowy, ul. Fabryczna 16	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
Firma Handlowo-Uslugowa KOBO – TRADE Bogdan Kozakowski	77-200 Miastko, ul. Gen. Wybickiego 538	Opc
FPH Biozet Jerzy Kwiatkowski	78-100 Kołobrzeg, ul. Chodkiewicza 26A/20	Wee
Ozen Plus Sp. z o.o.	78-600 Wałcz, ul. Budowlanych 9	Wee
ATMD Firma Handlowo-Uslugowa Marek Maciejewski	78-600 Wałcz, ul. Kołobrzaska 58	Opc
Futura Leasing SA	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Opc
Siarkopol Gdańsk SA	80-601 Gdańsk, ul. mjr. H. Sucharskiego 12	Mpc
KRI Marketing and Trading SA	80-831 Gdańsk, ul. Piwna 28/31	Opg
RS OIL Rafał Borsuk, Sławomir Najda Sp.j.	82-400 Sztum, Sztumskie Pole, ul. Sienkiewicza 60	Opc
GAZDOM-POWIŚLE Sp. z o.o.	82-400 Sztum, ul. Sienkiewicza 68	Opc
Wojciech Grela PHU Stacja Paliw Nowiec	82-450 Stary Dzierżgoń, Stary Dzierżgoń 9A	Opc
Delikatesy ZIELIK Marek Zieliński	83-110 Tczew, ul. Wojska Polskiego 14	Opc
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe GAZMIX Wojciech Grabalski	83-220 Skórcz, ul. Starogardzka 31	Opc
Pod Wiatr Sp. z o.o.	85-214 Bydgoszcz, ul. Miedza 5/9	Wee
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe GLOBAL Sławomir Bieszke	85-766 Bydgoszcz, ul. Fordońska 226	Opc
EKO-TANK Sp. z o.o.	86-150 Osie, ul. Rynek 6	Opc
Przedsiębiorstwo Rolno-Spożywcze Lech Rutkowski	86-200 Chełmno, Kałdus 16	Wpc
Leszek Knorst EDGAZ	86-302 Zakurzewo, Zakurzewo 9a	Opc
Markom Invest Sp. z o.o.	87-100 Toruń, ul. Wrocławska 167	Oee
Firma Produkcyjno-Uslugowa MATIK Andrzej Kuzera	87-133 Rzęczkowo, Rzęczkowo 106	Opc
MANAGA Sp. z o.o.	87-300 Brodnica, ul. Podgórna 65C	Opc
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe MATPOL Sp. z o.o.	87-811 Fabianki, Fabianki 88A	Opc
Firma Handlowo-Uslugowa Jolanta Rakowska	88-230 Piotrków Kujawski, ul. Wrocławska 49	Opc
DARMAG Grzegorz Dębski	88-231 Bytoń, Bytoń 89	Wee
EKO-HORYZONT P. Grabowski. T. Tokarski Sp.j.	88-306 Dąbrowa, Słaboszewko 41	Wee
Firma Handlowa OLL-MAX Sp. z o.o.	89-120 Potulice, ul. Bydgoska 1	Opc
Jan – Gaz Jan Łangowski	89-650 Czersk, ul. Towarowa 5/8	Opc
ENERGOTANK Sp. z o.o.	90-437 Łódź, Al. Kościuszki 80/82 lok. 604	Opc
ECO-CHEMTECH Sp. z o.o.	91-463 Łódź, ul. Łągiemnicka 54/56 lok. 120	Opc
EWE Polska Sp. z o.o.	91-756 Poznań, ul. Małe Garbary 9	Opg

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
BEST-PETROL Sp. z o.o.	93-228 Łódź, ul. Wedmanowej 7	Opc
KATMAR Sp. z o.o.	95-035 Ozorków, Sierpów 1A	Opc
Dawid Stasiak DAWID	95-035 Ozorków, ul. Wschodnia 2	Opc
PETRABIS Sp. z o.o.	95-100 Zgierz, ul. Ciosnowska 74E	Opc
PW Sp. z o.o.	95-200 Pabianice, ul. Zamkowa 3	Wee
Dariusz Tkacz, Stanisław Tkacz DEES Sp.j.	96-500 Sochaczew, ul. Dachowa 1	Opc
W.M.A. SC Józef Karp, Łukasz Karp	97-200 Tomaszów Mazowiecki, Chorzęcín 203	Wee
Sławomir Ciszek Timotrans	97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Łódzka 43/27	Opc
PIEKARNIA PPHU TROJAN SC Józef Trojan, Rafał Trojan	97-310 Moszczenica, Srock, ul. Łódzka 16	Wee
Sylwiusz Ciszewski PPHU DARMAKS	97-330 Sulejów, Przygłóg, ul. Poprzeczna 15	Opc
Joanna Klawiter-Świątek	97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 304	Opc
Mariusz Owczarek ENPROJEKT	98-200 Sieradz, ul. Słowackiego 5	Wee
EKOENERGIA Santy Sp.j.	98-240 Szadek, Wielka Wieś 7B	Wee
Wiesława Ciechanowska Młyn Handlowo-Uslugowy ŁYKOWE	98-320 Osjaków, Drobnice 81	Wee
Firma Handlowo-Uslugowa TRAMP Sp.j. Szaga, Adamczyk, Bagiński, Szalewski, Zalewska	99-300 Kutno, ul. Łęczycka 6	Opc
European Diesel Card Limited	IP4 2AJ Ipswich, Suffolk, Wielka Brytania, Unit 1 Floor 3, Chalfont Square, Old Foundry Road	Opc

Legenda:

Wcc – wytwarzanie ciepła
Pcc – przesył ciepła
Wee – wytwarzanie energii elektrycznej
Dee – dystrybucja energii elektrycznej
Oee – obrót energią elektryczną

Wpc – wytwarzanie paliw ciekłych
Mpc – magazynowanie paliw ciekłych
Opc – obrót paliwami ciekłymi
Opg – obrót paliwami gazowymi
Ogz – obrót gazem ziemnym z zagranicą

Wykaz przedsiębiorstw, które otrzymały promesy koncesji

(stan na 2012.03.13)

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Rodzaj działalności
Gamesa Energia Polska Sp. z o.o.	00-526 Warszawa, ul. Krucza 16/22	Wee
GreenCapital.pl Sp. z o.o.	00-775 Warszawa, ul. Konduktorska 4 lok. 34	Wee
INVEST-ECO Sp. z o.o.	02-674 Warszawa, ul. Marynarska 11	Wee
GREENWAY 5 Sp. z o.o.	09-410 Płock, ul. Wawrzyńca Sikory 34	Opc
ENERGIA Ewa Chojnowska	11-700 Mragowo, ul. Mragowiusza 29A/1	Wee
Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostródzie SA	14-100 Ostróda, ul. Władysława Jagiełły 1	Wee
Ryszard Flis RIBES	23-145 Wysokie, Sławy 10	Wee
Centrozap SA	40-282 Katowice, ul. Paderewskiego 32 C	Ogz
Śląski Szpital Reumatologiczno-Rehabilitacyjny im. gen. Jerzego Ziętka	43-450 Ustroń, ul. Szpitalna 11	Wee
MJB Energia Sp. z o.o.	59-300 Lubin, ul. Odrodzenia 35	Wee
ETC Tanie Ciepło Łęczycza Sp. z o.o.	61-885 Poznań, ul. Półwiejska 17/27	Wcc
ETC Tanie Ciepło Piotrków Trybunalski Sp. z o.o.	61-885 Poznań, ul. Półwiejska 17/27	Wcc
Eurowind Polska IV Sp. z o.o.	62-081 Przeźmierowo, ul. Wysogotowska 23	Wee
Eurowind Polska VI Sp. z o.o.	62-081 Przeźmierowo, ul. Wysogotowska 23	Wee
Karolina Olczak WIND-MILL	62-800 Kalisz, ul. Tatrzańska 11	Wee
Megawatt services Sp. z o.o.	70-479 Szczecin, ul. Wojska Polskiego 70	Dee
Pepino Sp. z o.o.	71-324 Szczecin, al. Wojska Polskiego 156	Wee
JURON Sp. z o.o.	71-324 Szczecin, Al. Wojska Polskiego 156	Wee
OIL TRUST Sp. z o.o.	83-400 Kościerzyna, Kaliska Kościerskie	Opc
Eolica Warblewo Sp. z o.o.	85-008 Bydgoszcz, ul. Krasińskiego 19	Wee
FL-WIND SC Krystyna Wieczerek, Włodzimierz Wieczerek, Krzysztof Wieczerek, Paweł Guziński, Magdalena Cyranowska-Guzińska	87-100 Toruń, ul. Polna 8L/17	Wee
Leopold Dobrakowski PPHU MAG-TOM	97-330 Sulejów, Barkowice, ul. Widok 43	Wee
ENWIND Sp. z o.o.	97-400 Bełchatów, ul. Czyżewskiego 50	Wee
Bioelektrociepłownia Sieradz Sp. z o.o.	98-200 Sieradz, ul. Wojska Polskiego 75	Wee
Ryszard Kaniewski Dystrybutor Gazu PROPAN-BUTAN	99-300 Kutno, Wierzbie 2a	Wee

Legenda:

Wcc – wytwarzanie ciepła

Opc – obrót paliwami ciekłymi

Wee – wytwarzanie energii elektrycznej

Ogz – obrót gazem ziemnym z zagranicą

Dee – dystrybucja energii elektrycznej

Wykaz przedsiębiorstw, którym zmieniono warunki koncesji

(stan na 2012.03.13)

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
Międzychodzkie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	64-400 Międzychód, ul. Sikorskiego 21a	2011.12.16	Wcc	–
Petro Plus Sp. z o.o.	32-540 Piła Kościelecka, ul. Chrzanowska 47E	2011.12.16	Opc	–
BUMA SERVICE Sp. z o.o.	30-415 Kraków, ul. Wadowicka 6 wejście 11	2011.12.16	Dee, Oee	–
UKRENERGY TRADE Sp. z o.o.	00-042 Warszawa, ul. Nowy Świat 49 lok. 305	2011.12.16	Oee	–
Soda Polska CIECH Sp. z o.o.	88-101 Inowrocław, ul. Fabryczna 4	2011.12.16	Wcc	–
EUROPOL BIS Sp. z o.o. Sp.kom	65-001 Zielona Góra, ul. Dekoracyjna 1 c	2011.12.16	Opc	–
Galeria Budzów Sp.j. Jan Nowak, Małgorzata Sałapat	34-211 Budzów, Budzów 281	2011.12.16	Opc	–
Polska Energia Wiatrowa Sp. z o.o.	00-120 Warszawa, ul. Złota 59	2011.12.16	Wee	zmiana adresu siedziby
Naftogaz Sp. z o.o.	00-511 Warszawa, ul. Nowogrodzka 31	2011.12.16	Opc	–
E-STAR Elektrociepłownia Gorlice Sp. z o.o.	38-320 Gorlice, ul. Chopina 33	2011.12.19	Wcc, Wee	–
Firma Handlowa DANEX Sp. z o.o.	32-020 Wieliczka, ul. Kochanowskiego 18	2011.12.19	Opc	–
TAURUS – S. Byczek, A. Byczek Sp.j.	32-200 Miechów, ul. Kościuszki 7	2011.12.19	Opc	–
GUSSO-OIL Sp. z o.o.	82-300 Elbląg, ul. 1 Maja 58 lok. I	2011.12.19	Opc	–
Henryk Mikołajczyk Przedsiębiorstwo Wielobranżowe MERCURY	43-300 Bielsko Biała, ul. Gałczyńskiego 6	2011.12.20	Oee	zmiana oznaczenia przedsiębiorcy, REGON na NIP, zmiana terminu ważności koncesji, zmiana warunków prowadzenia działalności
Ekenergia K. Zachwieja, J. Woźniak SC	88-220 Osiecin, Belszewo 2	2011.12.20	Wee	–
Dalkia Września SA	62-300 Września, ul. Piastów 17a	2011.12.21	Wcc	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	55-200 Oława, Nowy Otok 1	2011.12.21	Wcc	–
Jakub Gaz Sp. z o.o.	26-600 Radom, ul. Warszawska 212	2011.12.21	Opc	–
Elektrociepłownia Andrychów Sp. z o.o.	34-120 Andrychów, ul. Krakowska 83	2011.12.22	Pee	–
KI Energy Trading Polska SA	00-805 Warszawa, ul. Krucza 24/26	2011.12.22	Opc	–
Petrolinvest Trade SA	81-338 Gdynia, ul. Chrzanowskiego 8	2011.12.22	Opc	–
Enerpol Mieczysław Mączkowski	87-300 Brodnica, ul. Szczuka 60	2011.12.22	Wee	–
Dalkia Polska SA	00-496 Warszawa, ul. Mysia 5	2011.12.23	Wcc	–
ENERGOUTIL Jan Laskowski	19-300 Elk, Nowa Wieś Etcka, ul. Etcka 1 A	2011.12.23	Pcc	–
Mała Elektrownia Wodna Henryk Langowski	87-100 Toruń, ul. Lniana 12	2011.12.27	Wee	zmiana adresu siedziby, ZPIZPD
Narcyz Grabowski Harvey PL	07-402 Lelis, Szwendrowy Most 2A	2011.12.27	Opc	zmiana siedziby
Zakład Energetyki Ciepłej Prudnik Sp. z o.o.	48-231 Lubrza, ul. Zielona 1	2011.12.28	Wcc	–
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	14-300 Morąg, ul. Przemysłowa 20	2011.12.28	Wcc	–
VITAL GAZ Sp. z o.o.	02-705 Warszawa, ul. Czernowiecka 2B	2011.12.28	Opc	–
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.	46-040 Ozimek, ul. Powstańców Śląskich 54	2011.12.28	Wcc	–
Nadmorskie Elektrownie Wiatrowe Darżyno Sp. z o.o.	86-260 Unisław, ul. Spokojna 1	2011.12.28	Wee	zmiana promesy koncesji
Tobekowind Stanisław Tober	87-800 Włocławek, ul. Dobrzyńska 6	2011.12.28	Wee	–
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA	30-969 Kraków, Al. Jana Pawła II 188	2011.12.29	Wcc	–
Wspólne Przedsiębiorstwo PROMEX T. Ciarkowski, M. Czechowski Sp.j.	83-000 Pruszcz Gdański, ul. Dywizjonu 303 3	2011.12.29	Wcc	–
KRI SA	62-081 Przeźmierowo, Wysogotowo, ul. Serdeczna 8	2011.12.29	Dpg	–
Koncern Naftowy LPG Terminal Sp. z o.o.	10-900 Olsztyn, ul. Towarowa 20 A	2011.12.29	Opc	zmiana siedziby spółki

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
OLKOP Sp. z o.o.	87-410 Kowalewo Pomorskie, Frydrychowo	2011.12.29	Opc	–
Przedsiębiorstwo Energetyczne w Siedlcach Sp. z o.o.	08-110 Siedlce, ul. Starzyńskiego 7	2011.12.30	Wcc	–
PGNiG Termika SA	03-216 Warszawa, ul. Modlińska 15	2011.12.30	Wcc, Wee	ZPIZPD, zmiana warunków prowadzenia działalności
Zakład Gospodarki Ciepłowniczej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.	97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Wierzbowa 136	2011.12.30	Wcc	–
AVRIO MEDIA Sp. z o.o.	62-025 Kostrzyn, ul. Wrzesińska 1B	2011.12.30	Dpg	–
POENERGIA Dystrybucja Sp. z o.o.	00-526 Warszawa, ul. Krucza 24/26	2011.12.30	Dee	zmiana terminu ważności operatorstwa
PROKON New Energy Poland Sp. z o.o.	80-298 Gdańsk, ul. Budowlanych 64 D	2011.12.30	Wee	zmiana promesy koncesji
Energia Wiatrowa Sp. z o.o.	44-109 Gliwice, ul. Wyczołkowskiego 16	2011.12.30	Wee	–
Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.	80-122 Gdańsk, ul. Kartuska 201	2011.12.30	Wee	zmiana terminu ważności koncesji
Shell Polska Sp. z o.o.	02-366 Warszawa, ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. 7a	2012.01.02	Opc	zmiana terminu ważności koncesji, ZPIZPD, zmiana warunków prowadzenia działalności
PGE Energia Odnawialna SA	00-876 Warszawa, ul. Ogrodowa 59a	2012.01.02	Wee	–
Tur-MEW Mariusz Schabikowski	62-430 Powidz, ul. Wodna 16	2012.01.02	Wee	–
Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	96-100 Skierniewice, ul. Przemysłowa 2	2012.01.03	Wcc, Pcc	–
Idzik Rafał RAF-GAZ	77-100 Bytów, ul. Jeziorna 39	2012.01.03	Opc	zmiana nazwy, siedziby firmy
Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział Radomski	26-600 Radom, ul. prof. Wł. Krukowskiego 1	2012.01.03	Wee	–
GJK INTERTRADE Sp. z o.o.	00-120 Warszawa, ul. Złota 59	2012.01.03	Opc	–
CAPITAL CASTLE Sp. z o.o.	00-493 Warszawa, ul. Prusa 2 lok. 350	2012.01.03	Opc	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
PKS Tarnobrzeg Sp. z o.o.	39-400 Tarnobrzeg, ul. Gen Wł. Sikorskiego 86	2012.01.04	Opc	–
PHU Czesław Zapala	26-085 Miedziana Góra, Kostomłoty Drugie, ul. Bugajska 60	2012.01.04	Opc	–
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA w Kaliszu	62-800 Kalisz, ul. Marii Dąbrowskiej 3	2012.01.05	Wcc	–
Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	12-230 Biała Piska, ul. Targowa 1	2012.01.05	Wcc	–
Mieczysław Pękala	05-816 Michałowice, Reguły, ul. Graniczna 6	2012.01.05	Opc	–
Przedsiębiorstwo COMAL Sp. z o.o.	80-550 Gdańsk, ul. Kujawska 10	2012.01.05	Mpc, Opc	–
Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. S.K.A.	32-600 Oświęcim, ul. Chemików 1	2012.01.09	Wcc, Pcc, Dee, Oee	–
FS HOLDING SA	20-447 Lublin, ul. Diamentowa 7	2012.01.09	Opc	zmiana nazwy, adresu, warunków prowadzenia działalności
Przedsiębiorstwo PROMAX Sp.j. Zofia Fórmanek-Okrój, Wiesław Okrój	63-400 Ostrów Wielkopolski, ul. Wolności 19	2012.01.10	Wee	–
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	87-300 Brodnica, ul. 18 Stycznia 36a	2012.01.11	Wcc	–
Polski Koncern Naftowy ORLEN SA	09-411 Płock, ul. Chemików 7	2012.01.11	Occ	–
Barbara Kibler, Zbigniew Kibler MAZBIW SC	26-600 Radom, ul. Maratońska 67	2012.01.11	Opc	–
Lech Grzejszczak, Małgorzata Grzejszczak Twoja Stacja SC	96-115 Nowy Kawęczyn, Strzyboga 41A	2012.01.11	Opc	zmiana składu osobowego wspólników spółki
Medicsol Sp. z o.o.	87-100 Toruń, ul. Jagodowa 39	2012.01.11	Wee	–
Antoni Cioch Ekologiczna Stacja Paliw i Gazu CIOCH	67-300 Szprotawa, ul. Wiejska	2012.01.12	Opc	–
VENNA Sp. z o.o. Sp.j.	21-500 Biała Podlaska, ul. Warszawska 129	2012.01.12	Opc	zmiana nazwy
SELECT ENERGY Sp. z o.o.	00-896 Warszawa, ul. Ogrodowa 28/30	2012.01.12	Opc	–
Starke Wind Górzycza Sp. z o.o.	66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Kosynierów Gdryskich 51	2012.01.12	Wee	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
Izabela Dymek Firma Handlowa DYMEK	64-730 Wielań, Rosko, ul. Powstańców Wielkopolskich 11	2012.01.13	Opc	–
Bora Sp. z o.o.	71-324 Szczecin, al. Wojska Polskiego 156	2012.01.13	Wee	–
Firma Produkcyjno-Handlowa Krzysztof Jakusek	97-310 Moszczenica, Baby, ul. Sportowa 11	2012.01.16	Wee	ZPIZPD
Zakłady Chemiczne ZACHEM SA	85-825 Bydgoszcz, ul. Wojska Polskiego 65	2012.01.17	Pcc, Occ	–
Elektrociepłownia Mielec Sp. z o.o.	39-300 Mielec, ul. Wojska Polskiego 3	2012.01.17	Wcc, Pcc, Wee, Dee, Oee	–
WASBRUK Sochoń Arkadiusz, Sochoń Witold Sp.j.	05-191 Nasielsk, Pieścirogi Stare, ul. Żółkiewskiego 1	2012.01.17	Opc	–
Pfeifer & Langen Polska SA	60-950 Poznań, ul. Mickiewicza 35	2012.01.17	Wee	–
Jarosław Ptaszek PH JAREX	20-076 Lublin, ul. Krakowskie Przedmieście 51	2012.01.17	Wee	–
Elektrownia Wiatrowa Eco-Energy Sp. z o.o.	84-241 Gościcino, ul. Lipowa 5	2012.01.17	Wee	–
ChemiPark Technologiczny	56-120 Brzeg Dolny, ul. Sienkiewicza 4	2012.01.17	Opc	–
Spółka Energetyczna Jastrzębie SA	44-335 Jastrzębie Zdrój, ul. Rybnicka 6 C	2012.01.18	Wcc, Wee	–
ANCO Sp. z o.o.	63-200 Jarocin, ul. Św. Ducha 118 b	2012.01.18	Dpg, Opg	zmiana adresu siedziby
Megawat Polska Przedsiębiorstwo Wielobranżowe SC Andrzej Ordon, Kazimierz Ordon	76-113 Postomino, Tyń 48	2012.01.19	Wee	–
Dalkia Zamość Sp. z o.o.	22-400 Zamość, ul. Hrubieszowska 173	2012.01.23	Wcc, Pcc, Occ	–
Okręgowe Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	81-213 Gdynia, ul. Opata Hackiego 14	2012.01.23	Wcc	–
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	64-100 Leszno, ul. Spółdzielcza 12	2012.01.23	Wcc	–
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Lubań Sp. z o.o.	59-800 Lubań, ul. 3-go Maja 11	2012.01.23	Wcc	–
JURWIT Jurczyk Sp.j.	42-400 Zawiercie, ul. Mrzygłódzka 313	2012.01.23	Opc	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
Fidar Sp. z o.o.	58-500 Jelenia Góra, ul. Wolności 150	2012.01.23	Opc	–
Baltic Ground Services PL Sp. z o.o.	02-142 Warszawa, ul. 17 Stycznia 45B	2012.01.23	Opc	–
Miejska Energetyka Ciepła Piła Sp. z o.o.	64-920 Piła, ul. Kaczorska 20	2012.01.24	Wcc	–
Łęczyńska Energetyka Sp. z o.o. w Bogdanie	21-013 Puchaczów, Bogdanka	2012.01.24	Pcc	–
PRIM Sp. z o.o.	98-338 Rząśnia, Rząśnia 54E	2012.01.24	Opc	–
Nyska Energetyka Ciepła-Nysa Sp. z o.o.	48-300 Nysa, ul. Jagiellońska 10 a	2012.01.25	Wcc	–
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe KĘPKA Sp. z o.o.	39-100 Ropczyce, ul. Rynek 10	2012.01.25	Opc	–
Paliwa i Produkty Naftowe Marian Pastuszek Sp.j.	74-200 Pyrzyce, ul. Żwirki i Wigury 3	2012.01.26	Opc	–
Jerzy Sobczak PHU PETRO-PLUS	66-235 Torzym, Kolonia Poręby	2012.01.26	Opc	–
WIATRAC Maciej Kownierowicz, Krzysztof Sobczak Sp.j.	16-010 Wasilków, ul. Sosnowa 20	2012.01.26	Wee	–
Superhobby Market Budowlany Sp. z o.o.	02-180 Warszawa, Al. Krakowska 102	2012.01.26	Opc	–
Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu Sp. z o.o.	99-400 Łowicz, ul. Kaliska 22	2012.01.27	Wcc	–
Przedsiębiorstwo Usługowo-Transportowe PORT-TRANS Sp. z o.o.	80-554 Gdańsk, ul. Śnieżna 1	2012.01.27	Opc	rozszerzenie działalności o nową stację paliw
Delfin SA	81-843 Sopot, ul. Armii Krajowej 48 lok. 3	2012.01.27	Opc	–
Firma Usługowo-Handlowa ROLMASZ Sp. z o.o. Sp.kom.	39-122 Kamionka, Kamionka 323	2012.01.27	Opc	–
MCC ENERGY MERCHANTS Sp. z o.o.	00-549 Warszawa, ul. Piękna 18	2012.01.27	Opc	–
GOLDEN-OIL Sp. z o.o.	05-870 Błonie, Żukówka 9	2012.01.27	Opc	–
Aneta Kępka Firma Handlowa	39-100 Ropczyce, ul. Robotnicza 1	2012.01.27	Opc	–
Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	88-100 Inowrocław, ul. Torowa 40	2012.01.30	Wcc	–
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.	37-500 Jarosław, ul. Przemyska 15	2012.01.30	Wcc	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
Firma Handlowo-Usługowa Tomasz Tarasek	42-200 Częstochowa, ul. Katedralna 8	2012.01.30	Opc	–
EnergoEko-Inwest SA	01-164 Warszawa, ul. Banderii 4/81	2012.01.31	Dpg, Opg	zmiana oznaczenia przedsiębiorcy
PHU GABI Karpus Krzysztof	83-110 Tczew, ul. Spacerowa 1	2012.01.31	Wee	–
Wiatron K. i A. Puchalscy Sp.j.	05-152 Augustówek, ul. Kampinowska 102	2012.01.31	Wee	–
ECO-VOLT J. Stasieczek, P. Poręba Sp.j.	21-040 Świdnik, ul. Raclawicka 29/16	2012.01.31	Wee	–
WASBRUKNOWA Sp. z o.o.	03-199 Warszawa, ul. Modlińska 65	2012.01.31	Opc	–
Ostrowski Zakład Ciepłowniczy SA	63-400 Ostrów Wielkopolska, ul. Wysocka 57	2012.02.01	Wcc, Pcc	–
EDP Renewables Polska Sp. z o.o.	02-676 Warszawa, ul. Postępu 17B	2012.02.01	Wee	–
Wielkopolskie Elektrownie Wiatrowe Sp. z o.o.	61-625 Poznań, ul. Hawelańska 1	2012.02.02	Wee	–
Elektrownie Wodne Sp. z o.o.	86-010 Koronowo, Samociążek 92	2012.02.03	Wee	–
Centrum Dystrybucji Gazu Sp. z o.o.	81-012 Gdynia, ul. Piaskowa 3	2012.02.03	Opc	–
ELEKTRIM-VOLT SA	00-834 Warszawa, ul. Pańska 77/79	2012.02.03	Oee	–
Bigos-Kubiś Beata Zakład Handlu BIZ Maszyny, Części, Paliwa	36-100 Kolbuszowa, Kolbuszowa Górna 45	2012.02.03	Opc	–
Zespół Zarządców Nieruchomości WAM Sp. z o.o.	02-097 Warszawa, ul. Wolnej Wszechnicy 5	2012.02.06	Wcc, Pcc, Occ	–
SCE Wind Mogilno III Verwaltungs GmbH Sp.kom.	66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Słowiańska 57	2012.02.06	Wee	–
PEGAS GRUPA Sp. z o.o.	26-803 Promna, ul. Górna 1	2012.02.06	Opc	–
PGNiG Termika SA	03-216 Warszawa, ul. Modlińska 15	2012.02.07	Wcc, Wee	zmiana oznaczenia przedsiębiorcy
Przedsiębiorstwo Komunalne THERMA Sp. z o.o.	43-300 Bielsko Biała, ul. Grażyńskiego 108	2012.02.07	Wcc	–
Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	50-507 Wrocław, ul. Ziębicka 44	2012.02.07	Dpg	–
„Mała Elektrownia Wodna” Jastrzębniki 104 SC T., H. Gałęccy W. Ewicz	62-812 Jastrzębniki, Jastrzębniki 104	2012.02.07	Wee	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
RWE Energetyka Trzemeszno Sp. z o.o.	53-333 Wrocław, ul. Powstańców Śląskich 28/30	2012.02.08	Wcc	–
BM Reflex Sp. z o.o. i Wspólnicy Spółka komandytowo-akcyjna	90-113 Łódź, ul. Sienkiewicza 9	2012.02.08	Opc	–
KORPORACJA METEOR Sp. z o.o.	00-102 Warszawa, ul. Marszałkowska 115	2012.02.08	Opc	–
Spółka Energetyczna Jastrzębie SA	44-335 Jastrzębie Zdrój, ul. Rybnicka 6 C	2012.02.09	Wcc, Wee	–
Herba-Oskar Chlewicki Sławomir, Morawski Andrzej	09-110 Sochocin, Wierzbowiec 28	2012.02.10	Wee	–
MEJPOL Sp. z o.o.	26-300 Opoczno, ul. Św. Łukasza 1	2012.02.10	Wee	zmiana siedziby
FON Ecology SA	09-402 Płock, ul. Padlewskiego 18 C	2012.02.13	Wee	–
RWE Polska Contracting Sp. z o.o.	53-333 Wrocław, ul. Powstańców Śląskich 28/30	2012.02.14	Wcc, Pcc	–
PGNiG Termika SA	03-216 Warszawa, ul. Modlińska 15	2012.02.14	Pcc	zmiana nazwy spółki
Jan i Zbych Stacja Paliw Sp.j. Wioletta Nawrocka – Zbigniew Nawrocki	49-200 Grodków, ul. Klubowa 7	2012.02.14	Opc	–
AVRIO MEDIA Sp. z o.o.	62-025 Kostrzyn, ul. Wrzesińska 1B	2012.02.14	Dpg	częściowe uzupełnienie promesy, zmiana pkt 1 na str. 2 decyzji
Firma Transportowo-Handlowo-Budowlana Kazimierz Kmieciak	32-435 Krzczonów, ul. Krzczonów 22	2012.02.14	Opc	–
Spółka Ciepłowniczo-Energetyczna Jaworzno III Sp. z o.o.	43-603 Jaworzno, Al. Tysiąclecia 7	2012.02.15	Wcc	–
PPHU Ludmiła Jasińska	20-820 Lublin, ul. Zakładowa 26	2012.02.16	Opc	–
PGNiG Termika SA	03-216 Warszawa, ul. Modlińska 15	2012.02.17	Pcc	ZPIZPD
PETROIMPEX Sp. z o.o.	87-100 Toruń, ul. Łubinowa 59	2012.02.17	Opc	zmiana nazwy i siedziby
Andrzej Złotnicki OAZA FIRMA USŁUGOWO-HANDLOWA	91-357 Łódź, ul. Ajnienkiela 41	2012.02.17	Opc	–
GOLIMEX Cieśluk i S-ka Sp.j.	07-311 Wąsewo, ul. Jarząbka 5	2012.02.20	Opc	zmiana adresu siedziby
Zakład Projektowania i Komplektacji Dostaw NOMAR Marek Nowak	51-688 Wrocław, ul. Belwederczyków 29	2012.02.20	Opc	zmiana siedziby przedsiębiorcy

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
Pro-Naftaliwa Sp. z o.o.	47-200 Kędzierzyn Koźle, ul. Spółdzielców 1a/3	2012.02.20	Opc	–
EWG Taczalin Sp. z o.o.	52-420 Wrocław, ul. Tadeusza Mikulskiego 5	2012.02.20	Wee	zmiana adresu przedsiębiorstwa
Miejska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, ul. Sienkiewicza 91	2012.02.21	Wcc	–
FLOTEX Polska Sp. z o.o.	35-105 Rzeszów, ul. Przemysłowa 5	2012.02.21	Opc	–
EKO – RAMB Maria Arciszewska	87-865 Izbica Kujawska, ul. Cmentarna 1	2012.02.21	Wee	–
GOLDEN-OIL Sylwester Ampt	05-870 Błonie, ul. Górna 4	2012.02.21	Opc	–
Mirosław Romanowski, Mariusz Romanowski SPEDGAZ SC M.M. Romanowscy	96-100 Skierniewice, ul. Mokra Lewa 21	2012.02.21	Opc	–
Firma Handlowa TANK HANDEL J. Włodarski, R. Włodarski Sp.j.	32-100 Proszowice, ul. Kopernika 6A	2012.02.22	Opc	–
PGNiG Termika SA	03-216 Warszawa, ul. Modlińska 15	2012.02.23	Oee	zmiana nazwy
Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	80-435 Gdańsk-Wrzeszcz, ul. Biała 1 B	2012.02.23	Wcc, Pcc	–
Euros Sp. z o.o.	71-324 Szczecin, Al. Wojska Polskiego 156	2012.02.23	Wee	–
Baltic Ground Services PL Sp. z o.o.	02-142 Warszawa, ul. 17 Stycznia 45B	2012.02.23	Opc	–
WEO Wielkopolskie Energie Odnawialne Sp. z o.o.	61-606 Poznań, ul. Lisowskiego 22/1	2012.02.23	Wee	rozszerzenie promesy
Stanisław Drózdź Skład Materiałów Budowlanych Opału i Artykułów do Produkcji Rolnej	32-200 Miechów, ul. Raclawicka 101	2012.02.24	Wee	–
Sklep Moto-Gama Bogusław Bielicki	87-800 Włocławek, ul. Reja 12a	2012.02.24	Wee	–
ZPB Kaczmarek Sp. z o.o. Spółka komandytowo-akcyjna	63-900 Rawicz, ul. Folwark 1	2012.02.24	Opc	–
Elektrociepłownia Zielona Góra SA	65-120 Zielona Góra, ul. Zjednoczenia 103	2012.02.27	Wcc	–
Włodzimierz, Paweł Strzelczyk Zakład Robót Elektrycznych Sp.j.	98-260 Burzenin, Strumiany, ul. Spacerowa 14	2012.02.27	Wee	–
PH PADER Sp. z o.o.	01-244 Warszawa, ul. Bema 57A	2012.02.28	Opc	–
Laborex Sp. z o.o.	35-959 Rzeszów, ul. Ciepłownicza 8	2012.02.28	Wpc, Mpc, Opc	zmiana adresu siedziby

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
Tomasz Ciemпка TRANS-OIL Hurtownia Paliw	32-340 Wolbrom, Poręba Górna 62	2012.02.28	Opc	–
Ryszard Bałdyga Stacja Paliw	07-433 Rozogi, ul. Michała Kajki 7	2012.02.28	Opc	–
MCC ENERGY MERCHANTS Sp. z o.o.	00-549 Warszawa, ul. Piękna 18	2012.02.28	Opc	zmiana nazwy
REGESTA SA	28-400 Pińczów, ul. 3-go Maja 40	2012.02.29	Opc	–
Kulak-Energia Sp. z o.o.	99-232 Zadzim, Bogucice 2	2012.02.29	Wee	–
Windvest-Poland Sp. z o.o.	00-679 Warszawa, ul. Wilcza 46	2012.03.01	Wee	–
FPH ZEW Dariusz Kuligowki	05-120 Legionowo, ul. Lwowska 17	2012.03.02	Wee	–
Zakłady Energetyki Ciepłej SA	40-205 Katowice, ul. Ścigały 14	2012.03.05	Wcc	–
ECO Malbork Sp. z o.o.	82-200 Malbork, ul. Sikorskiego 39A	2012.03.05	Wcc	–
EWE energia Sp. z o.o.	66-300 Międzyrzecz, ul. 30 Stycznia 67	2012.03.05	Dpg	–
MEM METRO Group Energy Production & Management Sp. z o.o.	02-183 Warszawa, Al. Krakowska 61	2012.03.05	Oee	–
KRI SA	62-081 Przeźmierowo, Wysogotowo, ul. Serdeczna 8	2012.03.06	Dpg, Ppg	ZPIZPD
Infratech Sp. z o.o. Sp.kom.	86-200 Chełmno, ul. 3 Maja 3-4	2012.03.06	Pcc	–
GJK INTERTRADE Sp. z o.o.	00-120 Warszawa, ul. Złota 59	2012.03.06	Opc	–
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Ostróda Sp. z o.o.	14-100 Ostróda, Tyrowo 104	2012.03.06	Wee	zmiana oznaczenia przedsiębiorcy
OLKOP Hurtownia Olejów i Paliw Sp. z o.o.	88-200 Radziejów, ul. Wyzwolenia 63	2012.03.06	Opc	–
Polski Koncern Naftowy ORLEN SA	09-411 Płock, ul. Chemików 7	2012.03.08	Mpc	–
Brzeskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	49-300 Brzeg, ul. Ciepłownicza 11	2012.03.08	Wcc	obniżenie mocy zainstalowanej o 1 MW
ENERGOTANK Sp. z o.o.	90-437 Łódź, Al. Kościuszki 80/82 lok. 604	2012.03.08	Opc	–
Energetyka Ciepła Opolszczyzny SA	45-158 Opole, ul. Harcerska 15	2012.03.12	Wcc, Wee	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Zakres zmiany
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	27-600 Sandomierz, ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 8	2012.03.12	Wcc	–
ELSTAP Elektrownia Bio-Gazowa A.G. Stanek SC	34-424 Szaflary, Zaskale, ul. Kardynała Karola Wojtyły 62	2012.03.12	Wee	zmiana oznaczenia przedsiębiorcy

Legenda:

Wcc – wytwarzanie ciepła	Wpc – wytwarzanie paliw ciekłych
Pcc – przesył ciepła	Mpc – magazynowanie paliw ciekłych
Opc – obrót ciepłem	Opc – obrót paliwami ciekłymi
Wee – wytwarzanie energii elektrycznej	Ppg – przesył paliw gazowych
Pee – przesył energii elektrycznej	Dpg – dystrybucja paliw gazowych
Dee – dystrybucja energii elektrycznej	Opg – obrót paliwami gazowymi
Oee – obrót energią elektryczną	ZPIZPD – zmiana przedmiotu i zakresu prowadzonej działalności

Wykaz przedsiębiorstw, którym cofnięto koncesje

(stan na 2012.03.13)

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Uzasadnienie
Andrzej Denkwicz PHU OKTAN Stacja Paliw	06-300 Przasnysz, ul. Leszno 35	2011.12.16	Opc	cofnięcie z urzędu
ARMAR SC Arkadiusz Malczenko, Mariusz Komendarek	96-500 Sochaczew, ul. 15 Sierpnia 143	2011.12.16	Opc	cofnięcie z urzędu
SABA Agnieszka Gallos	72-415 Międzywodzie, ul. Zatočna 10	2011.12.16	Opc	–
Bronisław Rozmus PHPU MARKAZ	59-500 Złotoryja, Pl. Reymonta 8	2011.12.19	Opc	–
Marian Strama Przedsiębiorstwo Transportowe	34-500 Zakopane, Jaszczurówka 25 c	2011.12.19	Opc	–
PPHU WTÓRPOL Zakład Pracy Chronionej	26-110 Skarżysko Kamienna, ul. Żurawia 1	2011.12.19	Opc	–
FHU EWAN Greń Andrzej	43-438 Brenna, Jatny 157	2011.12.20	Opc	–
FORTUM Płock Sp. z o.o.	09-402 Płock, ul. Harcerza Antolka Gradowskiego 3 A	2011.12.21	Wcc	–
Lidman Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	42-520 Dąbrowa Górnicza, Al. Zwycięstwa 97	2011.12.21	Pcc	–
Paweł Figlewicz, Arkadiusz Tylus ASTRA SC	26-900 Kozienice-Ryczywół, ul. Warszawska 22	2011.12.21	Opc	cofnięcie z urzędu

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Uzasadnienie
Auto-Servis-Transport Sp.j. Wacław Dempc, Tadeusz Stucki	81-241 Gdynia, ul. Ramułka 49/5	2011.12.22	Opc	–
FH JANKO Strzelec Jan	09-300 Żuromin, ul. Armii Krajowej 26/28	2011.12.22	Wee	cofnięcie z urzędu
PPHU Ges Sp. z o.o.	27-532 Wojciechowice, Bidziny	2011.12.22	Wpc	–
Duostar Sp. z o.o.	42-200 Częstochowa, ul. Bór 66c	2011.12.23	Mpc	rażące narusze- nie warunków koncesji
Budownictwo Urzędzeń Gazowniczych GAZOBUDOWA Sp. z o.o.	41-800 Zabrze, ul. Wolności 339	2011.12.28	Opc	–
TRADECOM SA	39-300 Mielec, ul. Wojska Polskiego 3	2011.12.28	Oee	–
AUTO-GAZ PHU Paweł Grodzki	90-863 Łódź, ul. Łagiewnicka 215A	2011.12.29	Opc	–
Elżbieta Myśliwiec TRANSPAL EM	05-250 Radzymin, ul. Cegielnia 13	2011.12.29	Opc	–
PPHU TOMWIT Tomasz Wicijowski	63-040 Komorze, Komorze 2A	2011.12.29	Opc	zaprzestanie działalności koncesjono- wanej
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa NASZ DOM w Opocznie	26-300 Opoczno, ul. Partyzantów 45	2011.12.29	Wcc, Pcc	–
Stacja Paliw Hanna Wieteska	05-500 Piaseczno, ul. Śląska 30	2011.12.29	Opc	–
Stefan Kosiewicz KOSPAL Stacja Paliw	95-100 Zgierz, Emilia, ul. Zgierska 16	2011.12.29	Opc	–
Włodzimierz Wijas Handel i Pośrednictwo	58-370 Boguszów-Gorce, ul. Spokojna 7	2011.12.29	Opc	–
Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	69-100 Słubice, ul. Folwarczna 1	2011.12.30	Wcc, Pcc	–
BB DEVELOPEMENT Sp. z o.o.	61-842 Poznań, ul. Za Bramką 12A/3	2012.01.02	Opc	–
Sylwia Sławska-Hrabska PHU GAS-MED.	97-310 Moszczenica, ul. Piotrkowska 1066/2	2012.01.02	Opc	–
Robert Siwek AUTO-MOTO-GAZ	26-332 Sławno, Gawrony 75	2012.01.03	Opc	–
EPS Polska Sp. z o.o.	02-954 Warszawa, ul. Królowej Marysieńki 10	2012.01.05	Occ	–
Dariusz Sosnowski Sklep Motoryzacyjny	89-410 Więcbork, ul. Gdańska 23	2012.01.09	Opc	zaprzestanie działalności koncesjono- wanej

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Uzasadnienie
PHU SEGA Sp. z o.o.	80-297 Banino, ul. Dębowa 18	2012.01.10	Opc	–
Powiat Tarnogórski Auto- -Land Service Gospodarstwo Pomocnicze Zarządu Dróg Powiatowych w Tarnowskich Górach	42-600 Tarnowskie Góry, ul. Pyskowska 54	2012.01.10	Opc	–
Zakład Produkcyjno-Handlowo- -Usługowy Dorota Flak	42-575 Strzyżowice, ul. Szosowa 36	2012.01.10	Opc	–
TKK Sp. z o.o.	00-910 Warszawa, ul. Dziewosłęby 14A	2012.01.11	Opc	cofnięcie z urzędu
TRADECOM SA	39-300 Mielec, ul. Wojska Polskiego 3	2012.01.11	Pee	–
Wiesław Eugeniusz Chwedoruk PARTNER-GAZ	03-352 Warszawa, ul. Rembielińska 17/90	2012.01.11	Opc	–
BAĆ-POL SA	35-234 Rzeszów, ul. Trembeckiego 5	2012.01.13	Opc	–
Huta Metali Nieżelaznych Szopienice SA	40-389 Katowice, ul. Lwowska 23	2012.01.13	Oee	–
Grzegorz Jankowski GAZ-KOMP	98-200 Sieradz, ul. Działkowa 12	2012.01.18	Opc	–
Małgorzata Gałka stacja paliw LPG	39-400 Tarnobrzeg, ul. Dekutowskiego 14/55	2012.01.19	Opc	–
Mazowieckie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego SA	05-092 Łomianki, ul. Warszawska 122	2012.01.19	Opc	–
PPHU BEST Henryk Grzywacz	38-230 Nowy Żmigród, ul. Mytarka 82 A	2012.01.20	Opc	–
Wiesław Grela Stacja Paliw	19-300 Elk, ul. Suwalska 40	2012.01.23	Opc	–
OPEC-BIO Sp. z o.o.	86-300 Grudziądz, ul. Budowlanych 7	2012.01.24	Oee	–
JaHuBaT Topolski Jacek	74-300 Myślibórz, ul. Szarych Szeregów 8	2012.01.25	Wee	–
Bogdan Pędzich	07-322 Nur, ul. Kossaki 38	2012.01.26	Opc	–
Poldanor SA	77-320 Przechlewo, ul. Dworcowa 25	2012.01.27	Wee	–
PRI REAL-BUD Sp. z o.o.	62-230 Witkowo, ul. Dworcowa 23 A	2012.01.27	Wee	–
PW NIDEX Maria Sabina Chojnacka	58-411 Michałów, Pawłowice 62	2012.01.27	Opc	–
Biliński i Wspólnicy Sp.j.	66-470 Kostrzyn nad Odrą, ul. Sikorskiego 16	2012.01.31	Opc	–
PHU Tema Sp. z o.o.	66-440 Gorzów Wielkopolski, ul. Podmiejska 18	2012.01.31	Opc	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Uzasadnienie
PHU-Eksport-Import TUBOR Borkowski Józef	18-525 Turośl, ul. Jana Pawła II 1	2012.01.31	Opc	zaprzeczenie działalności koncesjonowanej
PHU HOT GAZ Marian Marek Pędzimąż	16-136 Białystok, ul. Króla Zygmunta Augusta 20B	2012.02.01	Opc	zaprzeczenie działalności koncesjonowanej
PPU Produx Sp. z o.o.	65-011 Zielona Góra, ul. Fabryczna 14	2012.02.02	Opc	–
PPHU RAMZES II eksport-import Ryszard Kołodziejczyk	42-583 Bobrowniki, ul. Koszarowa 15	2012.02.02	Opc	–
Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Rzgowie	62-586 Rzgów, ul. Ogrodowa 38	2012.02.02	Opc	–
Aleksandra Ratajczak PPHU ARAT	63-805 Łęka Mała, Łęka Wielka	2012.02.03	Opc	–
Engaz 1 Sp. z o.o.	00-349 Warszawa, ul. Tamka 16 lok. 31	2012.02.03	Opc	–
Huta Metali Nieżelaznych Szopienice SA	40-389 Katowice, ul. Lwowska 23	2012.02.03	Pee	–
Zarząd Nieruchomości Wspólny Dom Sp. z o.o.	58-573 Piechowice, ul. Boczna 15	2012.02.03	Wcc, Pcc	–
PARKEN SC Sylwester Grabowski, Marcin Poradzki	97-410 Kleszczów, ul. Główna 122	2012.02.06	Wee	–
Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjno-Górnich WIERKOP Plus Sp. z o.o.	39-400 Tarnobrzeg, skr. poczt. 1	2012.02.08	Opc	–
Spółdzielcze Gospodarstwo Rolne w Końskich w likwidacji	26-200 Końskie, ul. Krakowska 34	2012.02.10	Opc	likwidacja podmiotu
Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Poznaniu SA	61-586 Poznań, ul. Stanisława Matyi 1	2012.02.13	Opc	–
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej POGOTOWIE RATUNKOWE w Kaliszu	62-800 Kalisz, ul. Nowy Świat 35	2012.02.13	Opc	–
Urszula Kobiela PPHU ULEX	43-430 Skoczów, Kiczyce, ul. Wiosenna 7	2012.02.13	Opc	–
FPH Biozet Krystyna Kwiatkowska	78-100 Kołobrzeg, ul. Chodkiewicza 26A/20	2012.02.14	Wee	–
Osiński Sp. z o.o.	56-100 Wołów, ul. Zeromskiego 17	2012.02.15	Opc	–
Zofia Kleina ABIGAZ	83-111 Miłobądz, Zajączkowo 51	2012.02.16	Opc	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Uzasadnienie
Zakład Usług Przewozowych ENERGOTRANS Sp. z o.o.	66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Energetyków 4	2012.02.16	Opc	–
Energogaz Sp. z o.o.	22-100 Chełm, ul. Rejowiecka 174	2012.02.20	Mpc, Opc	–
Firma KI Klemens Imiola	75-525 Koszalin, ul. Piłsudskiego 56	2012.02.20	Mpc	–
JPM Grzeszczuk, Łuniewski, Chojnowski SC	18-220 Czyżew-Osada, ul. Zambrowska 2	2012.02.20	Opc	–
ROPAN Sp. z o.o.	74-200 Pyrzyce, Pl. Ratuszowy 1	2012.02.20	Opc	–
ANDREX GAZ Sp. z o.o.	21-540 Małaszewicze, ul. Kolejarzy 13/33	2012.02.21	Opc	–
Bio-Eko Sp. z o.o.	41-506 Chorzów, ul. Stalowa 16	2012.02.21	Wpc	–
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KARABELA-CK Sp. z o.o.	25-312 Kielce, ul. Warszawska 34	2012.02.21	Opc	zaprzeczenie działalności koncesjonowanej
PPHU EKO-GRUPA Sp. z o.o.	01-875 Warszawa, ul. Niedzielskiego-Żywiela 2	2012.02.22	Opc	–
Roztoczański Park Narodowy	22-470 Zwierzyniec, ul. Płazowa 2	2012.02.22	Wee	–
PHU NA-TA Romuald Baka	96-320 Mszczonów, ul. Grunwaldu 26	2012.02.23	Opc	–
FRYBUT Sp. z o.o.	43-386 Świętoszówka, ul. Bielska 7	2012.02.27	Opc	–
GREVLING Adam Kędziński	43-450 Ustroń, ul. Katowicka 150	2012.02.29	Opc	–
HUBER POLAND Sp. z o.o.	43-600 Jaworzno, ul. Śląska 2a	2012.02.29	Opc	–
Przedsiębiorstwo Usług Ciepłowniczych GEOTERMIA STARGARD Sp. z o.o.	73-110 Stargard Szczeciński, ul. Ciepłna 5a	2012.03.02	Wcc	–
PHU OKTAN Jacency Jamiński	43-520 Chybie-Zaborze, ul. Kalinowa 6	2012.03.05	Opc	–
Krzysztof Szeithauer, Barbara Fudalej KONCEPT SC Szeithauer, Fudalej	41-808 Zabrze, ul. Pomorska 5a/1	2012.03.06	Opc	–
SZWED SETECH Sp. z o.o.	36-062 Zaczernie, Miłocin 181	2012.03.07	Opc	–
WALDGAZ Sp. z o.o.	66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Czeresińska 6/101	2012.03.07	Opc	–
PW Progaz Jan Majda	32-400 Myślenice, ul. Kazimierza Wielkiego 203c	2012.03.08	Opc	–

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności	Uzasadnienie
IMPEXMETAL SA	00-842 Warszawa, ul. Łucka 7/9	2012.03.09	Dee	–
Józef Machowski i Andrzej Jantas DUTMACH	38-323 Rożnowice, Rożnowice 365	2012.03.09	Opc	–
KARBON Sp. z o.o.	81-212 Gdańsk, ul. Sandomierska 6	2012.03.09	Opc	–
WIKA-GAZ SC Zbigniew Nagraba, Marian Nagraba	05-250 Radzymin, Zawady 29	2012.03.09	Opc	–
Tomasz Kędzierski FHU KRYSGAZ	87-800 Włocławek, ul. Toruńska 31	2012.03.13	Opc	–

Legenda:

Wcc – wytwarzanie ciepła
Pcc – przesył ciepła
Wee – wytwarzanie energii elektrycznej
Pee – przesył energii elektrycznej
Dee – dystrybucja energii elektrycznej
Oee – obrót energią elektryczną
Wpc – wytwarzanie paliw ciekłych
Mpc – magazynowanie paliw ciekłych
Opc – obrót paliwami ciekłymi

**Wykaz przedsiębiorstw, którym umorzono postępowanie koncesyjne,
uchylono decyzje koncesyjne, pozostawiono wnioski koncesyjne bez rozpatrzenia
lub rozpoznania, odmówiono udzielenia koncesji**
(stan na 2012.03.13)

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności
Marian Koszela Firma Handlowo-Uslugowa	62-700 Turek, ul. Kaliska 56a	2011.12.19	Opc
Adam Petryszak PW A.K.A.	21-003 Ciecierzyn, Elizówka	2011.12.19	Opc
Radosław Pingot BATMAN-TRANS	81-589 Gdynia, ul. Oliwkowa 12/1	2011.12.21	Opc
DUET Sp. z o.o.	00-517 Warszawa, ul. Marszałkowska 80	2011.12.28	Opc
DPJ JAKUBOWSKI Sp.j.	26-065 Piekoszów, ul. Czarnowska 56	2011.12.30	Opc
ENERGOPRODUKT Sp. z o.o.	80-180 Gdańsk, ul. Ostrołęcka 31 lok. 22	2011.12.30	Opc
Tecpol Zakład Produkcyjno-Handlowy Anna Grocka	06-545 Lipowiec Kościelny, Lipowiec Kościelny 216B	2012.01.03	Opc
KI Energy Trading Polska SA	00-805 Warszawa, ul. Krucza 24/26	2012.01.04	Opc
Atlas Estates (Millennium) Sp. z o.o.	02-017 Warszawa, al. Jerozolimskie 123 a	2012.01.04	Oee

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności
Petrozam Sp. z o.o.	22-400 Zamość, ul. Brzozowa 30/5	2012.01.12	Opc
Bielmlek Spółdzielnia Mleczarska	17-100 Bielsk Podlaski, ul. Wojska Polskiego 52	2012.01.17	Opc
Logistics & Transport of Plants Sp. z o.o.	67-100 Nowa Sól, ul. Długa 10	2012.01.19	Opc
NAFTOIL Sp. z o.o.	25-004 Kielce, ul. Paderewskiego 31 lok. 502	2012.01.19	Opc
MAXXL Sp. z o.o.	61-614 Poznań, ul. Umultowska 39	2012.01.20	Opc
Gaslinia Sp. z o.o.	01-510 Warszawa, ul. Gen. J. Zajączka 28	2012.01.20	Dpg
MEW-SERVICE Piotr Lenartowicz	80-178 Gdańsk, ul. Przytulna 4	2012.01.23	Wee
DANTEK Daniel Kozłowski	88-324 Jeziora Wielkie, Wola Kożuszkowa 55	2012.01.27	Opc
EX-TRANS Jerzy Czubiński	82-500 Kwidzyn, ul. Ślepa 5	2012.01.27	Opc
MAST Sp. z o.o.	42-600 Tarnowskie Góry, ul. Rynek 11/6	2012.02.02	Opc
Saba Rejsy Po Morzu SC Marianna Mazur, Marek Dawidowski	76-200 Słupsk, ul. Braci Staniuków 18	2012.02.06	Wee
Dariusz Szindlewski MEW	77-320 Przechlewo, ul. Młyńska 27A	2012.02.09	Wee
WALDGAZ Sp. z o.o.	66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Czeresniowa 6/101	2012.02.15	Opc
Stanisław Karwacki	30-212 Kraków, ul. Królowej Jadwigi 144b	2012.02.20	Wee
Roztoczański Park Narodowy	22-470 Zwierzyniec, ul. Plażowa 2	2012.02.22	–
NOW-GAZ Zbigniew Nowak	05-530 Góra Kalwaria, ul. Staszica 4 lok. 3/7	2012.02.22	Opc
JARTEL Sp. z o.o.	00-514 Warszawa, ul. Wspólna 50A lok. 35	2012.02.22	Opc
Firma Handlowo-Uslugowa Szado Małgorzata Ganżumow	77-200 Miastko, Os. Niepodległości 14/19	2012.02.23	Opc
Grupa Producentów KASZTELAN Sp. z o.o.	99-107 Daszyna, Łubno 63B	2012.02.28	Opc
TRANSDŹWIG SC Andrzej Hirs, Hanna Targońska	80-298 Gdańsk, ul. Montażystów 33	2012.03.05	Wee
WAM-EX Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Uslugowe Barcewicz Waldemar, Barcewicz Wiesława	41-303 Dąbrowa Górnicza, ul. Kasprzaka 70	2012.03.08	Opc

Legenda:

Wee – wytwarzanie energii elektrycznej
Oee – obrót energią elektryczną
Opc – obrót paliwami ciekłymi
Dpg – dystrybucja paliw gazowych

Wykaz przedsiębiorstw, którym wygasły decyzje koncesyjne

(stan na 2012.03.13)

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności
Andrzej Jawura PH ROMART	42-215 Częstochowa, ul. Północna 21	2011.12.19	Opc
CLIMA HEAT Sp.j. Andrzej Migdalski, Jan Wierzbicki	58-500 Jelenia Góra, ul. Sobieszowska 20	2011.12.20	Wcc
Makowscy Sp.j.	96-200 Rawa Mazowiecka, Podlas 19A	2011.12.20	Opc
Anna Hajduga Firma PHU Hajduga	33-312 Tęgoborze gm. Łososina Dolna, Znamirówice 46	2011.12.20	Opc
CEPEEN Laskowski, Górecki Sp.j.	73-200 Choszczno, ul. Nadbrzeźna 8	2011.12.20	Mpc, Opc
Przedsiębiorstwo Usługowo-Transportowe PORT-TRANS Sp. z o.o.	80-554 Gdańsk, ul. Śnieżna 1	2011.12.20	Opc
Sloznaft Polska SA	30-070 Kraków, ul. Wadowicka 6	2011.12.20	Wpc
EKOENERGIA	11-036 Gietrzwałd, Guzowy Młyn 33	2011.12.21	Wee
Zakład Dystrybucji Gazu Bogumiła Wrzosek	07-320 Małkinia Górna, ul. Wyspiańskiego 18	2011.12.22	Opc
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Dąbrowie Górniczej SA	41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Piłsudskiego 2	2011.12.28	Wcc, Pcc, Occ
Zofia Zgrzendek	47-400 Racibórz, ul. Jana Pawła II 17	2011.12.28	Opc
Firma Handlowo-Usługowa OPALTRANS Barbara Drzewiecka	64-920 Piła, ul. Hutnicza 23	2011.12.29	Opc
PPHU EDEN Działak Wioletta	95-011 Bratoszewice, ul. Łódzka 2	2011.12.29	Opc
Zdzisław Fedor MZ FHU	33-300 Nowy Sącz, ul. Tetmajera 10	2011.12.30	Opc
Blonie-Pass Strefa Przemysłowa Leszek Mirkowicz	05-870 Blonie, Pass	2011.12.30	Dee
EkoEnergia WkM Sp. z o.o.	22-200 Włodawa, ul. Garbarska 16	2011.12.30	Wee
Rindipol SA	89-600 Chojnice, ul. Rzemysłowa 13 B	2011.12.31	Wee
Nadmorskie Elektrownie Wiatrowe Darżyno Sp. z o.o.	86-260 Unisław, ul. Spokojna 1	2011.12.31	Wee
RELAX Wind Park I Sp. z o.o.	02-676 Warszawa, ul. Postępu 17B	2011.12.31	Wee
Park Wiatrowy Tychowo Sp. z o.o.	00-347 Warszawa, ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 41	2011.12.31	Wee
Park Wiatrowy Suwałki Sp. z o.o.	00-347 Warszawa, ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 41	2011.12.31	Wee
BETA Sp. z o.o.	28-230 Połaniec, Zawada 26	2011.12.31	Wee
GAMMA Sp. z o.o.	28-230 Połaniec, Zawada 26	2011.12.31	Wee
Elwiatr-Pruszyński Sp. z o.o.	00-078 Warszawa, Pl. Piłsudskiego 1	2011.12.31	Wee
PPHU Elektrownie Wodne i Wiatrowe Mirosław Maciejewski	42-282 Kruszyna, ul. Kmicica 33	2011.12.31	Wee
Jackiewicz i Wspólnicy Sp.kom.	72-001 Kołbaskowo, Kołbaskowo 110	2011.12.31	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności
ENWIND Sp. z o.o.	97-400 Bełchatów, ul. Czyżewskiego 50	2011.12.31	Wee
Bioas Sp. z o.o.	60-327 Poznań, ul. Kanclerska 15	2011.12.31	Wcc, Wee
Perma Power Łędzin Sp. z o.o.	72-343 Karnice, ul. Osiedlowa 18	2011.12.31	Wee
Andrea Sp. z o.o.	62-600 Koło, ul. Przesmyk 2	2011.12.31	Wee
Pietrucha New Energy Sp. z o.o.	98-235 Błaszki, ul. Przemysłowa 10	2011.12.31	Wee
Venteo Sp. z o.o.	61-611 Poznań, ul. Naramowicka 217C/33	2011.12.31	Wee
Megawat Kanin Sp. z o.o.	92-703 Łódź, Natolin 15	2011.12.31	Wee
Markom Invest Sp. z o.o.	87-100 Toruń, ul. Wrocławska 167	2011.12.31	Oee
Elektrownia Wiatrowa Kamieńsk Sp. z o.o.	97-360 Kamieńsk, ul. Wieluńska 50 lok. 25	2012.01.02	Wee
Mała Elektrownia Wodna Andrzej Maciejewski	26-337 Aleksandrów, Siucice Kolonia 1	2012.01.02	Wee
Gaslinia Sp. z o.o.	01-510 Warszawa, ul. Gen. Zajączka 28	2012.01.02	Dpg
Carbon Sp. z o.o.	01-510 Warszawa, ul. Gen. Zajączka 28	2012.01.02	Dpg
Bogusław Sypień Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe	31-911 Kraków, Os. Na Skarpie 57/18A	2012.01.04	Opc
Firma Handlowo-Usługowa D&D SC Dariusz Dunikowski, Marek Dąbrowski	16-002 Dobrzyń Duże, ul. Kościelna 1	2012.01.05	Opc
Tomasz Pietrzykowski TOM-TRANS	95-080 Tuszyń, Syski, Kol. Sysecka 25	2012.01.05	Opc
Tadeusz Kawka AUTO-GAZ	62-600 Koło, ul. Chojny 34	2012.01.09	Opc
Józef Szyma FUH BETA	43-331 Dankowice, ul. Browarnik 4	2012.01.11	Opc
Elektrownia Stalowa Wola SA	37-450 Stalowa Wola, ul. Energetyków 13	2012.01.12	Wcc, Wee, Oee
PHU MAKO Mały Sp.j.	67-410 Sława, ul. Przemysłowa 33A	2012.01.15	Opc
Przedsiębiorstwo TANK Sp. z o.o.	55-040 Kobierzyce, ul. Witosa 1	2012.01.15	Opc
Chadula-Chadula Sp.j. Eksport-Import B. Chadula	42-500 Będzin, ul. Kraskiego 5	2012.01.15	Opc
Zbigniew Zwoliński PHU Zbyszko	57-130 Przeworno, ul. Ziembicka 8	2012.01.15	Opc
Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Krakowie SA	31-670 Kraków, ul. Powstańców 127	2012.01.15	Opc
Wiesława Ciecchanowska Młyn Handlowo-Usługowy ŁYKOWE	98-320 Osjaków, Drobnice 81	2012.01.15	Wee
Firma Handlowo-Usługowa AUTO-GAZ Barbara Górską	06-320 Zawady 76B, ul. Powstańców Wielkopolskich 14/39	2012.01.17	Opc
Dystrybucja Produktów Naftowych TEST OIL Teresa Drzewiecka, Stanisław Ostroch SC	62-700 Turek, ul. Kolska Szosa 7a/20	2012.01.19	Opc
PHU BENZ-ROL R. Kaliński, A. Ziółkowski Sp.j. w Sierakowie	09-140 Raciąż, Sierakowo 1	2012.01.20	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności
J., S. Stachurscy Stacja Paliw i Usługi Motoryzacyjne Sp.j. w Potworowie	26-414 Potworów, Potworów 69	2012.01.20	Opc
Bogusław Sokołowski Obrót Produktami Naftowymi i Chemicznymi Stacja Benzynowa	48-200 Prudnik, ul. Sienkiewicza 3	2012.01.20	Opc
Stacja Benzynowa Przykona Tomasz Gatka, Bronisław Przedwojski Sp.j.	62-731 Przykona, ul. Turkowska 5	2012.01.20	Opc
Autonika Holding SA	35-959 Rzeszów, ul. Rejtana 67	2012.01.20	Opc
Witold Owczarz Stacja Paliw	24-100 Puławy, ul. Zielona 34	2012.01.20	Opc
HARABOSS L. Wach, D. Michalski, S. Michalski Sp.j.	28-100 Busko Zdrój, Mikułowice 283	2012.01.20	Opc
Siarkopol Gdańsk SA	80-601 Gdańsk, ul. Mjr. H. Sucharskiego 12	2012.01.20	Mpc
Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Łukowie SA	21-400 Łuków, ul. Piłsudskiego 29	2012.01.20	Opc
Elektrociepłownia Starogard Sp. z o.o.	83-200 Starogard Gdański, ul. Jabłowska 17	2012.01.20	Wcc, Pcc, Wee
Zenon Matuszczak PHU	14-520 Pieniężno, ul. Rynek 2	2012.01.20	Opc
Gaslinia Sp. z o.o.	01-510 Warszawa, ul. Gen. Zajączka 28	2012.01.20	Opg
Carbon Sp. z o.o.	01-510 Warszawa, ul. Gen. Zajączka 28	2012.01.20	Opg
Józef Aleksander Krawczyk PHUP ALMA	98-160 Sędziejowice, ul. Dolna 20A	2012.01.21	Wee
PPU ELJOT Jacek Jurkiewicz, Włodzimierz Lewandowski Sp.j.	87-410 Kowalewo Pomorskie, Frydrychowo 56	2012.01.25	Opc
KATMAR Sp. z o.o.	95-035 Ozorków, Sierpów 1A	2012.01.25	Opc
Stacja Paliw Deptuła Sp.j.	07-420 Kadzidło, ul. Trasa Mazurska 56	2012.01.25	Opc
Krystyna Pająk Firma Handlowa SPIDER	30-417 Kraków, ul. Chocimska 18/25	2012.01.25	Opc
Krzysztof Lasota	42-125 Kamyk, ul. Reymonta 30	2012.01.25	Opc
Elżbieta Piętał MARTINA	56-513 Międzybórz, Kraszów 34	2012.01.26	Opc
PHU Edward Ludwiczak	13-200 Działdowo, ul. Cybisa 10	2012.01.27	Opc
Elektrownie Wiatrowe ENEA Centrum SA Sp.kom.	86-010 Koronowo, Samociążek 92	2012.01.31	Wee
Juwi AE Cisów Sp. z o.o.	64-100 Leszno, ul. Kościelna 12	2012.01.31	Wee
EW Czyżewo Sp. z o.o.	71-502 Szczecin, ul. Odzieżowa 12c/1	2012.01.31	Wee
Eolos Polska Sp. z o.o.	00-020 Warszawa, ul. Szpitalna 1/58	2012.01.31	Wee
BIT-Energia Sp. z o.o.	81-113 Gdynia, ul. Granatowa 11	2012.01.31	Wee
Robert Kajko Wulkanizacja, Serwis Opon	57-450 Ludwikowice Kłodzkie, Jugów, ul. Główna 74/4	2012.02.01	Opc
W.M.A. SC Józef Karp, Łukasz Karp	97-200 Tomaszów Mazowiecki, Chorzęcin 203	2012.02.01	Wee
Dorota Chmielarska Stacja Paliw	32-660 Chelmek, Gorzów, ul. Flisaków 15	2012.02.02	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności
Mirosław Fąfara FH PREMIUM AUTO-GAZ	33-230 Szczucin, ul. Świdrówka 96	2012.02.02	Opc
PW NOWIPAL SC Bogusław Paluszkievicz, Zbigniew Nowak	85-790 Bydgoszcz, ul. Magazynowa 1	2012.02.03	Opc
Wojciech Tełazka, Sylwester Gryl AUTO-GAZ SC	97-360 Kamieńsk, Szpinalów, działka nr 500	2012.02.03	Opc
Waldemar Maltański EURO-MAL OIL	99-400 Łowicz, ul. Dolna 13	2012.02.03	Opc
AUTO-GAZ Rafał Kucharski	09-166 Gralewo, Nowe Gralewo 24/3	2012.02.03	Opc
Rolmex-Misiuda Sp.j.	25-116 Kielce, ul. Ściegiennego 264C	2012.02.05	Opc
Stacja Paliw Bon-Tank Anna i Tadeusz Bonior Sp.j.	32-435 Krzczonów, gm. Tokarnia, Krzczonów 601	2012.02.05	Opc
Wyrostek Tomasz AUTOMAN	24-200 Bełżyce, Wronów 18	2012.02.05	Opc
Centromor SA	80-819 Gdańsk, ul. Okopowa 7	2012.02.05	Opc
EKO-TANK Sp. z o.o.	86-150 Osie, ul. Rynek 6	2012.02.05	Opc
Spółdzielnia Kólek Rolniczych w Nurze	07-322 Nur, ul. Czyżewska 1	2012.02.06	Opc
Hanna Wieteska, Stanisław Wieteska Stacja Paliw STAN-EN SC	05-500 Żabieniec, ul. Asfaltowa 4	2012.02.06	Opc
Dariusz Socha Dystrybucja Gazu Propan-Butan	42-360 Jastrzęb, ul. Mickiewicza 90	2012.02.07	Opc
Marek Walczak WM PHU	07-400 Ostrołęka, ul. Ostrowska 1	2012.02.08	Opc
Mariusz Sołwiński Mgaz	96-100 Skierniewice, ul. Kozielskiego 30	2012.02.09	Opc
Trans-pol Ryszard Łachacz Sp.j.	12-100 Szczytno, ul. Ostrołęcka 1	2012.02.10	Opc
Sydkraft Term Sp. z o.o.	77-400 Złotów, ul. Za Dworcem 3	2012.02.10	Wcc, Pcc
PPHU ELTOM Włodzimierz Tomasiak	08-400 Garwolin, ul. Senatorska 9	2012.02.10	Opc
EDGAZ Edward Knorst	86-302 Grudziądz, Zakurzewo	2012.02.13	Opc
Turski Jerzy STACJA PALIW	21-400 Łuków, ul. Zapowiednik 23	2012.02.14	Opc
Zdzisław Sylwestrzak Stacja Paliw Marianów	62-710 Władysławów, Marianów 15a	2012.02.15	Opc
Petro-Bud Sp. z o.o.	22-100 Chełm, ul. Przemysłowa 28	2012.02.15	Opc
Stanisław Żurawski Stacja Paliw MARPOL	22-600 Tomaszów Lub., ul. Zielona 11	2012.02.15	Opc
Bomar Marek Kołtowski, Bogdan Sromek Sp.j.	43-300 Bielsko Biała, ul. Malowany Dworek 49	2012.02.15	Opc
Edyta Kruszewska-Woźniak PW E.WO	63-000 Środa Wlkp., Os. Jagiellońskie 42 m. 20	2012.02.15	Opc
ZUH Włodzimierz Markiewicz	87-410 Kowalewo Pomorskie, ul. Brodnicka 18	2012.02.15	Opc
Ryszard Flis RIBES	23-145 Wysokie, Splawy 10	2012.02.15	Wee
PHU Selko Sp. z o.o.	47-240 Krzonek, ul. Nowa 14	2012.02.16	Opc

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres	Data decyzji	Rodzaj działalności
Andrzej Stefański Stacja Paliw SAWA	29-145 Secemin, ul. Kościuszki 75	2012.02.21	Opc
Ewar-Prim J. Pawlak i Wspólnicy Sp.j.	87-800 Siutkówkę gm. Lubanie	2012.02.24	Opc
Tomasz Pawlik TOM-EKO-CARS	31-630 Kraków, Os. Kombatantów 9/55	2012.02.25	Opc
Joanna Werstler, Andrzej Werstler WERST-OIL Stacja Paliw	00-725 Warszawa, ul. Chelmska 24/31	2012.02.25	Opc
Bolesław Knapik Firma Handlowa	44-335 Jastrzębie Zdrój, ul. Krakowska 3/37	2012.02.25	Opc
Stacje Paliw S Teresa Stempin, Piotr Stempin Sp.j.	63-604 Baranów	2012.02.25	Opc
PHU KO-KA Kotlarz Władysław, Kasprzyk Jan Sp.j.	45-325 Opole, ul. Światowida 5-7	2012.02.25	Opc
STALMAR Maria Krystyna Bałdyga	07-437 Łyśe, ul. Topolowa 6	2012.02.25	Opc
Lidia Beck PHU LOKUM	43-300 Bielsko Biała, ul. 1 Maja 44/9	2012.02.29	Opc
PureEco Sp. z o.o.	72-006 Zwoleń, ul. Św. Anny 22	2012.03.01	Wee
Stacja Paliw Andrzej Gorwa, Marian Majsnerowski Sp.j.	63-820 Piaski, ul. Warszawska 63	2012.03.05	Opc
ARKADA Kwizdiński, Sawiccy Sp.j.	84-300 Lębork, ul. Bolesława Krzywoustego 15a	2012.03.05	Opc
HIZ Sp. z o.o.	42-200 Częstochowa, ul. Poselska 12/32	2012.03.05	Opc
Jacek Adam Kopacki, Romuald Andrzej Kopacki AUTO-GAZ WYMIANA, DOSTAWA BUTLI GAZOWYCH	63-600 Kępno, ul. Wiosny Ludów 12/77	2012.03.06	Opc
Stacja Paliw Kogut Sp.j.	22-300 Krasnystaw, ul. Okrzei 125	2012.03.10	Opc
PHU CAGRO-TANK Cieśla Marian, Cieśla Maria Sp.j.	41-922 Radzionków, ul. Kuźaja 51	2012.03.10	Opc
I.P. Company Sp. z o.o.	50-238 Wrocław, ul. Niemcewicza 26/1	2012.03.10	Opc

Legenda:

- Wcc – wytwarzanie ciepła
- Pcc – przesył ciepła
- Occ – obrót ciepłem
- Wee – wytwarzanie energii elektrycznej
- Dee – dystrybucja energii elektrycznej
- Oee – obrót energią elektryczną
- Wpc – wytwarzanie paliw ciekłych
- Mpc – magazynowanie paliw ciekłych
- Opc – obrót paliwami ciekłymi
- Dpg – dystrybucja paliw gazowych
- Opg – obrót paliwami gazowymi

www.ure.gov.pl

The screenshot shows the website of the Energy Regulatory Commission (URE) with a green header. The main content is divided into two columns: 'DLA ODBIORCÓW ENERGII' (For Energy Consumers) and 'DLA PRZEDSIĘBIORSTW KONCESJONOWANYCH' (For Concessionaires). The left column lists various news items with dates and brief descriptions, such as '05.04.2012 Energia, Odbiorca, Rynek' and '29.03.2012 OZE na Targach'. The right column features articles like '04.04.2012 Odbiorca ma 10 dni na odstąpienie od umowy' and '22.03.2012 Dobre wiadomości dla odbiorców energii'. Navigation elements like 'Więcej >' are visible at the bottom of each article.

This screenshot shows the same URE website but with an orange header. The layout is similar to the previous one, with news items for concessionaires. The left column includes items like '02.04.2012 Interoperacyjność i wymiana danych - wytyczne ramowe ACER' and '30.03.2012 Średnia cena sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym za rok 2011'. The right column features '30.03.2012 Korekta roczna kosztów osieroczonych oraz kosztów powstających w jednostkach opalanych gazem ziemnym za 2011 r.' and '30.03.2012 Projekt kodeksu sieci elektroenergetycznych dot. alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi ERTSO - E. Zaproszenie do konsultacji'.